د افغانستان اسلامي امارت

د ملي دفاع وزارت

فصلنامه

اردو

د ملي دفاع وزارت خپرنيز ارګان

شپږمه ګڼه ۱۴۴۵ ه . ق کال

رمضان المبارک، شوال المکرم، ذوالقعدة الحرام میاشت

۱۴۰۳ هـ . ل کال د وري، غويي، غبرګولي میاشت

بسم الله الرحمن الرحيم

ماه ذو الحجه الحرام، آخرین و دوازدهمین ماه هجری قمری است با فرارسیدن ماه ذو الحجه انجام اعمال و عبادت مخصوصاً در دهه اول این ماه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از جمله مناسبت های مهم ماه ذو الحجه می توان به عید قربان اشاره کرد.

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ الانعام

ترجمه: بگو که یقیناً نماز و قربانی های من و (بالاخره) زندگی و مرگ من همه خاص برای الله ﷻ که پروردگار جهانیان است، می باشد.

(عزیز التفاسیر، جلد۴، ص: ۴۰۳).

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ ... وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (سُورَةُ البقرة : ١٩٦)

ترجمه: و حج و عمره هر دو را خاص برای رضای الله ﷻ به اتمام برسانید... و از الله ﷻ بترسید، و این را بدانید که بدون شک عذاب الله ﷻ بسیار سخت است. (تفسیر کابلی جلد ۱ / ص : ١٦٣-١٦٦).

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ « مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ

ترجمه: بی بی عایشه رضی الله تعالی عنها می فرماید که رسول الله ﷺ فرموده است: هیچ عمل نحر ابن آدم (روز قربانی کردن) نزد الله ﷻ محبوب تر از ریختن خون (قربانی) نیست.

در حدیثی دیگری که از رسول خدا ﷺ نقل شده است، عبادت و کار نیک در هیچ ایامی به اندازه ده روز اول ماه ذو الحجه پر فضیلت نیست.

{توصیه من به مسئولین امارت اسلامی این است که در تمام بخش ها مسئولیت و مکلفیت های خویش را با جدیت انجام دهند. دروازه های شان را به روی مردم باز نمایند، کارها را به طریق احسن و عاجل اجراء کنند، با مردم هیچگاهی برخوردی نکنند که آنان شما را بیگانه بشمارند.

به مسئولین امنیتی (به ویژه در روزهای عید) هدایت من این است که به آسایش، خدمت و مصئونیت مردم توجه کامل نمایند، برای خرسندی و آرامش آنان تمام اقدامات لازم را انجام دهند، از خانواده های شهدا، معلولین و یتیمان احوال گیری کنند و در اندازهٔ توان خویش به آنان کمک نمایند.} (پیام عالیقدر امیرالمؤمنین شیخ القرآن و الحدیث مولوی هبة الله اخندزاده حفظه الله تعالی)

اردو

فهرست

د امتیاز خاوند: ملي دفاع وزارت

د تأسیس کال: ۱۲۹۹ ل م

شپږمه ګڼه ۱۴۴۵ هـ ق کال

د ۱۴۰۳ هـ ش کال د حمل، ثور او جوزا میاشتې

مدیریت تنظیم و انسجام اشتهارات و تبلیغات

مدیر مسئول: مفتي محمد "بشار"

موبایل نمبر: ۰۷۰۱۰۷۴۳۵۰

PBX: ۲۶۷۱۴۵۰

سکرتر مسئول: مولوي عبدالله "مخلص"

تخنیکي همکار: عبدالاحد "مدبر"

کتنپلاوی:

مولوي سمیع الله"ساویز"

مولوي محمد آقا "مسلم"

احمد الله "عابد"

حسن الله "حبیبی"

مولوي عبدالله "مخلص"

محمد آغا "حیدري"

مولوي عبدالناصر "فاتح"

مولوي نور احمد "سعید"

ډیزاین او کمپوز فرشاد "عیار"

ویب سایټ: Mod.gov.af

یوټوب: MoDAfghanistan1

ټویټر: modafghnistan2

تیراژ: ۱۰۰۰ ټوکه

سرمقالـــــه ۱

حفاظت دست آورد های جهاد بیســـت ساله .... ۳ - ۲

د پلان جوړوني ارزښـــــت .... ۵ - ۴

تعلیم و تربیه یک مســـؤل فعال .... ۷ - ۶

الوتکه څه شـــــی ده .... ۹ - ۸

لري واټن ویشــــتونکي .... ۱۱ - ۱۰

حفاظت از محیط زیســـت .... ۱۴ - ۱۲

ټکـــنالوژي او د هغه اهمــیت .... ۱۶ - ۱۵

معـــــنویات .... ۱۸ - ۱۷

کـــتاب .... ۲۰ - ۱۹

په اقتصادي پرمختګ کې د بانکونو رول ۲۱

د ادب ګلــــبڼ ۲۳-۲۲

د عدالت د آســـمان لمر ۲۴

شـــهید امیر المؤمنین ژوند لیک او کارنامې ۳۳-۲۵

له دین سره د مرســـتې په لارکې ۳۶-۳۴

تاریخچه فلســـطین ۴۱-۳۷

کشـــورهای رو به رشد جهان ۴۵-۴۲

جهانی‌شـــدن و ابعاد آن ۴۹-۴۶

په ویندوز کې د فایلونو د ســاتلو خرنګوالی ۵۴-۵۳

روانـــې چاري ۵۹-۵۵

سرمقاله

امروز اردوی اسلامی ملی و سایر نیروهای امنیتی کشـور، محبوب دل و مقبول اذهان مردم و مورد اعتماد ملت بزرگ افغانســتان هســتند. اگر مردم افغانستان با مبارزه و جهاد در دوران اشغال در برابر متجاوزان نمی ایستادند، امروز سرنوشت دیگری در انتظار مردم ما بود.

اگر امروز قدرت‌های استکباری و مزدوران شان در منطقه نمی توانند چشم طمعی به افغانســتان و نگاه خیانت آمیزی به این ملت داشته باشند، به این خاطر است که افغانستان امروز دارای نیروهای دفاعی و امنیتی مقتدر و اسلامی است.

نیروهای دفاعی کشور از ارزش‌های اسلامی و ملی، وطن، نظام، قانون، حیثیت، جان و مال ملت، منافع و مصالح ملی دفاع می‌کند، منسـوبین نیروهای دفاعی کشور آزمون خودرا در روزهای سخت در برابر اشغالگران، متجاوزین، توطئه ها و در جهاد و مبارزه در برابر آمریکا و متحدینش به خوبی نشان داده است. روی این اصل، ملت مجاهد پرور افغان امروز افتخار می‌کند که دارای اردوی اسلامی ملی، توانمند، مقتدر و با انگیزه‌های اسلامی است که به فکر منافع ملی است و از جغرافیای سیاسی و فرهنگی افغانستان به خوبی دفاع، حفاظت و حراست می‌کند.

نیروهای دفاعی و امنیتی کشور به عنوان قدرت سخت و دستگاه دیپلماسی به عنوان قدرت نرم هر دو هدف واحدی را دنبال می‌کنند و آن هدف تأمین امنیت، اقتدار، ثبات و توسعهٔ امارت اسلامی افغانســتان است. چون در صحنهٔ سیاسی درپرتو ارشادات اسلامی، با منطق، تدبیر و عقلانیت، و در صحنهٔ نظامی با استفاده از تجارب دوران جهاد و آموزش های مسلکی، در کنار هم هستند.

نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان بر آن هستند که اگر متجاوزی به سوی منافع ملی کشور ما دست درازی کرد، آن دست را قطع کنند. دیپلماسی هم در میدان سیاسی به دنبال حفظ حیثیت و اقتدار مردم و کشور افغانستان می‌باشد. همان طوری که مجاهدین و مردم افغانستان در بیست سال مبارزه و ایســتادگی به خوبی از ارزش های اسلامی و ملی افغانســـتان دفاع کردند و دیپلمات‌های ما نیز در صحنهٔ مذاکره در برابر قدرت‌های جهانی با کمال شهامت، ایمانداری و درایت از حیثیت و اقتدار افغانستان دفاع کرده و استقلالیت، آزادی و حیثیت از دست‌رفته افغانستان‌را دوباره اعاده و افغانستان را یک بار دیگر به جهانیان منحیث یک کشور مقتدر معرفی کردند و در مجالس بیرونی از اقتدار افغانستان سخن ها به زبان ها جاری ساختند که این خود از اقتدار امارت اسلامی افغانستان می‌باشد.

بزرگان امارت اسلامی افغانستان بارها تأکید نموده‌اند که قدرت نظامی، سیاسی و اقتصادی افغانستان علیه هیچ کشورِ همسایه، منطقه و جهان نیست و متقابلاً از کشور های همسایه، منطقه و جهان خواستار روابط نیک با افغانستان هستند.

دشمنان افغانستان باید این‌را بپذیرند که در میان ملت، دولت و نیروهای دفاعی و امنیتی کشور ما هیچ خلأ و درزی وجود ندارد. ما همه انگشتان یک دست و اعضای یک پیکر رشید و توانمندی به نام ملت قهرمان افغان هستیم و امروز مقتدرتر از هرزمان دیگر از کشور و منافع اسلامی و ملی خود دفاع و پاسداری می‌کنیم.

توطئه گران بدانند که نیروهای دفاعی و امنیتی افغانستان تهدیدی برای هیچ کشوری نیست، بلکه قدرت ما برای دفاع از جغرافیایی به‌نام افغانستان و به معنای دفاع فعال است، اما در برابر تجاوز دیگران همچو گذشته، جواب قاطع داریم. منطق ما به ویژه با همسایگان و کشورهای منطقه، منطق صلح، اخوت و برادری است. مردم مسلمان و مجاهد افغان افتخار می‌کنند که امروز در بین همسایه ها و کشورهای منطقه، کشوری امن و با ثبات دارند و این هم از برکت جهاد و داشتن اردوی اسلامی ملی قوی، مقتدر، دلاور و ثمرهٔ خون شهیدان دوران جهاد می باشد که تضـــمینی دائمی‌را برای اقتدار امارت اسلامی افغانستان به‌وجود آورده است.

نیروهای دفاعی و امنیتی افغانســـتان، برخاسته از بین‌مردم، دارای عقاید اسلامی و گوش به فرمان امیرالمؤمنین می‌باشند. اردوی اسلامی ملی، اردوی اسلام و نظام اسلامی است و به تمام ملت بزرگ افغانستان تعلق دارد.

حفاظت دستاورد های جهاد بیست‌ساله

حبیب‌الله صالحی

جهاد بیست‌سالهٔ ملت افغانستان دستاوردهای بی‌شماری در عرصه‌های گوناگون مادی و معنوی به همراه داشته است. استقلال سیاسی، حاکمیت ملی، امنیت‌سرتاسری و ده‌ها موارد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دیگر از بارزترین دستاوردهای این دوره به شمار می‌رود.

این دورهٔ بیست ساله علی رغم اینکه با خسارات هنگفت و قربانی‌های زیادی همراه بوده است، اما نمی‌توان از دستاوردهای آن چشم‌پوشی نمود. بزرگترین دستاوردهای این دورهٔ نجات افغانستان از چنگ بیگانگان می‌باشد؛ کشوری که سال‌ها در دست دیگران قرار داشت وسرنوشت آن را اغیار تعیین می‌نمود، امروز به هیچ قدرتی اجازه نمی‌دهد تا در امور این کشور ذره‌ای دخالت کند و تعدی آشکار و پنهان نماید. چنین استقلال آرزوی هر ملت آزاده ای به شمار میرود.

نعمت دیگری که الحمدالله پس از پیروزی امارت اسلامی نصیب مردم ما شده است، امنیت‌سرتاسری و کاهش چشمگیر تلفات انسانی در این سرزمین می‌باشد. متأسفانه افغانستان حداقل در نیم قرن اخیر از جمله کشورهایی بوده است که بالاترین خروجی نیروی انسانی را داشته است.

کشتارهای بی‌رحمانهٔ متجاوزین خارجی، تلفات جنگ‌های تحمیلی، مرگ ومیر مادران نوزادان، مهاجرت‌های توده‌های برگشت ناپذیر و بمبارد مان‌های اشغالگران از عوامل عمدهٔ آن بوده است. اما امروز به نصرت خداوند متعال، به برکت خون پاک شهدای این ملت و تلاش شبانه روزی مجاهدین امارت اسلامی، گراف آن به پایین ترین حد خود رسیده وزندگی آرامی برای مردم فراهم شده است. این نیز یک دستاورد عظیم برای ملت رنج‌کشیده این مرزوبوم محسوب می‌شود. باید اذعان کرد که با فتح شدن‌افغانستان به دست امارت اسلامی تحولی بزرگ رقم خورد و دستاوردهای زیادی نصیب مردم و کشور گردید که بیان و شمارش تک تک آن از حوصلهٔ این نوشته خارج است. اگر بگوییم که از عظمت آن می‌توان یک کتاب نوشت، سخن گزاف نخواهد بود؛ زیرا آزادی میهن، آرامش مردم، آبادی کشور، برپایی نظام عدل الهی، نجات جامعه از انحطاط فرهنگی و اخلاقی، امر بالمعروف و نهی عن المنکر و مهمتر از همه، تداوم و استمرار روح جهاد و مجاهدت از بزرگترین دستاوردهای جهاد بوده است. اما سؤال اصلی این است که چگونه می‌توان این دستاوردها را حفظ نمود؟ به نظر نویسنده، پاسداری این ارزش‌ها از اهمیت بالایی برخوردار میباشد. اینک به صورت کوتاه به برخی از راه‌ها و روش‌های حفظ دستاوردهای جهاد بیست ساله اشاره می‌گردد:

۱. گرفتن تجربه از گذشته؛ قابل یادآوری است که افغانستان باربار مورد تجاوز و لشکرکشی های بیگانگان قرار گرفته و آفت و خیزش های زیادی را در مسیر مبارزه با اشغالگران تجربه کرده است و چندین بار قدرت‌های بزرگ جهان را با شکست سخت مواجه ساخته است که حتی تصور آن برای خیلی‌ها دشوار به نظر می‌رسید. اشغالگران در مقابل شهامت و شجاعت افغانان توان مقابله را نداشتند و در برابرشان احساس ذلت می‌نمودند و این کشور را ترک گفتند و پیروزی های بی‌شماری از آن این مردم شده است. اما هر باری که دوباره چشم امید به دیگران دوخته شد و دست همکاری به بیرون دراز گردید، نتیجه آن جز بدبختی، ویرانی، فقر، توهین و تحقیر چیزی دیگری را در پی نداشت. ما شاهد لشکرکش‌ی های مضاعف و تاخت و تازهای مکرر قدرت های بیرونی بوده ایم که این نوع عملکرد افغانستان را شدیداً آسیب زده و کشور را به قهقرا برده است. ما هر بار یک دور باطل و یک چرخهٔ ناقص را طی می‌کنیم و دوباره از نقطه هایی آغاز می‌کنیم که در اول قرار داشتیم؛ بنابراین، اولین کاری که باید کرد، این است که از گذشته درس عبرت گرفت؛ روی پای خود ایستاد و انتظار همکاری از دیگران را نداشت. ملتی که از گذشتهٔ خود غافل ماند، همیشه محکوم به تکرار اشتباهات

است، درست است که ما رو به آینده داریم، اما نباید فراموش کرد که ریشه در گذشته داریم.

۲. تقوا و طهارت؛ بدون شک داشتن تقوا و طهارت در حفظ دست آوردهای مهم و حیاتی است؛ زیرا تقوا و طهارت جهادرا زینت و زیبایی می‌دهد؛ در حفظ و نگهداری دست آوردها کمک می کند و اهداف و ارزش‌ها جهاد را تداوم می‌بخشد. مجاهدین باید با کمال امانتداری، صداقت، اخلاص و عدالت را رعایت نمایند؛ زیرا همهٔ مجاهدین برای برقراری صلح و آزادی کشور و برقراری نظام اسلامی مبارزه کردند. حتی دعا می‌نمودند که در این راه جام شهادت بنوشند؛ تمنای پاکی که دقیقاً مسلمانان در صدر اسلام تقاضا می کردند. اکنون که جایشان از سنگر به دفتر تبدیل شده است، لازم است تا کمافی السابق با همان انگیزه و روحیه در خدمت خلق خدا باشند. این کار در حفظ دستاوردهای جهاد فوق العاده کارساز خواهد بود.

۳. داشتن تعهد؛ نباید فراموش کرد که یکی از عوامل بسیار قوی پیروزی امارت اسلامی تعهد و ایمان قوی مجاهدین بوده است. بدون تردید اگر مجاهدین امارت اسلامی همانگونهٔ که در دوران جهاد متعهد به پیروزی بودند، امروز نیز در امر حکومتداری و خدمت‌گذاری متعهد باشند، تمامی دستاوردهای جهاد حفظ خواهد شد و به نسل های آینده انتقال پیدا خواهد کرد. در حکومت‌های قبلی افغانستان بسیاری بودند که تخصص بالایی داشتند و در بخش کاری خودشان متخصص بودند، اما در مقابل مردم و کشورشان متعهد نبودند، چون خانه و زندگی شان در بیرون از کشور بود و چندان علاقه ای برای خدمت کردن نداشتند. اگر ما در کنار اینکه تخصص داشته و متعهد به باورهای اسلامی و ارزش های انسانی و افغانی ما باشیم، قطعاً که پیروزی از آن ما خواهد بود.

۴. علم و آگاهی؛ نقش علم و آگاهی برای کسی پوشیده نیست. امروز آنچه از جلوه‌های ترقی و پیشرفت در کشورهای صنعتی جهان به چشم می‌خورد نتیجه همین علم و آگاهی است. سید جمال الدین افغان معتقد بود که آگاهی مقدم بر آزادی است؛ زیرا آزادی با تلاش و مبارزهٔ ملت‌ها بدست می‌آید، اما حفظ استقلال و تداوم آزادی نیاز به آگاهی دارد. جوامع بشری پُر از تجارب شکست و پیروزی است، اما کسانی توانستند از استقلال و آزادی شان حفاظت و پاسداری نمایند که از آگاهی لازم برخوردار بودند. بدون شک توسط علم و آگاهی‌می‌توان مبانی فکری و فرهنگی جهادرا نهادینه ساخت؛ ارزش‌ها جهادرا ترویج نمود؛ اعتقادات مردم را نسبت به آن تقویت کرد؛ پایه‌های حکومت را مستحکم نمود؛ اقتصاد کشور را رونق داد و در نهایت از این طریق می‌توان دستاوردهای جهادرا حفظ نمود و از ارزش‌ها آن صیانت و پاسداری کرد.

۵. تأسیس نهادهای علمی فرهنگی؛ در کنار مواردی که در بالا گفته شد، برای اینکه دستاوردهای جهاد حفظ و برای نسلهای بعدی انتقال داده شود و ارزش‌های جهاد در حافظهٔ تاریخی ثبت گردد، نیازمند یک سلسلهٔ اقدامات عملی و بنیادی مانند تأسیس مراکز علمی تحقیقی، نهادهای فرهنگی و هنری، مکان های ثبت آثار تاریخی و موزیم های نظامی می‌باشد؛ زیرا این نهادها ضمن اینکه بیانگر سنگرداری‌ها و رشادت های مجاهدین خواهد بود، نشان دهندهٔ حقانیت جنگ و جهاد ملت افغانستان خواهد بود و حامل ارزش‌های دوران جهاد به آینده کشور و نسل های فردای افغانستان خواهد گردید.

۶. مبارزه با مشکلات؛ هر ملتی در مسیر رسیدن به اهداف استراتیژیک و قله‌ها بلند پیشرفت و ترقی با موانع و چالش‌های همگام بوده است، اما کسانی که مبارزه نمودند؛ احساس خستگی نکردند و با مشکلات و دشواری‌ها مقابله کردند، روزی به آرزوهای شان نیز رسیده‌اند؛ ازهمین رو، باید با مشکلات و سختی‌ها مبارزه نمود.

۷. رشدسرمایهٔ اجتماعی؛ سرمایهٔ اجتماعی نظیر احساس دوستی، همدلی، همبستگی، روحیهٔ تعاون و همکاری در حفظ دستاوردهای جهاد فو ق العاده مهم وضروری است. اگر تلاش عمومی در راستای اتحاد و همدلی در حمایت از قانون و رشد و ترقی کشور صورت گیرد، بخش عظیمی از مشکلات و موانع از میان خواهدرفت. متأسفانه در افغانستان از دیر زمان میزان‌سرمایهٔ اجتماعی به قدری پایین بوده و فضای اعتمادسازی وجود نداشته است که ما باید دو چندان تلاش کنیم تا این خلأ تاریخی را پر کنیم و این پدیده با ارزش را در میان مردم خود تقویت نماییم تا به اهداف تعیین شده دست یابیم و در حفظ و گسترش دستاوردهای جهاد بیست‌ساله کمک کنیم.

د پلان جوړونې ارزښت

ابوبکر (سنګرخیل)

په پوځي چارو کې د پلان جوړونې نقش او ارزښتونه په ټولو قدمو کې د جګړې د زده کړې په څرنګوالي پوهېدنه، په جګړه او جګړو کې د بري اساسي عنصر او کلیدګڼل کیږي. د ښوونې او روزنې پروګرامونه باید د مداومینو او د هغوی د لارښوونکو ورتیا، باور، تکتیکي او تخنیکي انسیاتیف ثابت کړي.

څرنګه چې ښوونه او روزنه د جګړه ایز چمتووالي اساسي بنسټ او بنیاد جوړوي نو ځکه به د تل لپاره د اردو د لومړیتوبونو او جوړونکي عنصر په توګه پاتې وي څرنګه چې منظمه او دوامداره ښوونه او روزنه د اردو اساسي رکن او عنصر بلل کیږي د هغې په خپل وخت اجرا بې له شکه د پرسونل د مختلفو کټه ګوریو د پوهنې او زده کړو کچه لوړه وي، تکتیکي او تخنیکي ورتیاوې پیاوړې او اوچتې مرحلې ته رسوي، له همدې امله قوماندانان او قرارګاوې د اړوند قطعاتو د جګړه ایز چمتووالي د لوړتیا په منظور ښوونه او روزنه پلان عملي کوي او دا د هغوی لومړۍ درجه لومړیتوبونه جوړوي چې د هغې په واسطه د دندو په چټکې اجرا برلاسي کیږي. همدا شان قوماندانان، قرارګاوې او مسؤلین د اړوند قطعاتو پرسونل د ښوونې او روزنې د اساسي معیارونو څخه په ګټې اخیستنې سرته رسوي چې د هغوی بریاوې تضمینوي، د دوی ښوونه او روزنه د ټاکلي پلان پر اساس تنظیم او مخکې ورنه خاري او ارزوي چې د همدې فعالې او اغېزمنې ښوونې او روزنې په نتیجه کې بریاوې تر لاسه او په دې لاره کې ورسره مرسته کوي. د ملي اسلامي اردو د قطعاتو او جزوتامونو په ټولو کچو د جګړه ایز چمتووالي د لوړتیا او مسلکي ورتیاوو تامین په خاطر د ښوونې او روزنې لنډ مهاله، اوږد مهاله او د نږدې وخت پلانونه ترتیب او هغه پلي کوي. په دې ترتیب ښوونه او روزنه د ملي اسلامي اردو د ټولو کټه ګوریو افسرانو ، بریدملانو او عسکرو ګډه دنده تشکیلوي چې هغه د جګړه ایز چمتووالي مهم او اساسي فکتور ګڼل کیږي.

دا خبره هم واضحه ده چې په جګړه کې بری په تصادفي ډول نه بلکې د منظم او اغېزمن پلان شوي ښوونې او روزنې، اوچتو احضاراتو، لوړ مورال او ښو تجربو په نتیجه کې تر لاسه کیږي. دا هم ټولو ته روښانه ده چې ښوونه او روزنه یوه اوږده پروسه ده چې بشري قوا او منابع یو او بل سره اړیکې لري چې په نتیجه کې یوه ځواکمنه قوا منځ ته راوړي او د هغه د بریالیتوب ضمانت کوي. دا کار چې د ګډې همکارۍ او هڅو په ترڅ کې تر سره کیږي په ټولو کچو د ځواکونو چمتو کول دي چې وکولای شي په چټکۍ ورسپارلې دندې ترسره او ادامه ورکړي.

دا معلومه خبره ده چې پوځ، یو مسلکي، تخصصي او وسله ایز او تخنیک لرونکی ارګان او نهاد دی چې د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او اسلامي او ملي ارزښتونو د دفاع او ساتنې په لاره کې مبارزه او جګړه د همدې مسلک اصلي وظیفه جوړوي.

له همدې کبله د هر منسوب او قطعې مسلکي انکشاف او وده اړینه او د ژوند په ټولو حالاتو کې د هغوی سره مینه او علاقه د دوی اسلامي او ملي وجیبه ګڼل کیږي.

دا ټولې چارې که د یوه ښایسته او دقیق پلان جوړونې له مخې تر سره شي نتیجې او اغېزې به یې ډېرې او په زړه پورې

وي، ځکه پلان یوه ښه وسیله ده چې د هغه له مخې قوماندان، قرارګاه، اداره او هر فرد کولای شي چې یوه مطلوبه نتیجه تصور کړي او هغې ته د رسېدو اغیزمنې لارې، چارې طرحه او په ګوته کړي او د هغه په بنسټ خپل قرار، غایه او هدف، د لازمو نتیجو د لاسته راوړلو په خاطر چې هیله یې لري، دلاس لاندې او مادونانو سره شریکوي او هدف په روښانه توګه انتقالوي. په دې ډول پلان د حال او راتلونکو فعالیتونو د ترسره کولو چوکاټ بندي څخه عبارت دی چې لازم فرصتونه په لاس ورکوي او په عملیاتو او ورځنیو فعالیتونو کې د هغوی مادونانو لارښوونه کوي. یو پلان کېدای شي یو رسمي سند وي یا ماده وار لیکل شوی او یا یوه شمعه او نقشه وي ځکه پلان د پلان جوړونې دقیقه نتیجه ده چې د معلوماتو پر بنسټ ترتیب، د وخت درک او ټاکنه او همېشه د بیا کتنې تابع وي.

له دې امله پلان جوړونه یوه دوامداره او موثره پروسه ګڼل کېږي، ښه پلان جوړونه هغه ده چې په عملي توګه د استفادې وړ وګرځي او د پیښو په مهال مرسته وکړي، یوه ښه پلان جوړونه په داسې حال کې چې د قوماندان او قرارګاه پوهه، نوښت او درایت څرګندوي، هغه حمایه کوي او د هغوی د تفکر بنسټ جوړوي معمولا پوځي پلان جوړونه لاندې پړاوونه لري:

۱- د ستونزو تحلیل او لیرې کول.

۲- د پوځي قرار د نیولو پروسه.

۳- د ځواکونو د سوق او اداري طرزالعملونه (چې قوماندانان، قرارګاوې او اړوند اداري په دې پروسه کې فعاله ونډه اخلي او جوړونکی رول او نقش لوبوي.

وایي چې پلان جوړونه هم علم ده او هم هنردی، د مثال په ډول د پوځي عملیاتو زیاته برخه لکه:سرعت،رفتار، د سون موادو مصرف، د وسلو او تخنیک زده کړه او اغیز، چې د سنجولو وړ وي علمي جنبه لري او نورې برخې لکه د ځواکونو ترکیب، د تکتیکونو ټاکنه او د فعالیتونو ترتیب او تنظیم، د پلان جوړونې اړخ جوړوي.

د پلان جوړونې علمي پوهنه، د ښوونې، روزنې او مطالعې له لارې تر لاسه کېږي او د پلان جوړونې هنر زیاتره د جګړه ایزې ښوونې، روزنې او د جګړه ایزو تجربو له لارې لاسته راځي پیاوړی او وتلی پلان جوړونکی د پلان جوړونې په دواړو کې اوچت مهارت لري.

د پلان جوړونې علم: د پلان جوړونې علم د عملیاتو د برخو ورتیا، میتودونه او طرزالعملونه چې وکولای شي په سنجول شوي ډول ترتیب شوي وي رانغاړي او په هغو کې فزیکي، تشکیلاتي او نور سیستمونه دي چې پکې درج شوي وي.

د پلان جوړونې هنر : د پلان جوړونې هنر د ځواکونو تر منځ د اړیکو په څرنګوالي پوهېدنه هنر، اړوند چاپیریال او محیط دی چې باید پوره معلومات ولري، دا پوهه د پلان جوړونې سره مرسته کوي تر څو لازم پلانونه د شرائطو سره برابر ترلاس لاندې ونیول شي او هنر یې دا دی چې اغېزې معلومې او له احتمالي ستونزو او ګواښونو څان وساتي.

په دې ډول: په پلان جوړونه کې د دوکتورینو، تکتیکونو، شیوو، طرزالعملونه، قطعاتو او منابیعو په اړه د معلوماتو غوښتنه کېږي او په پوره پوهنه او د مکملو اساساتو په پام کې لرل، استعمال او تکتیکي هنر څخه د عملیاتو په مهال استفاده غواړي، ځکه پلان جوړونه د سوق او اداري د پراخې دایرې برخه جوړوي او د دوو مفکورو چې سوق او اداره، مفصله قومانده او د وظیفو قومانده توضیح کوي.

پورته خبرو ته په پاملرنې سره اړینه ده چې د پلان جوړونې اهمیت او ضرورت درک، اصول او میتودونه یې زده او دې پروسې ته د علم او هنر ارزښت ورکړل شي چې په زده کړې او تطبیق سره یې بې له شکه د ویاړنو او بریاوو ضمانت کیږي.

تعلیم و تربیه یک مسئول فعال پایین رتبه (خورد ضابط یا بریدمل)

عبدالاحد (مدبر)

هدف این است که در تشکیل یک جزوتام، خورد ضابطان با افسران جهت کسب و ترویج صفات مسلکی حرفهٔ نظامی همکاری نماید. طوری‌که خورد ضابطان از یک سطح به سطح دیگر ارتقا پیدا می کنند، انتظار می رود که آنان توانایی فهم بخش های مختلف دینی، نظامی، فیزیکی، اخلاقی و اجتماعی را که اجزایی اساسی مسلک نظامی می‌باشد، کسب نمایند و این توانایی را در میدان عمل‌نشان دهند. چون در سطح ابتدایی، خورد ضابطان با مفاهیم فوق به حیث اساس مسلک نظامی آشنا می شوند.

خورد ضابط (بریدمل) کیست؟

تعریف ساده: (اداره کنندهٔ پایین‌رتبه یک جزوتام خورد)زمانی این اصطلاح بسیار استفاده می‌شد و هنوز هم در بعضی از کشور ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تعریف ساده امروزه برای درک طیف وظایف، مسئولیت‌ها و نقش‌های خورد ضابطان در قوای مسلح مدرن کفایت نمی کند. اما لازم است در جریان تعلیمات نظامی مسلکی خورد ضابطان، حداقل بیان شود که یک خورد ضابط مسلکی در تشکیلات نظامی مدرن به چه کسی گفته می‌شود. در جریان تعلیمات، آموزش و تجربه که نمایانگر انکشاف مسلکی یک خورد ضابط است.

بهترین گزینه برای تعریف وظیفه خورد ضابط، موقف کاری، رتبه و نقش خورد ضابط است.

موقف کاری: از نقطه نظر درک این سه متغیر، موقف کاری آسان ترین آنهاست. برای موقف کاری سه بخش اساسی «تسلیحات جنگی و حمایت جنگی، حمایت تخنیکی و تخصصی، امور اداری و مالی» وجود دارد. ترکیب دقیق این سه بخش می‌تواند از یک کشورنسبت به کشور دیگر تفاوت داشته باشد، اما اساساً هر فردی (خورد ضابط و افسر) که یونیفورم نظامی می‌پوشد، می‌تواند در یکی از این سه بخش کاری ایفای وظیفه نماید.

رتبه: یک خورد ضابط از طریق کسب تجربه و دانش به‌رتبه بالاتر ارتقا می‌کند طوریکه یک خورد ضابط از پایین‌ترین رتبه به بالاترین رتبه الی رتبه خورد ضابط ارشد که در واقع بلندترین رتبه برای خورد ضابطان است، رشد می‌کند. ارتقای خورد ضابط، افزایش روشن مسئولیت‌های وی و همچنین تغییر در تمرکز وی از نظارت مستقیم بر افراد، کمک به قوماندانان و پایداری را به همراه دارد.

نقش: نقش‌های مهمی که شامل کار یک خورد ضابط می‌باشد. در بخش‌های مختلف کاری و در طیف کامل رتبه‌ها ثابت است که شامل موارد ذیل می گردد:

اول: آماده ساختن پرسنل برای عملیات‌های نظامی از طریق آموزش، دسپلین و ایجاد انگیزه؛

دوم: حصول اطمینان از صحت فیزیکی و روانی پرسنل از جمله وضع ظاهری، تناسب بدنی و رفتارآنان؛

سوم: کنترول بر استندردهای فعالیت پرسونل و مواد؛

چهارم: پلانگذاری و رهبری وظایف قطعه؛

پنجم: ارائه مشوره، حمایت و اجرای پالیسی های وضع شده توسط قوماندان و قرارگاه.

مسئولیت ها و وظایف خورد ضابطان در بسیاری از اسنادها، پالیسی ها و کتاب های راهنما تشریح شده است. اما نقش و موقف خورد ضابطان به شکل قابل توجهی در کشورهای مختلف و حتی در بین بخش های مختلف در یک کشور (اردو،قوای‌زمینی، قوای هوایی و قوای بحری) متفاوت است. اگرچه تفاوت های مرتبط با خورد ضابطان در بین کشورها نسبت به تفاوت های مرتبط با افسران زیاد تر است، اما در زمان کوتاه، تلاش‌ها و ابتکارات مهمی صورت گرفته

است تا قابلیت همکاری بین خورد ضابطان را افزایش دهند.

خورد ضابطان در سطح ابتدایی به حیث رهبران مستقیم قطعات کوچک ایفای وظیفه می‌نماید. به همین دلیل، آنان نیاز به درک اصول رهبری برای رهبری و انکشاف افراد زیردست دارند. برای رسیدن به این درک، آنان باید بتوانند در افراد زیردست خود انگیزه ایجاد کنند. آنان را رهنمایی کنند و هدایت لازم را به آنان بدهند و در عین زمان، با ارائهٔ نظر و آموزش به آنان، عملکرد آنان را بهبود بخشند.

انگیزه می‌تواند به‌عنوان عاملی تعریف شود که باعث می‌شود تا اعضای یک تشکُل نظامی اجرای وظایف شان شروع کنند و تا تکمیل مأموریت، ایستادگی نمایند. یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که خورد ضابطان در سطح ابتدایی با آن مواجهند، ایجاد انگیزه در زیردستان در شرایط دشوار، عدم اطمینان و سختی می‌باشد. آنان باید به شیوه‌های ایجاد انگیزه در پرسنل بپردازند و بتوانند وظایف خود را به نحو احسن انجام دهند «مشوره دهی راجع به گزینه‌های شخصی، ارتباط صادقانه و به موقع، الگوی شخصی.»

پروسهٔ پلان‌گذاری عملیات‌ها یک روش رسمی است که در سراسر زنجیره قومانده از سطح استراتژیک گرفته تا سطح تاکتیکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. خورد ضابطان با مفاهیم پروسهٔ پلان‌گذاری عملیات‌ها و استعمال آنها آشنا شده و باید بررسی کنند که چگونه رهبران پایین‌رتبه می‌توانند از طریق ارزیابی گزینه‌های مختلف و ایجاد تعادل بین فرصت‌ها و ریسک‌ها (خطر) به پروسهٔ پلان‌گذاری کمک نمایند و خورد ضابطان باید درک کنند که چگونه اعمال و تصمیمات‌شان، بخشی از یک پلان وسیع‌تر است که در چارچوب پروسهٔ پلان‌گذاری عملیات‌ها ترسیم می‌شود. مبنای پروسهٔ آموختن از تجارب در ساحهٔ نظامی، مرور بعد از مأموریت می‌باشد که عبارت است از ارزیابی فوری و غیر رسمی یک وظیفه یا مأموریت تکمیل شده توسط مسؤلین جزوتام و یا قطعه می‌باشد.

در این قسمت، خورد ضابطان در سطح ابتدایی با مفهوم تجارب آموخته شده آشنا شده و باید بیاموزند که مرور بعد از مأموریت در کجای پروسهٔ آموختن از تجارب می‌تواند گنجانیده شود. خورد ضابطان بیاموزند که چگونه مرور بعد از مأموریت را به حیث یک ابزار عاری از قضاوت جهت مقایسه روشن نتایج مدنظر با نتایج کسب شده انجام دهند.

خورد ضابطان با اتکا به دانش و تجربه کسب شده در سطح ابتدایی، تمرکز خود را در سطح متوسط روی چگونگی تأثیر گذاری تصمیم گیری اخلاقی بر عملیات نمایند. هر تصمیم یک عمل تعادل بخش است یا یک انتخاب در میان گزینه های جایگزین.

خورد ضابطان باید راجع به نیازهای مأموریت اغلب در شرایط نزاع و منازعه، تصمیمات درست اخلاقی اتخاذ نمایند. مقصد هر تصمیم باید تحقق هدف مورد نظر و در عین حال، توجه به بسیاری از فاکتورهای متضادی باشد که پروسه تصمیم گیری را شکل داده و برآن اثر می‌گذارد.

الوتکه څه شی ده او څرنګه په هوا کې الوت کوي

پوهیالی تورن هدایت الله «صافی»

سریزه

الوتکه د هوا څخه درنه وسیله ده چې د انجن یا هم څرخونو په مرسته په هوا کې الوتنه سرته رسوي. الوتکه د فرانسوی کلمې څخه لاسته راغلې. د الوتکې په منځ ته راتلو کې بېلابېل پړاوونه وهل شوي او په هر پړاو کې نوي او لا ډېرې پرمختللې او چټکې الوتکې منځ ته راغلې.

دا چې د دغو الوتکو په منځته راتګ کې کومو خلکو اړینه ونډه درلوده او کوم څواکونه د دې لامل کېږي چې الوتکه په هواکې پاتې شي. پر دغو موضوعاتو د پوهې لپاره اړ یو تر څو د هغې په لنډه تاریخچه او پر هغو ځواکونو چې په هوا کې د الوتکې د تللو لامل کېږي بحث وکړو. ان شاءالله د دې مقالې پر لوستلو به مو د الوتکې د منځته راتلو او په هوا کې د هغې د پاتې کېدو او حرکت په اړه ډېرې پوښتنې ځواب کړی شي.

الوتکه:

الوتکه د هوا څخه درنه او د ثابت وزر درلودونکې وسیله ده چې د وزر په مرسته د تولید شوي اوچتونکي ځواک او د جټ انجن یا څرخ په مرسته د تولید شوي پر مخ ځغلونکي ځواک پر مټ وړاندې الوت کوي.

د الوتکې کلمه د فرانسوی (aéroplane) کلمې څخه اخیستل شوې. په اصل کې (aēr) ἀήρ یوناني او planus لاتیني یا ἀήρ (planos) πλάνος یوناني کلمه ده. (aēr) د هوا، planus د هوارې سطحې او (planos) πλάνος پر مخ ځغلېدونکې مانا ورکوي.

د الوتکې لنډه تاریخچه:

په هوا کې د الوتکې د الوت تاریخچه د زېږېدیز څخه ۴۰۰ کاله مخکې ته رسیږي چې په هغې کې د ایکاروس او دیدالوس کیسې خورا مشهورې دي. دوی د مرغو په څېر وزرې جوړې کړې د هغې په مرسته یې الوت وکړ.

په دې لاره کې ډېرې هلې ځلې شوې چې ځینې یې د یادونې وړ دي. په دې لړ کې عباس ابن فیرناس او الیمینر د انجن نه درلودونکي وسیلې ګلایډر (Glider) په مرسته الوتنې وکړې.

په ۱۷۹۹ ز کال کې جورج کایلي د ثابت وزر لرونکي ماشین پر جوړولو د عصري الوتکې مفهوم وړاندې کړ چې د اوچتولو، چلولو او کنټرول لپاره یې جلا سیستمونه درلودل. کلیمینټ اډر هم په ۱۸۸٦ ز کال کې د الوتنې دري ماشینونه جوړ کړل چې د حرارتي انجن په مرسته یې الوتنې کولې. خو په دې لاره کې تر ټولو بریالی هڅه د رایټ ورونو وه. د ۱۹۰۳ زېږدیز د دسمبر په ۱۷ مه نېټه دوو ورونو ویلبور رایټ او اورویل رایټ د لومړي ځل لپاره د ځواک لرونکې الوتکې سره په کیټي هاک سیمه کې څلور لنډې الوتنې وکړې. رایټ ورونو د لومړي ځل لپاره په بریالیتوب سره د هوا څخه درنه الوتکه اختراع کړه.

څرنګه یوه الوتکه په هوا کې الوت کوي

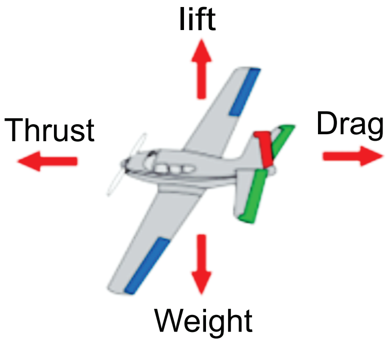

الوتکه د لاندې څلورو ځواکونو په مرسته په هوا کې الوت کولی شي:

۱- اوچتونکی ځواک (Lift)

د نورو وسائلو پر نسبت د الوتکې تر ټولو اړینه ځانګړنه د اوچتونکي ځواک درلودل دي. اوچتونکی ځواک هوا ته د الوتکې پورته کېدو لامل کیږي. د دې لپاره چې دغه ځواک منځ ته راشي نو الوتونکی جسم باید یوه ځانګړې بڼه ولري چې تر ټولو غوره بڼه یې د اوبو د څاڅکي بڼه ده چې یو لوری یې نیمه دایروي بڼه او بل لوری یې

لويه زاويه يا تنده زاويه لري. په الوتکه کې اوچتونکی ځواک د وزرو په مرسته توليديږي. د ځمکې څخه د الوتکې د پورته کېدو بنستيز لامل د درنښت پر ځواک غلبه کول دي يعني د اوچتونکي ځواک کچه بايد د الوتکې د وزن (د درنښت ځواک) له کچې څخه لوړه وي. دغه ځواک د لاندې فورمول په مرسته لاسته راوړی شو:

$$L = \frac{1}{2} P.v^2.cl.s$$

L= اوچتونکی ځواک

p= د هوا کتلوي کثافت

v= د الوتکې دسرعت مربع

cl^2= د اوچتونکي ځواک ضريب

S= دوزر د مقطع مساحت

۲- د درنښت ځواک (Weight)

د درنښت (وزن) ځواک عبارت له هغه ځواک څخه دی چې تل د ځمکې د مرکز د جاذبې په مرسته پر يو جسم عمل کوي. د الوتکې د درنښت کچه د الوتکې د وزن او اضافي وزن څخه عبارت دی. په اضافي وزن کې تېل، وگړي او بار شامل دي. دغه تول وزن په الوتکې داسې ويشل کيږي چې اغېز يې يوازې پر يو ټکي متمرکز وي؛ دغه ټکی د الوتکې د درنښت مرکز (د ثقل مرکز) په نوم ياديږي.

د درنښت ځواک د اوچتونکي ځواک پر خلاف عمل کوي. که چېرې يوه الوتکه الوت کوي نو بايد د اوچتونکي ځواک کچه يې د درنښت ځواک څخه لوړه وي.

۳- پر مخ ځغلونکی ځواک (Thrust)

هغه ځواک چې په هوا کې الوتکه مخ پر وړاندې وړي، پر مخ ځغلونکی ځواک بلل کيږي. پر مخ ځغلونکی ځواک د انجن او يا هم د څرخونو په مرسته توليديږي. پر مخ ځغلونکی ځواک د مقاومت ځواک پر خلاف عمل کوي. پر مخ ځغلونکی ځواک د لاندې فورمول په مرسته لاس ته راوړی شو:

$$T = \frac{G}{g}(c-v)Kg$$

T= پر مخ ځغلونکی ځواک

G= په يوه ثانيه کې د انجن له خوا د هوا مصرف

g= د ځمکې د درنښت ځواک (د جاذبې ځواک)

C= د انجنو څخه د غازو دوتلوسرعت

V= د الوتکې سرعت

۴- د مقاومت ځواک (Drag)

مقاومت هغه ځواک دی چې په هوا او يا هم په مايعاتو کې پر تلونکو جسمونو عمل کوي. د الوتکې لپاره د هوا هغه مقاومت چې د الوتکې د مخکې تللو مخه نيسي د مقاومت ځواک په نوم ياديږي. يا هغه ځواک چې د مخ ځغلونکي ځواک پر خلاف عمل کوي د مقاومت د ځواک څخه عبارت دی. د مقاومت ځواک د لاندې فورمول په مرسته لاسته راوړی شو:

$$D = \frac{1}{2} .P.v^2.cd.\ s$$

D= د مقاومت ځواک

p= د هوا کتلوي کثافت

v= د الوتکې دسرعت مربع

cd= د مقاومت ځواک ضريب

s= د وزر د مقطع مساحت

پايله

په پايله کې ويلی شو چې الوتکه يوه فرانسوی کلمه ده چې يوناني او لاتيني اصل لري. د الوتکې په منځته راتلو کې ډېرو وگړو اړينې ونډې درلودې خو تر ټولو برياليٰ هڅې د رايټ ورونو وې چې د ۱۹۰۳ ز کال د دسمبر په ۱۷ نېټه يې برياليٰ الوتنې ترسره کړې.

په هوا کې د الوتکې د پاتې کېدو او د هغې حرکت په څلورو ځواکونو پورې تړلی دی. دغه ځواکونه د اوچتونکي ځواک، د درنښت ځواک، د مقاومت ځواک او پر مخ ځغلونکي ځواک څخه عبارت دي. اوچتونکی ځواک د درنښت ځواک او پر مخ ځغلونکی ځواک د مقاومت ځواک پر خلاف عمل کوي. نوموړي عملونه د دې لامل کيږي تر څو الوتکه هوا ته پورته او حرکت وکړي.

اخيستل ليکونه او سرچينې:

Crabtree, Tom; Hoang, Tom; Tom, Russell (2016). –"World Air Cargo Forecast: 20162017"

Oxford Dictionary & Merriam Webster Dictionary, "Aeroplane", https://www.lexico.com/definition/aeroplane, https://www.merriam-webster.com/dictionary/aeroplane

Tom D.Crouch, "Sir George Cayley British Inventor and Scientist", Last Update 23 Dec, 2019, https://www.britannica.com/biography/Sir-George-Cayley

National Air and Space Museum, " Inventing a Flying Machine", https://airandspace.si.edu/exhibitions/wright-brothers/online/fly/1903/index.cfm

National Aeronautics and Space Administration, "Four Forces", Grades 5-8, Page 7

لرې واټن ویشتونکي توپونه له پرمختللو سیستمونو سره

پوهیالی تورن انجنیر محمد هاشم "ایاز"

سریزه

که څه هم توپونو خورا ډېر پرمختګ کړی او نن ورځ په نړۍ کې ډېر شمېر هېوادونو لرې واټن ویشتونکې درندې وسلې جوړې کړې دي خو بیا هم د پر مختګ دا لړۍ ختمه شوې نه ده او لا روانه ده دلته به د لرې واټن ویشتونکو توپونو د بیان سره سره د راتلونکو وسلو په هکله هم بحث ولرو.

لرې واټن ویشتونکي نوي او راتلونکي توپونه:

paladin میلیمتري ریکټیف توپ که څه هم تر ننه د امریکا متحده ایالتو پر مختللی او درووند ذات الحرکه توپ ګڼل کیږي چې کابو ۲۵ میله (۴۰ کیلو متره) واټن ویشتلای شي.

155 M109A6 paladi

خو بیا له ټولو څخه د لوی توپ نوم خپل کړی چې د الماني د نازي ځواکونو له خوا جوړ شوی و نوموړی توپ ۲۸ میله (۴۵ کیلو متره) واټن ویشته.

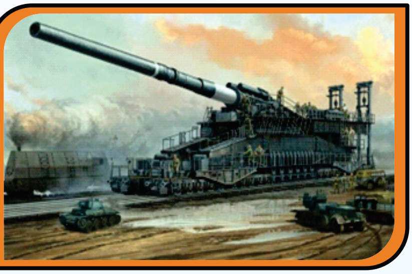

Schwerer Gustav

د ۱۹۸۰ کال په ورو سستیو کې د کاناډا یو پوځي مهندس د جرالد بول په نامه د ۳۵۰ ملي متري توپ په جوړولو تمرکز وکړ چې د صدام حسین دواک پر مهال د عراق د برید لپاره طراحي شوی و. نوموړی توپ د ۳۵۰ ملي متر شعاع په اندازه میل درلود او د ۳۰۰ پونډه، (۱۳۶ کیلو ګرامه) په اندازه مرمیو سره چې ۳۳ پونډه (۱۵) کیلو ګرامه چاودېدونکي توکي یې درلودل او تر ۲۵۶ میله (کابو ۴۱۰ کیلو متره) واټن یې ویشته. خو بول په ۱۹۹۰ کال کې ترور شو او د ۳۵۰ ملي متري توپ د جوړولو لړۍ ودرېده.

خو دراتلونکي په هکله: اوس مهال د امریکا متحده ایالات پر داسې یو توپ کار کوي چې کابو ۱۰۰۰ میله واټن ویشتلای شي د ویست پاینټ او د امریکا د پوځي تحقیقاتي څانګې د ریوټ له مخې دا توپ د نورو پرمختللیو هایپرسونیک وسلو تر څنګ د نوموړي هیواد پوځ د هغو ستراتیژیکو موخو په پلې کولو کې مرسته کولای شي چې په لرې واټن کې واقع دي او اوس ورته لاس رسی نه لري د نوموړي پروژې مشر دا تمه لري چې نوموړی توپ د ۱۰۰۰ بحري میله چې کابو ۱۰۵۰ میله (۱۸۵۰ کیلو متره) کیږي واټن وولي. دا تمه کېده چې د نوموړي توپ ازمایښت به په ۲۰۲۳ میلادي کال کې ترسره شي.

توپونه داسې یو سیستم سره سمبال وي چې په خوابګاه کې د مرمۍ او خول له ایښودلو وروسته د خښتې شاتنۍ برخه بندېږي او له فیر کولو سره داسې یو فشار منځ ته راځي چې مرمۍ له میل څخه د موخې پر لور او خول شاتنۍ خواته ور ګوزار کیږي.

د ۲۰۱۸ کال دراپور له مخې د یو لوی ۱۰۰۰ مایلي توپ په هکله ویل شوي و چې له راکټي مرمیو څخه پکې ګټه اخیستل کېده

او دا ځانګړتیاوې لرې چې چاودېدونکې توکې یې لږ خو لرې واټنونه هدف نیسي، همدارز حق سوق یې باید ډېر وي.تر څو لرې واټنونو ته یې درسېدلو لامل شي. خو سوال دلته دی چې آیا نوموړی توپ به د سمندري ځواکونو له ریکتیفو توپونو څخه وي او که نه؟

سمندري ریکتیف توپونه خورا ډېر ځواکمن دي خو دا به یو څه ستونزمن وي چې د ۱۰۰۰ مایلو په واټن مرمی

همدارز ریکتیف توپونه ډېرې انرژۍ ته اړتیا لري چې نوموړې انرژي د حق باروت د خریطو له لارې چې له کیمیاوي مواد (باروتو) څخه ډکې وي د مګاواتي برښنا په مرسته کار کوي.

همدارز د امریکا متحده ایالاتو چارواکو دا هم یاده کړې ده چې د نوموړي توپ یوه مرمی له ۴۰۰۰۰ څخه تر ۵۰۰۰۰ ډالرو پورې لګښت لرلای شي. په داسې حال کې چې د نورو ریکتیفو توپونو انداخت ساده او لګښت یې کم وي او بر عکس بیا دراکټي توپونو مرمی قیمتي وي.

امریکا متحده ایالاتو د توپچي علم پر بنسټ د نویو او لرې ویشتونکو توپونو د جوړولو لړۍ ګړندۍ کړې تر څو د خپلو اصلي رقیبو هیوادونو پر وړاندې په سیاسي او پوځي برخه کې مخکښ اوسي دا په داسې حال کې ده چې پوځي خدمتونه له پارتیزاني جګړو څخه د لوی رقابت پر لور روان دي.

پایله

د لرې واټن ویشتونکو وسلو څخه د یادونې موخه د نوموړو وسلو د اغېزمنتیا لرل او د نړۍ نویو ستراتیژیکو موخو لپاره درقابت په ډګر کې د هیوادونو د زیار او کوښښ یادونه ده او دا چې نوموړي هیوادونه څنګه درقابت نړۍ کې پر مخ ځي په هر حال د هرې وسلې اغېزمنتیا د مودو په تېرېدلو او د ازمایښتونو وروسته پرتله کېدلای شي. خو ډېرې وسلې نن ورځ د ځواکمنو هیوادونو له خوا یوازې درقابت په پار کارول کیږي او تر ډېره حده د ګټې اخیستلو اړخ یې لږ دی.

سر چینې:

د ویست پاینټ تحقیقي مجله

د space weapons کتاب د Bob Preston لیکنه

د کتا ب د David H Titterton لیکنه

حفاظت از محیط زیست

داکتر فریدالله

محیط زیست به محیط‌هایی گفته میشود که‌آنجا زندگی جریان دارد . مجموعه‌ای از عوامل فیزیکی خارجی و موجودات زنده که با هم در کنش هستند، محیط زیست را تشکیل می‌دهند و بر رشد و نمو ورفتار موجودات تأثیر می‌گذارند. محیط‌زیست طبیعی عبارت از ترکیبی دانش‌های متفاوت در علم است، از مجموعه عوامل زیستی و محیطی در غالب محیط زیست و غیر زیستی (فیزیکی، شیمیایی) که بر زندگی یک فرد یا گونه تاثیر می گذارند و از آن تأثیر می‌پذیرد.

امروزه این تعریف غالباً به انسان و فعالیت های او مرتبط می‌شود و محیط زیست انسانی شامل هوا، آب، خاک، گیاه، بیشه، مراتع، دریا، دریاچه، رودخانه، چشمه، آبزیان، حیوانات، کوه، دشت، جلگه، کویر، شهر و یا ده می‌باشد که انسان‌را احاطه می‌کنند، خلاصه کرد. تفاوت محیط زیست با طبیعت در این است که تعریف طبیعت شامل مجموعهٔ عوامل طبیعی، زیستی و غیر زیستی می‌شود که منحصراً در نظر گرفته می‌شوند، در حالی که عبارت محیط زیست با توجه به برهم کنش‌های میان انسان و طبیعت و از دیدگاه وی توصیف شده است. بنابراین همه‌باید برای حفظ و نگهداری محیط زیست تلاش کنیم.

چگونه از محیط زیست به خوبی محافظت کنیم؟

امروزه مشکلات محیط زیستی رو به رشد بوده و فعالان محیط زیست ایده‌های بدیعی برای حفظ اکوسیستم ارائه می کنند. با این که تلاش های شماری در جهت حفظ زمین از فاجعه زیست محیطی صورت گرفته است، اما تهدید اکوسیستم از جهات مختلف همچنان ادامه داشته و ممکن است در نهایت موجب از بین‌رفتن آن شود.

شاید فکر کنیم وظیفه فعالان محیط زیست است که اکوسیستم را حفظ کنند، اما نمی‌توانیم به این بهانه از زیر بار مسئولیت شانه خالی کنیم. این وظیفه همهٔ ما است که جلوی تخریب زمین و طبیعت آن‌را بگیریم.

ما که ساکنین کره‌زمین هستیم، لازم است که اقدامات فوری برای کاهش تمام احتمالات از دست رفتن این خانه زیبا و چیزهایی که در آن قرار دارد را انجام دهیم. اگر همه دست به دست هم بدهیم می توانیم تغییر اساسی ایجاد کنیم و شاید ظرف چند سال آینده شاهد کاهش میزان ویرانی محیط‌زیست باشیم.

روش‌های مراقبت از محیط زیست

رها کردن زباله‌ها و پلاستیک‌ها در محیط نه تنها موجب تکثیر پشه‌ها و باکتری‌ها و میکروب‌های دیگر می‌شود، بلکه موجب آلودگی خاک نیز می‌شود. بیشتر مردم فکر می‌کنند پاکیزگی تنها مربوط به خانه است و به‌راحتی زباله‌های شان‌را در جاده می‌اندازند. این تفکر مثل این است که فرد بخشی از خانه‌اش را پر از زباله کند، بدون این که‌آن فضا‌را بخشی از خانه‌اش بداند. این احساس که کره‌زمین خانهٔ، ماست به فرد کمک می‌کند که این افکار اشتباه‌را کنار بگذارد. باید گه گاه به مقامات مسئول برای سازماندهی دفع مناسب زباله‌ها گوشزدهایی داده شود تا برنامه‌های برای جمع‌آوری زباله‌های که در مناطق ریخته شده اجرا کنند.

از بین بردن جنگل‌ها به عنوان برنامه کاری پسا استعماری دیده می‌شود. استعمارگران درصد زیادی از گیاهان و حیوانات در کشورهای مستعمره را به دنبال تخریب منابع زندگی و نیز برای ساخت جاده‌هایی برای سود بردن از مستعمره شان، از بین بردند، میلیون‌ها حیوان برای سرگرمی و نیز استفاده از بخش‌هایی از بدن‌شان مانند عاج، کشته شدند.

زنجیره کشتن و تخریب منجر به ویرانی اولیه طبیعت شد. این کشورهای مستعمره پس از استقلال، روش‌های استعماری را دنبال کرده و شروع به جنگل‌زدایی کردند و هنوز هم این روند ادامه دارد. قطع درختان، میزان اکسیژن را کاهش می‌دهد و منجر به فرسایش خاک و لغزش زمین می‌شود.

سکونت طبیعی حیوانات وحشی را از بین می‌برد و آنها را مجبور به پیشروی به شهرها و روستاها می‌کند در آنجا با گونه های خطرناکتری به نام انسان رو به رو می‌شوند و به خاطر آسیبی که برای انسان‌ها دارند، بی رحمانه کشته می‌شوند. باید الزامی وجود داشته باشد که به جای هر درختی که برای مصارف مختلف بریده می‌شود، گیاهی کاشته شود. این باید شعار ما باشد: زندگی کن و اجازه زندگی بده.

پلاستیک در کنار بمب‌ها، جزء کشفیات و اختراعات آسیب‌رسان علمی است که توسط دانشمندان اختراع شده است. پلاستیک گلدار بدترین تأثیر را روی زمین ایجاد می‌کند، چرا که مواد شیمیایی زیان بخشی تولید می‌کنند و وقتی آب در این زمین ها جاری می‌شود و به سفره‌های آبی می‌رسد، آن را نیز آلوده می‌کند. در واقع ما راهی برای مردن کشف کرده ایم!

تا به امروز گزارش شده است که وقتی خریطه‌های پلاستیکی را به داخل آب می‌اندازیم یا روی زمین رها می‌کنیم، بیش از ۲۶۰ گونه جاندار می‌میرند و یا در پلاستیک‌ها محبوس می‌شوند. پلاستیک های تجزیه پذیر در بلند مدت تجزیه می‌شوند، اما موجب تولید گاز متان می‌شوند که نقش اصلی در گرم شدن کره زمین دارد.

ما می‌توانیم از روزنامه‌های قدیمی برای بسته بندی، از خریطه‌های کنفی به عنوان کیسه حمل و از بوتل‌های شیشه‌ای یا کنفی به جای بوتل‌های پلاستیکی استفاده کنیم. حتی اگر از کیسه‌های پلاستیکی استفاده مجدد کنیم، بهتر از این است که هر بار از یک پلاستیک جدید استفاده کنیم. با این کار مقدار پلاستیک مورد استفاده کاهش یافته و خطرات آن نیز نسبتاً کمتر می‌شود.

گاهی اوقات که گروه‌های مختلف دعوت به اعتصاب یا راهپیمایی می‌کنند، شمار وسایل نقلیه در جاده کم شده و میزان آلودگی نیز کمتر می‌شود. اکنون زمان استفاده از بایسکل و پیاده روی رسیده است که جنبه های مختلفی برای سلامت انسان در بر دارد. با این کار هم می‌توتنیم آلودگی ایجاد شده به واسطه نقلیه را کاهش دهیم و هم میزان چربی و کلسترول بدن ما را تعدیل کنیم.

باید از وسایل حمل و نقل عمومی استفاده کرده و استفاده از وسایل نقلیه شخصی را محدود کنیم. بسیاری از ما ممکن است پیش از این با افزایش هزینه پطرول، گاز و تیل به استفاده از حمل و نقل عمومی روی آورده باشیم. به هر علتی که باشد، اگر چنین عمل نکنیم، با دنیایی رو به رو خواهیم شد که مملو از مصنوعات ساخته بشر و عاری از هر گونه مخلوقات جاندار خواهد بود.

هر اجتماعی حول فستیوال ها، مراسم ها، تشریفات و سنت‌های خاص خود می‌چرخد، اما به آلودگی هایی که در جشن ها ایجاد می‌شود، هرگز توجه نمی‌شود. استفاده از ظروف یک بار مصرف در جشن‌ها و مراسم‌ها و ریختن آنها در جاده و جوی، حجم زیادی آلودگی ایجاد می‌کند. به جای آن می‌توان از ظروف کاغذی که با محیط زیست سازگار هستند، استفاده کرد. با این کار قدمی برای نجات طبیعت برداشته‌ایم.

در فرهنگ **مصرف** کردن که در بیشتر کشورها غالب شده است، به تعادل محیط زیست آسیب وارد می‌شود. در گذشته، مردم جنگل‌ها را از بین می‌بردند تا به عنوان زمین زراعتی از آن استفاده کنند، سپس با به وجود آمدن فست فودها و غذاهای حاضری، مردم زمین‌ها را رها کردند و کارخانه‌ها به جای آن ساخته شدند.

اگر روزی چیزی برای خریدن و خوردن نداشته باشیم، چه‌می‌شود؟ زراعت را باید از خود ما شروع کنیم، گلدان یا سبزیجات بکاریم تا علاوه بر صرفه‌جویی در هزینه و سلامتی، فرهنگ تولید را دوباره احیا کنیم.

ما می‌توانیم مسئولان مربوطه را وادار به متوقف کردن تبدیل زمین‌ها به ساختمان و کارخانه کنیم.

نگهبانان جنگل با تمام وجود با شکار مبارزه می‌کنند، اما هنوز حیوانات بی‌شماری توسط شکارچیان شکار می‌شوند باید از وضعیت بد مدیریت و عملکرد اجتماعی به جای ایجاد آگاهی در بین مردم گلایه کرد. برای ممنوعیت محصولات حیوانی باید قانون سختگیرانه ای وجود داشته باشد و خریداران آن باید اشیای خریداری شده را کنار بگذارند.

وقتی ببرها کشته می‌شوند، جمعیت گیاه خواران افزایش یافته و باعث تضعیف پوشش گیاهی می‌شوند. این کار تعادل زنجیره غذایی را بر هم میزند و همه اینها به خاطر شکار بی رویه حیوانات اتفاق افتاده است که تنها راه پایان دادن به آن مبارزه همگانی با شکار است.

به منظور حفاظت و احترام به محیط زیست، اقداماتی را می توان انجام داد که بدون آسیب رساندن به آن، بتوانیم از طبیعت لذت ببریم. این اقدامات شامل موارد زیر است؛

سعی کنید به جای بارجامه‌های پلاستیکی، از بکس ها و خریطه‌های پارچه ای در اندازه های متفاوت استفاده کنید. هنگام خرید از فروشگاه‌ها، به جامه‌های پلاستیکی، نه بگویید و همیشه خریطه‌های تکه ای خود را همراه داشته باشید. به این ترتیب زباله کمتری تولید می‌شود و پلاستیک کمتری وارد چرخه طبیعت می‌شود به جای استفاده از ظروف یک بار مصرف، می توانید ظروفی که چندین بار قابل استفاده هستند، به کار ببرید. همچنین به جای استفاده از بوتل‌های آب معدنی، می‌توانید قمقمه داشته باشید و به بوتل های یک بار مصرف نه بگویید.

زباله‌ها را در طبیعت رها نکنید؛ زباله ها هم موجب تخریب زیبایی بصری طبیعت و هم تجمع موجودات موذی و گسترش بیماری ها می شوند. سعی کنید هنگامی که قصد ترک کردن مکانی را دارید، پاکیزه تر از قبل باشد. جمع آوری زباله ها و نظافت محیط زیست را باید از کودکی به فرزندان خود آموزش دهیم. در بزرگسالی دیگر نمی توان این نکات بدیهی را آموزش داد!

تفکیک زباله‌های تر و خشک کمک زیادی به حفظ محیط‌زیست، می کند. این تفکیک شایدزمان بر به نظر برسد.

قبل از شرح وظیفه انسان ها برای حفظ محیط زیست باید به این نکته اشاره کرد که طبیعت و محیط زیست هدیهٔ خداوندی است که از مجموعه موجودات، منابع و عوامل و شرایط که در اطراف هر موجود زنده وجود دارد و ادامه حیات به آن وابسته است، به وجود می آید.

به همه محیط هایی که در آن‌ها نوعی از زندگی جریان داشته باشد، محیط زیست گفته می شود و محیط زیست پاک یعنی انسان سالم.

ما در تمام این کره خاکی کمر به نابودی زمین و محیط زیست بسته ایم و شاید نمی دانیم که اگر حفاظت از محیط زیست را جدی نگیریم، منجر به نابودی خودمان خواهد شد.

آلودگی محیط زیست بر کیفیت و چرخه طبیعی اثر می‌گذارد و پیامدهای زیان باری برای زندگی انسان، حیوان، گیاه و بناها دارد. در جهان امروز مسئله آلودگی، یکی از مهم‌ترین و حادترین مشکل انسان‌ها است. و نقش انسان‌ها در آلودگی محیط زیست بسیار چشم‌گیر است. طبیعت برای بقای نسل بشر آفریده شده است و پیوندی ناگسستنی میان انسان و طبیعت وجود دارد.

تخریب روز افزون جنگل‌ها و مراتع، بهره برداری بی رویه از معادن و منابع طبیعی، توسعهٔ ناپایدار و صنعتی‌شدن ناهمگون، به ویژه در کشورهای در حال توسعه باعث افزایش جمعیت و کاهش روزافزون منابع، گرمایش جهانی، خشکسالی، تغییرات اقلیمی، تخریب لایه اوزن، آلودگی خاک، آب و هوا، آلودگی صوتی و نوری خواهد شد. شیوع بیماری‌های ناشی از آلاینده‌های مختلف و بحران های گوناگون محیط زیستی از جمله از بین‌رفتن تنوع زیستی و انقراض گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری، پدیده ریز گردها. ذوب شدن

ټيکنالوژي او د هغه اهميت په نني ژوند کې

پوهنيار جمال الدين کمالزی

ايا تاســـو کله فکر کړی چې ولې نن ورځ ټيکنالوژي دومره مهمه شوې؟

موږ په حقيقت کې هره شـېبه د ټيکنالوژۍ لخوا محاصره يو. که موږ کار کوو يا آرام او استراحت کوو، موږ تل ټيکنالوژي کاروو او د هغه کارول ژوند اسانه کړی دی.

لکه څنګه چې موږ پوهېږو ټيکنالوژي زموږ د ژوند يوه لازمي برخه ګرځېدلې او موږ نشو کولی په نني چلاکه اوګړندۍ نړۍ کې له ټيکنالوژي پرته ژوند وکړو. سربېره پر دې د کورونا ويروس ناروغي ثابته کړې چې ټيکنالوژي زموږ لپاره څومـــره مهمه ده. د ټيکنالوژي په واســـطه، ليرې ځايونه نږدې شـــوي. د ژوند سرعت زيات شـــوی دی. اړيکې او ســـفرونه ګړندي شـــوي، حرکت اسانه دی، عمل ګړندی دی، تعامل ګړندی دی او ژوند همدا ډول. هغه کارونه چې پخوا به په ســـاعتونو کې ترسره کېدل اوس په څو ثانيو کې سرته رســـيږي، د ټيکنالوژۍ په کارولو سره زموږ د ژوند معيار لوړ شوی دی. زموږ اړتياوې په اســـانۍ سره پوره کيږي. ټيکنالوژي په کرنه کې پرمختګونه راوستي چې له امله يـې د خوراکـي توکو توليدات زيات شـــوي دي. د انجينري او معماري په برخه کـې د پرمختګونو له امله، د مقاومت لرونکي مدني جوړښتونو جوړول ممکن شوي دي. ټيکنالوژي د ټولو صنعتونو د پرمختګ لامل شـــوې. ســـوداګرۍ وده کړې او ډېر کاري فرصـــتونه يې رامنځته کړي. په ټيکنالوژۍ کې پرمختګ د ټرانسـپورټ او مخابراتو نوي او ګړندي ميتودونو رامنځته کولو لامل شوې. د جينيتيک څخه نيولې تر فضا پورې په بېلابېلو برخو کې د ټيکنالوژۍ کارونه په څېـړنو کـــې د زياتوالي لامل ګرځېدلي دي.

کمپيوټر او انټرنټـي ټيکنالوژي هـر چېرې ده. دوی هـره بـرخه بدله کـړې ده. له طب، سياحت، ښوونې اوروزنې څخه تر تفريح يا بل څه. ټيکنالوژۍ د ژوند په هر اړخ اغېزه کړې او دا يې اســـانه، غوره او متفاوته کړې ده. په لاندې برخه کې به د انســـان په نني ژوند کـــې د ټيکنالوژۍ د اهميت ځينـــې لاملونه وڅېړو.

د انسان د ژوند اسانتياوې

نه يوازې لومړنـۍ اړتياوې، ان تـر دې پورې چې تزيني شـــيان هم د ټيکنالوژۍ له امله زموږ مخې ته په پراخه پيمانه راغي!

که دا ټيکنالوژي نه وای، نو زموږ اســـاسي اړتياوې به څنګه په اسانۍ سره پوره شـــوې وای؟

که څه هم د ټيکنالوژي له پيدا کېدو مخکې انسان خپلې اړتياوې پوره کولې، خو په هغه وخت کې دا ډېره ستونزمنه او ابتدايي وه. د نن ورځې خواړه وګورئ. تازه، ساتل شوي يا پروسس شوي، هر ډول خواړه تاسو ته په هر وخت کې شتون لري.

جامې په مختلفو مناسبتونو او موسمونو کې د ډېرو ډولونو جامو په کارولو سره ډېـر ارام شتون لري. له خوړو څخه تر فيشـــن پورې، ټيکنالوژي مهم رول لوبوي.

ودانۍ څنګه دومره لوړې کېدای شي؟ دا د انجينرۍ او معمارۍ پـــرمختګونو له امله دي. د زلزلې په وړاندې مقاومت لرونکي او اوږدونکي جوړښتونه چې موږ يې نن ګورو هم د تخنيکي پـرمختګونو بـرکت دی. په لنډه توګه، د ښـــــه ژوند کولو له امله د ټيکنالوژۍ پوروړي يو.

سوداګري

د ټيکنالوژي سره ســـــوداګري او د کار فرصـــتونو هم وده کړې. کوچني او لوی کاروبارونه د پـرمختګ لپاره ټيکنالوژي ته اړتيا لري. دوی د ټيکنالوژيکي پرمختګونو له امله په هيوادونو کـــــې وده کوي او پراخيږي. دا ټيکنالوژي ده چې سازمانونه پياوړي کوي تـرڅو خپل ظـرفيتونه پـراخ کړي. که ټيکنالوژي نه وي، پېچلې صـنعتي پروسې به څنګه ترسره شي؟ که ماشينونه نه وای، نو څنګه به په لويه پيمانه د توکو توليد

ممکن وو؟ که کمپیوټر نه وي، د ســـافټویر صـنعت به څنګه وده وموmي؟ د سـوداګرۍ وده د خلکو لپاره کاري فرصـــتونه رامنځته کوي او ټیکنالوژي د سـوداګرۍ په وده کې لوی رول لوبوي.

اړیکې

ټیکنالوژي د خلکو د خبرو اترو لاره هم بدله کړې. د مخابراتو سیسـتمونه د کوترو څخه رامنځته شوي چې پیغامونه به یې لیږدول او اوس بریښـــنالیکونو او فوري پیغامونو لیږې مسافرو ته په ثانیو کې د ټیکنالوژۍ په برکت لیـــږدول کېدای شي. د ګـــرځنده تلیفون ټیکنالوژي او ســـــپوږمکۍ مخابراتو د مخابراتو سرعت ډېر کړی او د "وصـــــل کېدو" لپاره یې اســـــانه کړي. انټرنېټ دا ممکنه کړې ده چې په اسـانۍ سره په اوږده واټن کې معلومات تبادله کړي. د کمپیوټـر د موس په یو څو کلیکونو سره، تاسو کولی شئ د انټرنېټ هر ځای ته لاړ شئ او په بشـــپړ ډول نوي نړۍ ته ننوځئ پرته له دې چې پوه شئ!

تولنیزې رســــــنۍ او نور ټیکنالوژیک پروګـرامونه کورنۍ سره یوځای کـړي. نن ورځ موږ کولی شو خپل ورک شوي ټولګیوال وموmو او د فیسـبوک، ټویټر، انسـتاګرام له لارې یو بل سره وصـل شـو. په حقیقت کې موږ حتی کولی شـو په دې پلیټ فارمونو کې د نړۍ مشـــرانو، نامتو شخصـــیتونو سره اړیکه ونیسو. ارتباط په مسلکي برخو کې هم اړین دی او ټیکنالوژي موږ ته اجازه راکوي چې له نړۍ سره اړیکه ونیســـو له هر ځای څخه چې موږ یو.

ښوونه او روزنه

د انلاین زده کـــــړې امکانات او د متقابل مېډیا شتون دزده کړې پروسـه خورا په زړه پورې کړې. ټیکنالوژي موږ ته ښـودلې چې څنګه د کمپیوټر او انټرنېټ سره د وخت او ځای خنډونه لـرې کـړو. دې کار د نړۍ په ګوټ ګوټ کـې د خلکو لپاره تعلیم ارزانه او ډېر په اســـانۍ سره د لاس رسي وړ کرځولی دی. په زده کړه کـې د کمپیوټـر او انټرنېټ رول له پامه غورځول کـــــېدای نه شي. په تدریس کې د کمپیوټر کارول زده کـړې زړه راښـکونکی کړی دی. کمپیوټر د معلوماتو د ښه ذخیره کولو او وړاندې کولو توان ورکوي، په دې توګه د تدریس بهیر اسـانه او اغېزمن کوي. تعلیمي سي ډي ګانې په هر ځای کـې شتون لري. لیکچرونه، درسونه ویب پاڼو ته، د PDF په شـکل یا د وېډیو په شـکل پورته کېدای شي. دا معلومات په اســـانۍ سره د لاس رسي وړ ګـرځېدلي او د پوهـې شریکولو لپاره یـــې غوره لارې چمتو کـــړې. انلاین درجې (اسناد) او کورسـونو د تعلیم لمن پراخه کـړې. نن ورځ خلک کولـی شي خپلـې زده کړې ته دوام ورکړي حتی د خپل مدیریت د اداره کولو پـرمهال څکه چـې انلاین تعلیم دوی ته د دې کار لپاره لاره برابر کړې ده. او همدارنګه د نړۍ ټول معلومات د نـړیوالـې شـبکې (انټرنېټ) په مرســـته خورا پراخه دي.

تفریح

ټیکنالوژۍ د تفریحي نړۍ سره ډېره مرسته کـړې. د وېډیو او کمپیوټـر لوبو څخه تـر سـمارټ تلویزیونونو پورې، د ټیکنالوژیکي اختراعاتو پـــراخه ډولونه زموږ سره زموږ د تفریح وخت ډکولو کې مرســته کړې. حتی نن ورځ، د فلمونو لیدل نور په تیاتـــــرونو (ســـینماګانو) پورې محدود نه دي او موږ کولی شـــو فلمونه په ډیجیټل پلیټ فارمونو کې وګورو. انلاین سیســـتم پلټ فارمونه او پروګرامونه د ساتیرۍ نړۍ بشـــپړ ډیجیټل حالت ته اړوي.

طبي (روغتیایي) بنسټونه

ټیکنالوژي په دوامداره توګه هڅه کوي چې د درملو په برخه کې کارول شوي وسـائلو او تجهیزاتو په پراختیا کې مرســـته وکړي او د خلکو صحي ژوند وساتي او د دوی د پاملرنې معیار لا ښه کړي.

پرمختللي طبي وسـائلو دا ممکنه کړې چې د ډېری ناروغیو تشـــــخیص او درملنه اسانه کړي. برســـېره پردې دوی دا ممکنه کړې چې ځینې درملنې په کور کې بشـپړې شي، چې په پایله کـې یـې په روغتونونو کـې لنډ مهاله پاتې کېدل او د درملنې لګښـــتونه کم شوي.

په پای کې په لنډو ټکو ویلای شو

هېڅ شــی د ټیکنالوژۍ په څېر ژوند نه دی

چ تاپ (۱۸ ص)

معنویات، روحیه و انگیزه

اجمل «الکوزی»

مطالعاتی که در مورد انگیزه پیوستن به صفوف نیروهای نظامی صورت گرفته است، حاکی از آنست که ملت‌های موفق در مسیر تاریخ، آنانی بودند که ارزش‌های اساسی و وطن دوستی را در برابر هیچ چیزی معاوضه و معامله نکرده‌اند.

نیروهای نظامی برای حفظ ارزش‌های اسلامی و ملی، تأمین منافع ملی، حفظ تمامیت ارضی و هویّت ملی، مقابله با چالش‌ها و تهدیدات زمان جنگ و بحران، نیازمند آمادگی، آگاهی پایدار از محیط متغیر پیرامونی و سازگاری انعطاف‌پذیر با شرایط جنگ و صلح هستند.

برای بسیاری از افراد دین و باورهای معنوی، تنها پناهگاه امن در شرایط بحرانی خط مقدم و تجربه‌های شدید عملیات نظامی است. به این جهت آمادگی معنوی در سطوح فردی (کار با معنا، لذت بردن از کار، انرژی گرفتن از کار و احساس هدف در کار گروهی، احساس همبستگی و پیوند با همکاران، پشتیبانی کارکنان از همدیگر و داشتن هدف مشترک) عامل اقتدار نیروهای نظامی و بخش مهمی از آمادگی کامل رزم محسوب می شود.

نیروهای نظامی در تدوین استراتیژی خود، معنویت را به عنوان عامل هویت (شناخت) روح حاکم بر جریان کار و جهت دهنده به تفکر و احساس افراد نسبت به نهاد یا ارگان در نظر می‌گیرند تا هر فرد منافع نهاد را بر منافع شخصی ترجیح داده موفقیت نهاد را موفقیت خود بداند؛ به ارزش‌ها، باورها، ارتباطات و رفتارها عشق بورزد و با خلاقیت، صداقت، اعتماد، خود شکوفایی، تعهد و ایثار انجام وظیفه کند.

رمز پیروزی و موفقیت نیروهای دفاعی کشور، انگیزه (به مثابه اهداف) و ایدیولوژی مشخص (اهداف بزرگ مانند نظام ناب اسلامی، دفاع از کشور، وطن دوستی) بخش عمده‌ای از مرحله ابتدایی این نیروها بوده است. این مرحله همان زمان پیوستن به صفوف نیروهای دفاعی است که فرزندان مجاهد افغان با در نظر داشت اهداف مقدس تصمیم می‌گیرند خودرا به صفوف نیروهای اردوی اسلامی ملی سوق کنند. در بعضی موارد این انگیزه را از برادران شان که در زمان اشغال قاطعانه در برابر بیگانگان ایستادگی نموده‌اند یا سایر اشخاص غیرنظامی و یا آن چه از اقارب و دوستانشان در شهرها یا روستاها در خصوص نظام اسلامی، عدالت و امنیت سرتاسری شنیده اند، انگیزه اصلی شان برای پیوستن به صفوف نیروهای دفاعی را بیان میکنند.

می کنند، بدین معنی که پیوستن بیشتر جوانان به صفوف نیروهای اردوی اسلامی ملی به خاطر اهداف بزرگ است.

با در نظر داشت مطالعات و یافته های فوق، برخی به این باور هستند که انگیزه عساکر برای خدمت در رابطه افراد با یک دیگر در گروه ابتدایی به وجود می‌آید. هدف از گروه های ابتدایی، جزوتام کوچک (دلگی) ۹ تا ۱۲ نفری عساکر است.

ساموئل ستوفر که وضعیت عساکر جنگ جهانی دوم را مورد بررسی قرار داده، می‌نویسد:زمانی که از عساکر پرسیده شد که چه انگیزه ای آنها را برای ادامه جنگ نگه داشته است رایج ترین پاسخ عساکر، روابط قوی در واحدهای کوچک (دلگی) بوده است که در جریان جنگ بین شان ایجاد شده بود. مجاهدین در صفوف نیروهای اردوی اسلامی ملی در طول بیست سال مبارزه در برابر متجاوزین با دلگرمی و باور به پیروزی در کنارهم قرار داشتند و اکنون که نظام ناب اسلامی در کشور حاکم است، نیز با همان روحیه و انگیزه برای تحقق آرمان‌های والای امارت اسلامی برای ادامه خدمت حاضر هستند. در طول بیش از بیست سال حمایت آمریکا از رژیم کابل، در وزارت دفاع، افسران بلند پایه و

قوماندانان در اردو بـــرای قدرت، منابع و وفاداری به قومیت خود رقابت می‌کـردند، اما لله الحمد با اســـتقرار حاکمیت امارت اسلامی در کشور، برادران دلسوز به مردم و وطن، در رأس قـرار گـرفته و تمام فکـر و ذکر شـــان برای خدمت به مردم و تأمین امنیت مطمئن در سراسر کشـــور می‌باشد.

نیروهای اردوی اسلامی ملی در روشـنایی احکام دین مقدس اســـلام، رهنمودها و طرز العمل ها، در حصــه استعمال و حفظ و مراقبت ابزارهای نظامی و وسایل، آموزشها و تکتیک‌های لازم را به کار می‌گیرند تا سطح احضـــارات را بلند برده و در انجام وظایف پیشگام باشند.

چنین مســـــئله‌ای در تمام ساختارهای نیروهای دفاعی کشور وجود دارد که قبل از همه معنویات، ارزش‌ها و اصـــول حاکم در کشــــور به نیروها آموزش داده می‌شود تا انگیزه دفاع از ارزش های اســـلامی و ملی، وطن دوســتی و دفاع از خاک و سرزمین در وجود منســـوبین زنده نگه داشته شود. معنویات، انگیــــزه و روحیه که به معنای شناخت خود و دشمن، منابع، استراتیژی و تکنیک‌ها می‌باشـــد، در حال حاضر برای منسوبین نیروهای دفاعی کشـور به صورت واضـــح تعریف می‌گردد. اگر به تاریخ جنگ‌های متعارف و هدفمند در هر کشـور نظر انداخته شود، مهم‌ترین مســئله‌ای که عامل عمده پیروزی و شکست دشمن می‌شود چگونگی تقویت معنویات، انگیزه و روحیه ی دشـمن ستیزی در میان نیروها می‌باشـد. بعضـــی کشـــورها با وصف داشتن نیروها، امکانات و ظـرفیت‌ها، اما در نبود معنویات قوی و انگیزه های لازم پا به فرار گذاشتند یا تسلیم گردیدند.

در تمام دوره های تاریخی افغانستان، ملت مجاهد پرور این کشـور، از انگیزه و روحیه ی مبارزاتی برخوردار بوده و در برابـر هر گونه اجانب و دشمنان که گوشه ی چشـمی به این سرزمین داشـته اند، جواب مهلک و دندان شــکن داده‌اند. نیروهای دفاعی با توجه به قدامت تاریخی این کشــــور و تجارب مبارزاتـی که در بـرابــر اجانب و بیگانه ها دارند، مردانگـی و فداکاری را از نیاکان و پدرانشــــان به میراث برده و از انگیزه قوی و بالایی ایســـتادگی در برابر دشمنان این سرزمین برخوردار می‌باشند.

فرزندان صدیق مردم مجاهد پرور افغانستان در صفوف نیروهای دفاعی کشــــور برای آزادی و سربلندی ملت بزرگ افغانســـتان رزمیده‌اند تا قدامت، عظمت و اقـتدار این خطه پایدار بماند.

پاتــي(۱۵ ص)... بدل کــړی. او دا په حقیقت کې ولـې ټیکنالوژي نن ورځ خورا مهمه ده او تل به وي. د ټیکنالوژی د هــري برخي اصـلي هدف په اتومات ډول د چارو ترسره کول دي.

ټیکنالوژي خورا پېچلي پروســــې اتومات کوي، که دا په اړیکو ښوني او روزنې، درملو کوم بل صنعت کې وي. نن ورځ د ټیکنالوژی پرته اړیکه، کار او مطالعه تقریبا نامکنه ده. ټیکنالوژي زموږ وخت د معنــی لـرونکـي منځپانګي او ســاتیري سره ډک کړی ترڅو موږ درضایت او خوښی احســاس وکړو. مګر ټیکنالوژي، لکه د ډېرو شیانو په څېر، خپنې اغیزې لري. له همدې امله، موږ باید په خپل ژوند کې د ټیکنالوژي ښه اړخونه ولوبوو او په ورته وخت کــې د ناوړه اغیــزو څخه یــې مخنیوی وکړو.

مآخذونه

Brennan, P. F., & Strombom, I. (۱۹۹۸). Improving health care by understanding patient preferences: the role of computer technology. Journal of the American Medical Informatics Association, ۵(۳), ۲۵۷-۲۶۲.

Collins, A. (۱۹۹۰). The role of computer technology in restructuring schools. Restructuring for learning with technology, ۱۹۹۰, ۳۱-۴۶.

Freedman, K., & Liu, M. (۱۹۹۶). The importance of computer experience, learning processes, and communication patterns in multicultural networking. Educational Technology Research and Development, ۴۴ (۱), ۴۳-۵۹.

Nikoloski, K. (۲۰۱۴). The role of information technology in the business sector. International Journal of Science and Research (IJSR), ۳(۱۲).

کــتــاب

خوشحال (همت)

د ډېرو پخوا زمانو څخه کتاب د زده کړې لپاره د يوې ارزښتناکه وسيلې په توګه تر پاملرنې لاندې وه، د نړۍ پوهانو، څېړونکو او ليکوالانو خپلې ارزښتناکې نظريې، افکار او تجربې د همدې کتابونو له لارې د بشر په واک کې ورکړې دي، ترڅو راتلونکي نسلونه د دوی له فرهنګي، اجتماعي، سياسي، علمي او اقتصادي پوهنو او هستيو څخه خبر او په زړه پورې ګټه واخلي. د بشري ټولنې د ژوند په اوږدو کې د زده کړې او پوهې ترلاسه کولو او مطالعې په خاطر د کتاب څخه ګټه اخيستې، کتاب ليکنه او مطالعه يې ډېره مهمه او ژوند ښوونکې ښودلې ده او همدې ارزښت ته په پاملرنې بشري ټولنې نسل ډېر ګرانبيه او تلپاتې ادبي، علمي او فرهنګي بډايه ميراث پرېښي د حال او راتلونکي نسلونه به د هغوی له هستيو او تخليقاتو استفاده کوي. له نيکه مرغه په دې ورستيو کلونو کې په سلګونو خپرونديه ټولنې جوړې او د چاپ ماشينونه يې په کار اچولي او په تېرو کلونو کې په زرګونو عنوانونه کتابونه مجلې اخبار چاپ او خپاره شوي چې په يقين سره يو ستر انقلاب او بدلون ورته ويلای شو. موږ بايد د مطالعې او کتاب لوستنې فرهنګ او دود پياوړی کړو په دې برخه کې بايد پراخ تبليغات وشي او کورنۍ بايد خپلو ماشومانو او ځوانانو ته د کتاب او مطالعې اهميت په ګوته او هغه لور ته يې وهڅوي تر څو له دې ارزښتناک کارسره اشنا او مينه يې ورسره پياوړې شي.

همدا شان د کتاب د چاپ د پراختيا او مطالعې ترويج، د عامه کتابخانو ايجاد د ځوانانو د روزنې په لاره کې مهم کار ګڼل کيږي، له همدې امله ويلای شو چې کتابخانه د علم او پوهې د کارپوهانو او عالمانو د نظرونو او تجربو د راکړې ورکړې مرکز ښودل شوی او کولای شي چې مطالعه د نسلونو استعدادونه وغوړوي او د هغوی د علمي ظرفيتونو د لوړتيا په برخه کې جوړونکی رول ولوبوي.

مطبوعات او ډليزو رسنيو ته ښايي چې د کتاب او مطالعې ضرورت، اهميت تبليغ او ترويج کړي، په دې اړه ګټور معلومات نشر ته وسپاري. په رښتيا چې کتاب د انسان لارښود او ډېر ښه ملګری دی او د هغه په مطالعې سره کولای شي په لويو برياوو لاس بری شي او د اميدونو لوړو ځوکو ته پورته شي.

کله چې د کتاب او مطالعې په اهميت خبرې کوو، پوهيږو چې د کتاب ترلاسه کول او د هغه په مطالعې سره د پوهې او زده کړې کچه لوړوي او معلومات يې زياتوي. په دې ډول د کتابونو ننداړتونونه ډېرې اغېزې لري چې بايد پاملرنه ورته وشي. د کتاب او مطالعې کمزورتياوو دليل هم فيسبوک، سايټونه انټرنټ اونور د الکترونيکي شبکو شتون دی چې ډېری ځوانان يې مشغول کړي دي له دې کبله د پوهنتونو مسؤلينو ته ښايي چې محصلينو ته د مطالعې او څېړنيزو مقالو او ليکونو د برابرولو په خاطر مأخذونه په ګوته کړي.

يو بل ټکی چې د مطالعې سره مرسته کوي د نوي او علمي کتابونو شتون او د هغوی چاپ دی، خصوصاً چې د پوهنتونونو او علومو اکاډمي استاذانو ليکلي وي.

همدا راز د کتابونو بيه او قيمت د مطالعې لپاره هم يو بل مهم ټکی دی چې هر څوک وکولای شي هغه واخلي يعنې بيه يې ارزانه وي . کتاب چې د انساني ژوند پېښو، واقعاتو، اختراعاتو، او پوهنو لېږد له يو نسل څخه بل ته ترسره کوي، د فرهنګي، اجتماعي، اقتصادي او سياسي پديدو څخه نورو ته کيسې کوي او د انساني ژوند طرز او تفکر بيانوي .کتاب د کوتنبرګ الماني له خوا په (۱۵) پېړۍ کې د ماشين په اختراع سره چاپ شو.

څرنګه چې پوهانو ويلي د کتاب نړۍ د انسان له فوق العاده ايجادګرو څخه ګڼل کيږي او دا يو تلپاتې علمي لاسته راوړنه ده، او کتاب دی چې فکري او ذهني لحاظ په ميلونونو انسانان او ملتونه سره نژدې کوي.

ټول پوهان، ليکوالان، شاعران او څېړونکي غواړي چې ليکنې او لاسته راوړنې د کتاب له لارې انتقال شي. ژورناليستان او ناشران هيله لري چې تجربې او پوهنې يې په کتابونو کې درج شي او پيغامونه يې د کتاب د پاڼو له لارې ټولنې ته وړاندې او تلپاتې يادګار وي.

کتابونه په دوه ډوله ترتيب شوي يو قلمي نسخې او بل يې چاپي دي چې دوهم يې د چاپ د ماشين په واسطه ترسره کيږي، د چاپ پروسه ګام په ګام عصري شوې او ډېر عصري پړاو ته

رسېدلي او د نوي ټکنالوژۍ په پرمختیاسره د کتاب چاپ هم اسانه او په ښه صحافت ترسره کیږي. کتاب چې په خپلو پاڼو کې د علومو ټولې برخې رانغاړي او بې له شکه . چې کتاب یو ښه استاد او نژدې دوست دی.

د چاپ د صنعت په رامنځته کېدوسره پوهنو او تجربو دراکړې ورکړې په برخه کې مهم شي بدلون کیږي. د امیر شیر علي خان په وخت کې د سنګي مطبعې په منځته راتلوسره د چاپ پروسه پیل شوه لومړی مطبعې مصطفوي، مرتضوي د شمس النهار مطبعې ایجاد او د چاپ چارې پیل کړې او په همدې وخت د عسکري اصطلاحاتو، تاج التواریخ اوسراج التواریخ او ځینې اصولنامې او نظامنامې چاپ شوې او د غازي امان الله خان په دوره کې یوه بله مطبعه د عنایت په نامه جوړه او په فعالیت یې پیل وکړ. باید ووېل شي چې په (۱۹۹۵) کال کې د ملګرو ملتونو د یونسکو سازمان پخپله په (۲۸) مه غونډه کې چې په پاریس کې جوړه شوې وه، د یوې پرېکړې په ترڅ کې د کتاب نړیواله ورځ او د مؤلف حق اعلان کړه چې ترديې وروسته دا ورځ هر کال د نړۍ په هیوادونو کې په شانداره غونډو سیالیو، ستاینو او ننداړتونونو په جوړولوسره لمانځل کیږي.

د یونسکو د علمي او فرهنګي مؤسسې موخه د کتاب د نړیوالې ورځې او د مؤلف د مقام درناوی دی ترڅو په دې وسیله د ټولنې غړي او په خاصه توګه ځوانان و هڅوي چې د کتاب په ارزښت او د مطالعې په خوند او د لیکنې په اهمیت پوه او مطالعې ته مخه و کړي.

دا کار هغه وخت لا زیات ارزښت پیدا کوي چې له کتاب او مطالعې‌سره مینه پیاوړې شي او ټول بنستونه په دې برخه کې ګټور او اغېزمن ګامونه اوچت کړي ترڅو د مطالعې فرهنګ په پراخ ډول څوک کتاب اخلي د ګلو یوه ځانګه د کتاب اخیستونکي ته ډالۍ کوي.

زموږ ګران هیواد چې د کلتور او فرهنګ اوږد او ارزښتناک تاریخ لري پخپله لمن کې ستر مشاهیر لیکوالان، پوهان، شاعران او هنرمندان روزلي او پاللي دي چې دوی ګرانبیه او ډېر ارزښتناکه اثار ټولنې ته یې په میراث پرېښي دي. څرنګه مو چې مخکې وویل کتاب د تمدونونو د اړیکو تأمینوونکی بدلون شوی، ترقي او ابادي ته‌رسېدل د کتاب او مطالعې له لارې په ښه توګه ترسره کېدای شي. پوهندوی محمد آصف (بهاند) پخپله مقاله کې لیکي چې کتاب او مطالعه انسان لوړو او سپېڅلو اهدافو ته درسولو یوازینی لار ده.

دی وایي هر کتاب چې موږ لولو په حقیقت کې د هغه لیکوال‌سره ځان مخامخ دروو، یا یې خبره منو او یا د هغه د افکارو درد لپاره زموږ په ذهن کې دلائل پیدا کیږي او د هغه په نه شتون کې له هغه‌سره مناظره کوو.

په حقیقت کې هر انسان یو کتاب او هر کتاب یو انسان دی لیکوال په ډېرې مهربانۍ د خپل ژوند تجربې زموږ په مخکې ږدي او موږ کولای شو د هغه د کلونو اوږدې تجربې په ساعتونو او یا په څو ورځو کې ولولو. همدا کتابونه دي چې لوستونکي د تېر وخت له پېښوسره اشنا کوي او د تېر تاریخ بیان ورته کوي، د ښو کتابونو لیکنه، چاپول او مطالعه هغه اړتیاوې دي چې حکومتونه خپرندویه ټولنې، لوستونکي او خپرونکي باید هر یو پخپل وخت ورته خبر ووسي او همېشنۍ پاملرنه ورته ولري.

موږ باید مطالعه وکړو او ځوان نسل و هڅوو ترڅو هغوی ښه مطالعه وکړي او یو څه زدکړي، نوي علومو پوهني ترلاسه کړي او د پرمختللې ټکنالوژۍ په واسطه د خپل هیواد د پرمختیا په برخه کې ونډه واخلي. څرنګه چې ټول پوهیږي کتاب د انساني تجربو، پوهې او علومو ارزښتناکه پانګه ده او د بشري ټولنې د ټولو پرمختیاوو اساسي فکتور بدلون شوی او د انساني پوهنو لېږد او انتقال له یو فرد څخه بل ته او په ټولو کې له یوه نسل څخه بل ته او د نړۍ له هیوادونو څخه یوه بل ته د همدې کتابونو، مجلو، ورځپاڼو او رسنیو پرمختللي ټکنالوژي، تلویزیون، راډیو او انټرنټ له لارې ترسره کیږي. اوس چې زموږ په هیواد کې د کتاب اونۍ لمانځل کیږي یو ډېر ارزښتناک او په ځای اقدام ګڼل کیږي په تېرو څو کلونو کې کتاب د خپرولو او چاپ صنعت د نورو پرمختیاوو په څېر بې ساري وده وکړه، عصري چاپخونې او مطابع پخپل کار وارد شوي او ښه مسلکي کارکوونکي لري، دوی کولای شي چې په ډېر ښه او عالي صحافت‌سره کتاب چاپ کړي او د سیمې هیوادونوسره سیالي‌وکړي. په دې ورستیو کلونو کې د کتاب لیکنې مطالعې او چاپ فرهنګ ډېر ښه انکشاف کړی دی، د ننداړتونونو جوړېدنه ځوان لیکوالان او د کتاب مینه وال هڅوي چې کتاب پلورنځیو ته مخه کړي او د علاقې وړ کتاب ترلاسه کړي.

له نېکه مرغه د کتاب چاپ او د کتاب مطالعې خپرونکو، پلورنځیو مینه والو شمېر زیات شوی دی. د هیواد په ګوټ ګوټ کې لویو ښارونو دولتي، ادارو، ښوونځیو، مرکزونو او تحصیلي مؤسسو کې کتاب پلورنځي او عامه کتابخانې جوړې شوې دي.

د کتاب مینه وال لوستونکي او خپرونکي ور څخه ګټه اخلي او بې له شکه چې کتاب تر ټولو ښه دوست، لارښود او د پوهې د لوړتیا په برخه کې ډېره مهمه او ارزښتناکه وسیله ګڼل کیږي.

په اقتصادي پر مختګ کې د بانکونو رول

پوهیالی تورن محمد قیس (عصمتي)

لنډیز:

د هیوادونو یو له بنسټیزو موخو څخه د اقتصادي پرمختګ لاسته راوړل دي. دې موخو ته د رسېدو لپاره، اړینه ده چې هغه لاملونه وپېژندل شي، چې پر اقتصادي پراختیا اغېزه لري. د اقتصادي فعالیتونو د ودې لپاره مورړ پانګه اچونې ته اړتیا لرو او ملي عاید هغه وخت لوړېږي کله چې په اقتصاد کې کافي پانګونه وي، د پانګونې زیاتوالي لپاره ډېرو مالي سرچینو ته اړتیا پېښېږي نو ویلای شو چې د مالي سرچینو سمبالول او تخصیص د بانکونو دنده ده نو په هره ټولنه کې د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ او ودې لپاره د بانکونو رول یو له مهمو شرطونو څخه دی او بانکونه د خپلو پورونو او مالي پالیسیو په مرسته کولای شي اقتصادي پرمختګ او ټولنیزې هوساینې ته ورسیږي.

بانکونه د پانګې اچونې د تمویل د یوې سرچینې په توګه د پیسو د مقدار په دوران کې د کنټرول د یوې وسیلې په توګه د سود د نرخونو د تنظیم له لارې نه یوازې د اقتصادي ودې یو لامل ګڼل کیږي، بلکې له دې سره بیا هم مهم رول لوبوي.

سریزه:

بانکونه د هیوادونو په اقتصادي پرمختګ کې مستقیم رول لري د مثال په ډول ځینې بانکونه د صنعت او زراعت د پراختیا لپاره لنډ مهاله او اوږد مهاله پورونه (قرضونه) برابروي څومره چې په یو هیواد کې صنعت او زراعت پر مختګ کوي هغومره د تولید د زیاتوالي سبب ګرځي. اوهم په ملي عاید کې د زیاتوالي په خاطر له خلکونه د هغوی اضافي پیسې په پور یا هم د امانت په شکل اخلي هغه خلک چې ضرورت ورته لري سود ورکوي په دې ډول قرض سره د خلکو په عاید کې زیاتوالی راځي د خلکو په عاید کې زیاتوالی د ملي عاید زیاتوالی دی.

کلیدي وییونه: پیسې، اقتصادي پرمختګ، بانکونه، مرکزي بانک

د څېړنې موخه: انساني فعالیتونه په دوه برخو ویشل شوي دي، یو اقتصادي فعالیتونه او بل غیرې اقتصادي فعالیتونه، دغه فعالیتونه د انسان ټولنیز ژوند کې زیات اهمیت درلودونکي دي او د دې فعالیتونو د نشتوالي په صورت کې انسانان نشي کولای چې خپل ژوند ته په سمه توګه ادامه ورکړي نو ځکه اړینه مو وګڼله چې په دغه لیکنه کې د بانکونو رول په اقتصادي پرمختګ کې د بحث لاندې ونیسم.

د څېړنې مېتود: د مقالې په څېړنه کې له کتابتوني مېتود څخه ګټه اخیستل شوې.

منځ پانګه: ځینې اقتصاد پوهان په دې نظر دي چې بانک کلمه د ایټالوي کلیمې (Bancus) یا (Banco) څخه اخیستل شوې ده، په انګلیسي کې د (Banch) معنی ورکوي چې د کیناستېدو اوږدې چوکۍ ته ویل کیږي په پخوا زمانو کې به سوداګرو خپل د خرڅلاو شیان د دې د پاسه کېښودل ایټالوي یهودو سوداګرو به هم دراکړې ورکړې پر مهال د دغه ډول چوکیو څخه کار اخیسته، کله چې به کوم سوداګر په خپلې سوداګرۍ کې تاواني شو نو پور ورکوونکي به د هغه (بېنچ) یا چوکۍ ماتوله.

یو بله ډله اقتصاد پوهان بیا په دې عقیده شوي چې د شریکې پانګې معنا ورکوي هغه وخت د بانک کلمه د جرمني ژبې (Back) څخه واخیستل شوه چې جرمنیانو د ایټالې هیواد زیاتره برخې کنټرولولې نو (bank) کلمه د ایټالوي کلمې (Banco) څخه په بدله شوه او بیا د وخت په تېرېدو سره په انګلیسي کې په (bank) بدله شوه خو زیاتره اقتصاد پوهان په دې موافق دي چې (banco) کلمه په (bank) بدله شوې ده د دنیا لومړی بانک د ایټالې د وینس (wanes) بانک دی چې د (wanes) په ښار کې په کال ۱۵۸۴ م کال کې د وینس په نوم بانک تأسیس شو

د بانک تعریف:

بانک یو داسې اداره ده چې د پیسو راکړه ورکړه پاتې (۴۸ ص)

یو څو د مطلب ټکي

د ظاهر نه باطن هم معلومیږي
ورځه هلته چې په قدر دې پوهیږي
کبرجن سړی فقط د ځان دښمن وي
جگه ځمکه باندې هیڅ نه زرغونیږي
د باور لاسته راوړل ډېر په مشکل شي
خو بایلل یې په اسانه باندې کیږي
هغه کړنه چې مبدأ یې له غصې شي
عاقبت یې په افسوس باندې ختمیږي
اشتباه که بهانو باندې شي پټه
بهانې هم اشتباه کې حسابیږي
انتقاد اول په ځان او بیا په نورو
اصلاحات لومړی د خپل ځان نه پیلیږي
خپل صورت او سیرت هغسې عیار کړه
بهترین د ټول عالم چې پرې خوښیږي
تنهایي د پرمختگ بهانه نه شي
باز په یوه ځان څومره لوړو کې گرځیږي
د ژوندون مرغه دائم په پرواز نه وي
د احتیاج قفس کې هم کله گیریږي
خپلو شپو باندې په خپل همت شه پورته
هغه شمعه چې لوېدلې وي گلیږي
لکه لمر چې سوزیدلی تر څو نه وي
تر هغې به لکه لمر ونه ځلیږي
ژوند دمه نده جلیله حرکت دی
خپل مرام ته په زحمت خلک رسیږي

وزیر محمد جلیل

آیا می‌دانستید رهبران چگونه می‌اندیشند

☆ رهبران بر این باورند کاری را که فعلاً انجام می‌دهیم باید، بهتر از کاری که شش ماه قبل انجام می‌دادیم، باشد و کاری که شش ماه بعد انجام می‌دهیم، بهتر از امروز باشد.

☆ رهبران با خودشان در رقابت اند و به این باورند که وقتی با دیگران در حال رقابت هستید، کسی نمی‌خواهد کمک تان کند، ولی وقتی با خودتان در رقابت هستید، همه می‌خواهد کمک تان کنند.

☆ رهبران به این باورند که فقط باید خود را شکست داد و تسلیم نشد، هدف ما باید این باشد که بهتر از خودمان باشیم.

☆ رهبران بر این باورند که وقتی نظم و انضباط شخصی وجود داشته باشد، همه چیز امکان پذیر است و وقتی نظم و انضباط شخصی نباشد هیچ کاری امکان پذیر نیست.

☆ رهبران بر این باورند که هدف زندگی این نیست که در این دنیا حیات ابدی داشته باشیم، بلکه هدف این‌است که چیزی خلق کنیم که تا زندگی است، باقی بماند.

روزی شیخ طاهربن عاشور رحمه الله وسط حلقه شاگردان داشت به آنان کتاب صحیح بخاری شریف را درس می‌داد که شخصی برآنان وارد شد.

رو به شیخ صاحب طاهر کرد و گفت: مردم در غرب به ماه و مریخ رسیدند، تو هنوز اینجا نشسته ای و احادیث بخاری را شرح می‌دهی ؟

شیخ طاهر فرمود: ایراد این موضوع چیست؟ از چه چیز تعجب کرده‌ای؛

مخلوقی از مخلوقات خداوند به مخلوقی دیگر رسیده است؛

ولی ما هدف بزرگتری داریم و می‌خواهیم به خالق برسیم.

اما آیا تو می‌دانی که در این میان، فقط تو درمانده و مفلسی

چراکه نه با آنان به ماه‌رسیدی و نه با ما به خدا.

فرشاد (عیار)

د ملي اسلامي اردو په ټولو قطعاتو او جزوتامونو کې د مسلکي وړتيا د اچوتولو په خاطر د ښوونې او روزنې لنډ مهاله او اوږد مهاله زدکړې ترسره کيږي.

ملي اسلامي اردو د خپل مجاهد او باتور ولس پوره ملاتړ ترلاسه کړی دی
او په هر حالت کې خپل ملت ته د خدمت جوګه دي.

د ملي اسلامي اردو ځواکونه خپل مجاهد او مېړني ولس ته
د سولې او ډاډمن امنيت ښکاره پيغام راوړونکي دي.

د ملي اسلامي اردو اتل او وياړمن منسوبان په قوي عزم او لوړې روحيې سره خپلو ګرانو هيوادوالو ته د ډاډمنه سوله او ثبات رامنځ ته کړی دی.

د ملي اسلامي اردو منسوبين وياړي چې په مېړانې او درايت سره
د خپل گران هېواد د ځمکنۍ بشپړتيا د دفاع په مورچو کې ولاړ دي.

نیروهای دفاعی کشور با استفاده از تمام امکانات
برای نجات جان و مال مردم سعی و تلاش همه جانبه می‌ورزند.

د عدالت د اسمان لمر

باهر حقپال

رسنيزو گنگوسو د خلکو غوږونه تږولي و. له عادت سره سم يې محکمه مردم ازاري روانه کړې وه. خر مسته دښمني تبليغاتو لا شور او زور نيولی و د ټيليويژون په هنداره يې د زرگونو خلکو دردونکی خبر په پوره اخلاص او سپين کړي غاښ بيا بيا تبليغوی د خپلو مخالفانو د دردولو په پار يې دردونکي لفظونه نڅول، زرگونو دردېدليو خلکو د يوه لوی انگازه شوي درد لپاره د صبر او زغم لاسونه لپه کړي و، هېڅ زړه ته نه لوېده چې داسې خبر به يې تر غوږو رسېږي چې غرونه غرونه خلک به ژړوي.

ماښام مهال کور ته له ليرې راغلم، خپله کوټه کې يوه لحظه دمه شوم د مورکۍ غږ و ته رسيدلي غږ د مورکۍ صبر تمام کړی و زما د ورتگ انتظار يې نور نشوای کولای را غږ يې کړل، وه زويه دا خبره رښتيا ده؟!

ما چې څو ځله رسنيزې گنگوسې دروغ تجربه کړي وي، دا خبره مې هم هغو ته ورته بابېزه وگڼله او مورکۍ ته مې دروغ ننداره کړه، د مورکۍ دردناک او له ژړا ډک غږ اړ کړم چې پخوانی ټوېټر او اوسني ايکس ته مخه کړم، موبايل مې را واخيست، مشهورو رسنيو ته مې چټک چټک ور وکتل، خبره بيخي گرمه وه، دوی باور خوړلي و؛ ځکه خو د باور کولو کومه لاره نه وه پاتې ډايرکټ د مجاهد صاحب د ټوېټر اکونټ ته ورغلم له ورتلو سره سم له يو بل ډول حالت سره مخ شوم هيڅ نشي انځور کېدی د خپل وخت دومره زوروړ درد مې تجربه کړ، چې آن له ژونده يې ناهيلی کړم اوږده لحظه موبايل په سينه پروت او غلی ړنگ وم، داسې مهال را پورته شوم چې له تيارې سره سم غم هم تور څادر غوړولی و.

کور څه آن کلی غلی و مسلمه امت او سلامت ملت غريو نيولی د يتيمۍ ترخه تجربه کوي لکه اسمان چې پرې را نړېدلی وي.

زړونه يې مات شوي وو د لوی خدای (ﷻ) عالي دربار ته يې لاسونه لپه کړي وو او د څاڅکو څاڅکو رڼو اوښکو په بدرگه يې ورته الهي رضا او جنتونه غوښتل.

هوکې! دا هغه مهال و چې د مشر ملاصاحب اميرالمؤمنين ثالث عمر (رحمه الله) د وفات خبر رسنيز او د اسلامي امارت درسمي ادرسونو لخوا تايد شوی و آه مسلمه امت يو بل عمر له لاسه ورکړ يو بل د اعتدال عاجزۍ او دلاورۍ غر يې را و نړېدی د عدل له اسمانه يو بل روښانه لمر غروب شو د ايمان، غيرت او جرأت له هسکه يو بل ستوری پرېوت د مقاومت د اسلامي برم د عظمت او د مبارزې دنگ منار را و نړيد ځان مې د يوه ښه ځای ناست او خلَف (شهيد منصور رحمه الله) په ټاکنه ډاډه کړ او کورنۍ ته مې د صبر او زغم سپارښتنه وکړه.

ومې ويل موږ بايد د ثالث عمر (رحمه الله) لار پرېنږدو د هغه (رحمه الله) نوم د هغه پر مسير په تگ کولو ژوندی وساتو د هغه شهامت، عدالت او حريت خوندي کاندو.

موږ بايد د هغه (رحمه الله) په څېر مسؤليت ته ژمنتيا جاري او ساري وساتو د هغه (رحمه الله) په قدم، قدم کيږدو او تفريق پالنه، ناروا قام پالنه او سمت پالنه زيندۍ کړو.

زياته مې کړه هغه (رحمه الله) د خپل جهاد پېل د ظالمانو د ظلم، د فتنگرو د فتنو او د شر پسندو عناصر د شړونو د له منځه وړلو لپاره کړی و، چې بايد لاره يې تعقيب او جذبه يې گړندۍ او ژوندۍ وپالو هغه (رحمه الله) داسې امارت موږ ته ميراث کې پرېښی چې د زرگونو خلکو هيلې ور پورې تړلې دي چې بايد موږ ورته ژمن و اوسو او د خلکو تړلې هيلې تر مراده ورسوو که څوک سترگې پټې نکړي او په رڼو سترگو د ملاصاحب له قيام وړاندې او وروستني حالات سره پرتله کړي په يقين سره وايم، پرته له کوم ځنډ و خنډه به و مني چې ملاصاحب د ټول مسلمه امت لپاره عموما او د افغانستان لپاره خصوصا يو ستر نعمت و.

يادونه:

د ثالث عمر (رحمه الله) ژوند پخپله تاريخ و د هغه پر اسلاميت، شهامت او عدالت ډېر څه ليکل کېدی شي او بايد وليکل شي. دا چې د ثور خلورمې د ثالث عمر (رحمه الله) د وفات سره سمون لري، په دې ورځ خو د هغه (رحمه الله) پر سيرت او عاداتو څه ناڅه ليکل ضرور بايد وشي او بيا لکه هنداره د ټول ولس مخې ته کېښودل شي تر څو مسؤلين او عام وگړي پکې ځانونه و ويني، چې کوم يې په کومو صفتونه رنگ او کوم يې له کومو صفتونو ړنگ دي.

ژوند لیک او کارنامې

زندگی و کارنامه

شهید امیر المؤمنین

ملا اختر محمد منصور تقبله الله

۱۳۴۷ - ۱۳۹۵ هـ ش

ژوند لیک:

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) د حاجي محمد جان زوی په ۱۳۴۷ هجري لمریز کال کې د کندهار ولایت د میوند ولسوالۍ په تیمور کلي کې زېږېدلی دی.

لکه څرنگه چې د شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) کورنی په سیمه کې یوه متقي او علم پروره کورنی وه او پلار یې له علم‌سره مینه درلوده، نو د سالمې زده کړې لپاره یې لومړی انتخاب دا وه چې شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) دیني زده کړې وکړي. شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) په اوه کلنۍ کې د خپل گران پلار تر لارښوونې لاندې د سیمې په لومړني ښوونځي کې شامل شو او د ابتدایي دیني زده کړو لپاره د کلي جومات ته ولاړ. څکه چې له څوانۍ څخه یې په مخ کې د علم، هوښیارۍ او بصیرت نښې څرگندې وې، د خپل گران پلار ترڅنگ یې د استاذانو له خوا زده کړې کولې.

جهاد او سیاسي مبارزه:

کله چې د افغانستان واک د کمونستانو لاس ته ولوېد او د روسانو له یرغل وروسته د هیواد مجاهد ولس د هغوی پر ضد د مقدس جهاد پاڅون پیل کړ.

زندگی‌نامه

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) فرزند الحاج محمد جان در سال ۱۳۴۷ هجری شمسی در قریه بند تیمور ولسوالی میوند ولایت قندهار به دنیا آمد.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) از یک خانواده متدین و علم پرور در سطح منطقه و پدر گرامی‌اش شخصیت علم دوست بود، نخستین انتخاب آنان برای تربیه سالم شهید منصور صاحب آموزش های دینی بود. شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) در سن ۷ سالگی به‌رهنمایی پدر گرامی‌اش شامل مکتب ابتدائیه منطقه شد و برای تعلیمات ابتدایی دینی به مسجد قریه می‌رفت. از خوردسالی علایم دانش، ذکاوت و بصیرت در چهره وی نمایان بود، او بر علاوه از پدر گرامی‌اش، مورد توجه و تربیه خاص استادان خود نیز قرار گرفت.

جهاد و مبارزه سیاسی

همزمان با به قدرت رسیدن کمونیست‌ها در افغانستان و هجوم قوای روسی اشغالگر، مردم مجاهد افغانستان بر ضد آنها قیام مقدس جهاد را آغاز نمودند.

شهید ملا اختر محمد (رحمه‌الله) آن زمان هجده ساله بود و همچون

شهيد ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) هغه وخت د اتلس کالو په عمر و او د يو تکړه، زړور ځوان، د دين او وطن د دفاع په موخه يې د يو ځيرک مجاهد په توګه د يرغلګرو او داخلي کمونستانو پر وړاندې د جهاد او مبارزې لاره غوره کړه.

په تعليمي کال کې به يې زده کړې کولې او په فارغ وخت کې به جهادي محاذونو ته ولاړ.

په ۱۹۸۵ ميلادي کال کې شهيد ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) د خپلو جهادي فعاليتونو لپاره د کندهار ولايت مشهور جهادي قومندان شهيد قاري عزيز الله يې د خپل جهادي سنګر په توګه غوره کړ. او د پنجوايي ولسوالی په پشمول سيمه کې يې د روسي اشغالګرو او داخلي کمونستانو پر وړاندې د اسلامي امارت د واکمنۍ پر مهال د رياست الوزراء مرستيال الحاج ملا محمد حسن اخند تر قيادت لاندې خپلو جهادي فعاليتونو ته دوام ورکړ.

شهيد ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) د شوروي يرغلګرو او د هغوی د کورنيو ملاترو پر ضد په ډيرو پوځي عملياتو کې فعاله ونډه درلوده نوموړی يو ځل په ۱۹۸۷ ميلادي کال کې د کندهار ولايت د ژړی ولسوالی په سنزاري سيمه کې د روسانو په ستراتيژيک مرکز باندې د مستقيمو عملياتو په ترڅ کې ټپي شو. مګر خدای پاک ورته شفا ورکړه.

شهيد ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) د طالبانو د اسلامی تحريک نه مخکې د شيخ الحديث مولوي شهاب الدين دلاور او د نورو مشهور استاذان څخه زده کړې کولې. له ده سره د جنوب لوېديځو سيمو ګن شمېر طالبان هم په زده کړو بوخت وو. کله چې دوی د رسنيو له لارې د طالبانو د اسلامي تحريک له جوړېدو خبر شول، نو په خپل منځ کې يې سلا مشوره وکړه چې د دې نوي تحريک د حقيقت معلومولو لپاره يو څو کسان کندهار ته ولېږي. دوی خپل دوه ملګري ملا محمد قاسم اخند او ملا عبدالسلام محبوب کندهار ته ولېږل. د اسلامي تحريک له مشر او نورو مشرانو سره يې وکتل او له پوره ډاډ او اطمينان وروسته يې د مدرسې ملګرو ته خبر ورکړ چې دا په رښتيا هم د طالبانو تحريک او رښتيني مجاهدين دي.

بود و همچون یک جوان نیرومند و با شهامت و به حیث مجاهد غیور با هدف دفاع از دین و میهن، راه جهاد و مبارزه در برابر اشغالگران و کمونیستها داخلی را انتخاب نمود. در جریان سال تعلیمی درس می‌خواند و در ایام فراغت به جبهات جهادی می‌رفت.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) در سال ۱۹۸۵ میلادی برای فعالیت های جهادی، جبهه قومندان مشهور جهادی ولایت قندهار شهید قاری عزیز الله را به حیث سنگر جهادی خود انتخاب نمود و فعالیت‌های جهادی‌اش را در برابر شوروی های اشغالگر و کمونیست های داخلی در منطقه پاشمول ولسوالی پنجوایی تحت سرپرستی شخصیت مشهور جهادی الحاج ملا محمد حسن «آخند» که در زمان حاکمیت امارت اسلامی معاون ریاست الوزراء بود، دوام داد.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) در عملیات‌های زیادی نظامی علیه اشغالگران شوروی و حامیان داخلی آنان سهم فعال داشت. او یکبار در سال ۱۹۸۷ میلادی در ساحه سنزری ولسوالی ژری ولایت قندهار در جریان عملیات مستقیم بر مرکز استراتژیک شوروی ها زخمی شد، اما خداوند متعال برایش شفا داد.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) قبل از تأسیس تحریک اسلامی طالبان، نزد شیخ الحدیث مولوی شهاب الدین دلاور و سایر استادان مشهور درس می خواند. دراین زمان تعداد زیادی طلبه‌های حوزه جنوب غرب نیز با او هم درس بودند. هنگامیکه آنان از طریق رسانه ها از تأسیس تحریک اسلامی طالبان آگاه شدند، بین خود مشوره کردند که باید چند نفر را برای روشن شدن حقیقت این حرکتِ تازه به قندهار بفرستند. آنان دو رفیق خود هر یک ملا محمد قاسم آخند و ملا عبدالسلام محبور را به قندهار روان کردند. ایشان با رهبر و بزرگان تحریک اسلامی ملاقات نمودند و پس از اطمینان و قناعت کامل به رفقای مدرسه خبر آوردند که آن حرکت واقعا حرکت طالبان و

مجاهدین دي.

دا هغه مهال و چې شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) او نور ملګري يې کندهار ته ولاړل.

طالبانو د تخته پل سیمه نیولې وه او د کندهار ښار په لور د پرمختګ په حال کې وو. شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) او ملګرو يې سلا مشوره وکړه چې يو کس خپل امیر وټاکي دوی تر مشورې وروسته شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) د خپل امیر په توګه وټاکه او ټول د هغه په مشرۍ د اسلامي امارت له تحریک سره یوځای شول او خپل خدمتونه يې پیل کړل.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) د اسلامي امارت په لومړۍ دوره کې لاندې دندې او مسؤلیتونه ترسره کړل:

۱: دکندهار ښار له فتحې وروسته دکندهار د هوايي ډګر مسؤل.

۲: دکندهار د هوايي ځواکونو او هوايي مدافع دنده.

۳: د هوايي چلند او ګرځندوی د وزير په توګه.

۴: د مرحوم امیرالمؤمنین (رحمه‌الله) د ځانګړي فرمان پر بنسټ د ملی دفاع وزارت د هوايي او مدافعی عمومي قومندان.

د امریکايي یرغل په وړاندې وسله وال جهادي مقاومت:

د ۲۰۰۱ کال د اکتوبر په اوومه پر افغانستان د امريکا له یرغل وروسته شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) د دوی پر ضد وسله وال جهاد پیل کړ.

مجاهدین د هیواد د پلازمینې کابل په ګډون له ډیرو ولایتونو شخه په شا شول، خو په کندهار ولايت کې یې مقاومت یوه میاشت دوام وکړ. شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) په داسې حال کې چې د امریکایانو درنه بمباري روانه وه، تر څو چې د اسلامي امارت مشرانو له کندهار ښار څخه د شا تګ پریکړه نه وه کړې، هغه تل د هوايي ډګر په شاوخوا کې موجود و او د دښمن په وړاندې به یې خپل مقاومت ته دوام ورکاوه. هغه مهال د افغانستان د نورو ولایتونو په څیر کندهار ولایت هم د امريکايانو پر ضد د جهاد لپاره یوه

طالبان و مجاهدین واقعی است.

همان بود که شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) با دیگر رفقای خود به سوی شهر قندهار پیشروی داشتند. شهید ملا اختر محمد منصور رحمه الله ورفقای همراه او در بین خود مشوره نمودند تا یکی را به حیث امیر خود تعیین نمایند، پس از مشوره شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) را به حیث امیر خود تعیین نمودند و همه به رهنمایی او به تحریک اسلامی طالبان پیوستند و خدمات خودرا آغاز نمودند.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) درزمان حاکمیت امارت اسلامی وظائف و مسئولیت های ذیل را ایفا نمود

۱. پس از فتح شهر قندهار، مسئول میدان هوایی قندهار شد؛

۲. مسئول نیروهای هوایی و مدافع هوایی قندهار گردید؛

۳. وزیر هوانوردی و توریزم شد؛

۴. به اساس حکم خاص مرحوم امیرالمؤمنین (رحمه‌الله) مسئول قوماندانی عمومی قوای هوایی و مدافع هوایی وزارت دفاع ملی تعیین شد.

مقاومت مسلحانه علیه تهاجم امریکایی

بعد از تجاوز امریکا در اکتوبر ۲۰۰۱ به افغانستان، شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) مقاومت مسلحانه خودرا بر ضد آنها آغاز نمود.

سپس مجاهدین به شمول کابل پایتخت کشور از بیشتر ولایات عقب نشینی نمودند، اما در ولایت قندهار باز هم مقاومت تا یک ماه جریان داشت. شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه‌الله) در اثنایی که بمباران شدید آمریکایی ها جریان داشت، تازمانیکه بزرگان امارت اسلامی تصمیم به عقب نشینی از شهر قندهار نگرفتند، همواره در اطراف میدان هوایی حضور داشت و به مقاومت خود در برابر دشمن دوام می داد. در آن هنگام ولایت قندهار نیز مانند سایر

ولایتونو په څېر کندهار ولایت هم د امریکایانو پر ضد د جهاد لپاره یوه روزل شوي او تکړه جهادي مسـؤل ته اړتیا درلوده، ځکه امریکایانوخپل ټول جنګـي پلانونه له همدې ولایت څخه په ټول جنوب غرب حوزه کـې د مجاهدینو پرخلاف پلان کـړي وو او د زون په کچه له هلمند وروسـته په دغه ولایت کې تر ټولو زیات امریکایان، کاناډایان او نور بهرني اشغالګرځای پر ځای شـوي وو او له باګرام وروسته یې د کندهار په هوايي ډګرکې هم خپله ستره اډه فعاله کړې وه. خو شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) په خپل جهادي بصـیرت سره په کندهار کې د یرغلګر پر وړاندې داسـې جهادي پلانونه جوړ کړل چې د دښـمن جنرالان او نظامي استخبارات یې په شنډولو او مخنیوي کې پاتې راغلل.

په ۲۰۰۳ او ۲۰۰۸ کلونو کـــې د مجاهدینو لخوا دکندهار ولایت دمرکزي محبس غیر معمولي ماتول چې په نتیجه کې یې څه دپاسه یو نیم زر مجاهدین له بنده وژغورل شـول د شـهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) په دوره کې ترسره شول. دغه راز د کندهار ښار ته څېرمه او د جنوبي او شمالي ولسـوالیو په مربوطاتو کې دجهادي پاڅون پیل او د دښـمن له واک څخه د شـاوخوا سـیمو پاکول، په کندهار ښار کې د چریکي جګړو دوام او د دښـمن پر مرکزونو پراخ استشـهادي حملې د جهاد نورې لاسته راوړنې دي چې په کندهار کې د شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) په دوره کې ترسره شوې.

وروسته له دې نه چې په ۲۰۱۰ کال کې الحاج ملا عبیدالله اخند په بند کې په شـهادت ورسـېد، امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه‌الله) شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) د اسلامي امارت د دوهم مرسـتیال په توګه وټاکه. کله چې د اسـلامي امارت یو بل مرستیال ملا عبدالغني برادر چې اسیر شو امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه‌الله) شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) د اسلامي امارت مرستیال او په ټولو چارو کې د عمومي مسؤل په توګه وټاکه. دا هغه مهال و چې د اوباما له خوا افغانستان ته ۳۰ زره اضافي

ولایات افغانسـتان برای جهاد علیه امریکایی ها به یک مسـئول ورزیده و ماهر جهادی نیاز داشت.

زیرا آمریکایی ها همه پلان های جنگی شـان را به سـطح تمام زون جنوب غرب از همین ولایت علیه مجاهدین طرح مـی کـردند و به سـطح زون، بعد از ولایت هلمند، بیش ترین آمریکایی، کانادایی و دیگر خارجی های اشغالگر در این ولایت مسـتقر بودند و بعد از بگرام، بزرگ ترین پایگاه خودرا نیـز در میدان هوایـی قندهار فعال کرده بودند. اما شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) با بصـیرت جهادی خود چنان برنامه‌های جهادی را علیه اشغالگران در قندهار طرح نمود که جنرالان و آگاهان نظامی دشـمن از مقابله و جلوگیری آن عاجز ماندند.

در سال های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۸ میلادی دوبار شکسـتاندن خارق العاده محبس مرکزی ولایت قندهار به دست مجاهدین که در نتیجه آن در مجموع تقریبا یک و نیم هزار مجاهدین از اسارت نجات یافتند، در زمان مسـئولیت شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) انجام یافت. همچنین آغاز قیام جهادی در مناطق نزدیکی شهر قندهار و ولسوالی های جنوبی و شمالی، بیرون ساختن مناطق اطرافی از کنترل دشمن، دوام جنگ های چریکی در شـهر قندهار و عملیات های بزرگ استشـهادی بر مراکز دشمن کارنامه های دیگر جهادی است که در زمان مسـئولیت شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) در قندهار صورت گرفت.

بعد از اینکه در سـال ۲۰۱۰ میلادی، الحاج ملا عبید الله آخند در اسارت به شهادت رسید، امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) را به حیث معاون دوم امارت اسـلامی تعیین نمود و بعد از آنکه ملا عبد الغنی برادر معاون دیگر امارت اسلامی اسیر شـد، امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه‌الله) شهید ملا اختر محمد منصـور (رحمه‌الله) را به صفت معاون و مسئول عمومی همه امور امارت اسلامی تعیین نمود. آن زمانی بود که ۳۰ هزار نیروهای اضافی آمریکایی از سوی اوباما به افغانسـتان

له خوا افغانستان ته ۳۰ زره اضافي امريکايي سرتيري واستول شول او په دغه هيواد کې جهادي مقاومت له جدي ننګونوسره مخ شو. ځکه د هيواد په ګوټ ګوټ کې له سلو زرو څخه زيات بهرني اشغالګرځواکونه چې په پرمختللو وسلو سمبال وو د سلګونو زرو کورنيو عسکرو تر څنګ له مجاهدينوسره په جګړه بوخت وو.

په دې حساسو حالاتو کې د اشغالګرو صليبيانو په وړاندې د مجاهدينو د اتحاد مسئوليت د مرحوم اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) لخوا د شهيد ملا اختر محمد **منصور** (رحمه الله) پر اوږو واچول شو. شهيد ملا اختر محمد **منصور** (رحمه الله) د څښتن تعالی په مرسته او درهبري شورا په همکاری په دې وتوانېد چې په خورا حساسو شېبو کې مقاومت په داسې ډول رهبري کړي چې مجاهدين يې رهبري تشه احساس نه کړي.

د اسلامي امارت د امير په توګه:

علماء کرام او اسلامي سياست پوهان د زعيم يا مشر د ټاکنې ترټولو غوره او دقيقه لاره د اهل الحل و العقد له خوا ګڼل کيږي (اهل الحل و العقد هغو کسانو ته ويل کيږي چې په شورا کې علمي، تجربه لرونکي او هوښيار شخصيتونه شتون ولري).

د خلفاء راشدينو د تګلارې په پام کې نيولو او اتکل سره د نوي مشر د ټاکلو لپاره بايد درې اساسي ګامونه واخيستل شي.

لومړی؛ د تفصيل مرحله، دوهم؛ د انتخاب مرحله او دريم؛ بيعت.

يو څوک چې د مشر په توګه ټاکل کيږي نشي کولای چې د مشرتابه لپاره ځان کانديد او تفصيل کړي. ځکه چې رسول الله ﷺ فرمايلي دي: إنا والله لا نولی هذا العمل أحدا سأله، أو أحدا حرص عليه. متفق عليه اخرجه البخاری ۷۱۴۹ و مسلم ۱۷۳۳

ژباړه: په خدای قسم موږ هغه څوک نه ټاکو چې د خپل ځان لپاره يې وغواړي يا يې حرص وي.

په ډېرې خواشينی سره کله چې اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) د ۱۴۳۶ کال د شوال المکرم په ۱۴ نېټه وفات شو، د اسلامي امارت درهبري شورا مهم غړي، جيد علماء کرام او په

فرستاده شده بود و مقاومت جهادی در کشور با چالش های جدی مواجه بود، زیرا بیش از صد هزار نیروهای اشغالگر خارجی مجهز با پیشرفته ترین اسلحه در پهلوی صدها هزار عساکرداخلی در سراسر کشور مشغول جنگ با مجاهدین بودند.

در چنین وضعیت حساس، مسئولیت انسجام مجاهدین در مقابل صلیبی های اشغالگر از سوی مرحوم امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) به دوش شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه الله) انداخته شد.

شهید ملا اختر محمد **منصور** (رحمه الله) به نصرت پروردگار و همکاری شورای رهبری توانست مقاومت را در حساس ترین لحظات آن، طوری رهبری کند که مجاهدین هیچگونه احساس خلأ قیادت نکنند.

به حیث امیر امارت اسلامی

علمای کرام و آگاهان سیاست اسلامی، انتخاب زعیم از سوی شورای اهل حل و عقد را بهترین گزینه می دانند. (حل و عقد شامل کسانی می شود که مشتمل بر شخصیت های علمی، با تجربه و هوشیار بوده باشد).

با استنباط از راه‌های مختلف تعیین خلفای راشدین، برای تعیین زعیم جدید باید سه مرحله‌اساسی طی گردد: اول:مرحله ترشیح، دوم: مرحله انتخاب و سوم: مرحله بیعت.

کسی که زعیم مقرر می‌شود، نمی تواند خودرا ترشیح یا برای زعامت تحمیل بکند؛ زیرا رسول الله ﷺ فرموده است: (إنا والله لا نولی هذا العمل أحدا سأله، أو أحدا حرص علیه.) (متفق علیه اخرجه البخاری: ۷۱۴۹ و مسلم: ۱۷۳۳.)

ترجمه : سوگند بخدا، ما کسی را بر این مسئولیت نمی کنیم که خودش بخواهد و یا حرص آنرا داشته باشد.

زمانی که امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) به تاریخ ۱۴ شوال المکرم ۱۴۳۶ هجری قمری وفات نمود، اعضای مهم شورای رهبری امارت اسلامی، علمای جید و به ویژه نماینده خاص مرحوم

ځانګړي ډول په تېرو دولسو کلونو کې د امیرالمومنین (رحمه الله) ځانګړي استازي او هغه ملګري چې تر مرګه یې ورسره یو ځای ژوند کاوه، ټولو له شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) سره بیعت وکړ او هغه یې د اسلامي امارت د امیر په توګه وټاکه.

شهید ملا اختر محمد "منصور" (رحمه الله) د مجاهدینو د رهبري شورا غړو او علماوو ته د هغوی د برخلیک او د نوي مشر د ټاکلو په اړه د لا زیاتې ډاډګیرنې مراتب ورکړل او ویې ویل چې تاسو هر څوک چې د مشر په توګه وټاکئ،زه پرې موافق او راضي یم.

همدا و چې د اسلامي امارت د رهبري شورا یو شمېر غړي، مخور مشران او علماء چې د حل و عقد د اعتبار څخه برخمن وو د شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) له شتون پرته او له اوږدو بحثونو او مشورو وروسته یې د توجیه وړ وبلل او شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) یې د اسلامي امارت د نوي امیر په توګه وټاکه.

شهید ملا اختر محمد "منصور" (رحمه الله) هېڅکله خپل نوم د زعامت لپاره نه دی وړاندې کړی، خو په لومړي ځل د شورا له خوا د یوازیني نوماند په توګه وړاندیز شوی و او په دوهم مجلس کې یې په ښکاره ډول شورا ته وویل چې زه مشري نه غواړم،زه غواړم چې د یو مامور په توګه خدمت وکړم. خو له اوږدو بحثونو وروسته هغه د شورا له لوري چې په هغه کې نامتو علماء کرام، ستر شیخان او د اسلامي امارت د رهبری شورا غړي شامل وو، ټولو سیاسي او جهادي پوهه او تجربه لرله شهید ملا اختر محمد زعیم شهید امارت اسلامی ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) نیز یکی از شخصیت های صاحب بصیرت و از شاګردان متین مدرسه عمری بود که امور قیادت امارت اسلامی را در حیات مرحوم عالیقدر یې د مشر په توګه وټاکه او له هغه وروسته د شورا غړو او بیا نورو مسؤلینو، عامو مجاهدینو او مسلمانانو له ده‌سره بیعت وکړ. نو څکه ویلای شو چې د شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) ټاکنه په بشپړ او په‌شرعي ډول ترسره شوه. همدا وجه وه چې د هیواد له ګوټ ګوټ څخه د

امیرالمؤمنین (رحمه‌الله) در دوازده سال اخیر و همرزمان که تا هنگام وفات با او یکجازندگی می کردند، همه با شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) بیعت کردند و او را به حیث امیربه حیث امیر امارت اسلامی تعیین نمودند.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) برای اطمینان بیشتر مجاهدین به اعضای شورای رهبری و علمای کرام در مورد سرنوشت خود و تعیین زعیم جدید اختیار داد و گفت: هر کسی را که شما به حیث زعیم انتخاب بکنید، من راضی و موافق هستم. همان بود که یک تعداد اعضای شورای رهبری امارت اسلامی، مشائخ عظام و علمای کرام که از اعتبار حل و عقد برخوردار بودند بدون حضور و موجودیت شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) و پس از بحث های طولانی، مصلحت سنجی و مشوره‌ها، شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) را به حیث امیر جدید امارت اسلامی تعیین نمودند.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) هیچگاه نام خودرا برای زعامت پیش نکرده بود، بلکه او در مجلس اول از سوی شورا بحیث یگانه گزینه برای زعامت مطرح شد و در مجلس دوم، او صراحتاً به شورا گفت که خواهان امارت‌نیستم، می خواهم به حیث یک مامور خدمت بکنم. اما پس از بحث های طولانی، از سوی شورا که مشتمل بر علمای کرام، مشائخ عظام و اعضای شورای‌رهبری امارت اسلامی بود و همه صاحبان علم و تجربه سیاسی و جهادی بودند، به حیث زعیم انتخاب شد و به تعقیب آن، اعضای شوری و سپس دیگر مسئولین، عموم مجاهدین و مسلمان ها با او بیعت نمودند.

لهذا می توان گفت که انتخاب شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) کاملا به گونه‌شرعی صورت گرفت. همان بود که بر علاوه از صدها هزار مسلمان‌ها از سراسر کشور، صدها مشائخ قرآن و احادیث نیز زعامت شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) را پذیرفتند شرعی خواندند و بیعت نمودند.

شهید ملا اختر محمدمنصـــور (رحمه الله) مشـــري ومنله، بیعت یې وکړ او هغه یې شرعي یاد کړ.
د اسلامي امارت شهید امیرالمؤمنین ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) هم یو له بصـیرت لرونکو شخصـیتونو او د عمري مکتب له مخلصـو شاگردانو څخه و چې په حقیقت کې یې د اسلامي امارت د رهبري چارې د مرحوم امیرالمومنین (رحمه الله) په ژوند کې پر مخ وړلې او د هغه د وفات له اعلان وروسته د اسلامي امارت د اهل الحل و العقد (معروف شخصیتونو، نامتو علماء کرامو، جهادي او ملي شخصـیتونو) له خوا د اسلامي امارت د نوي مشر په توگه وټاکل شو او تر شهادته پورې یې درهبري دنده په پوره تقوی، هوښــیارۍ او زړورتیا سره ترسره کړه.
د اسلامي امارت دوهم مشر شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) د اسلامي امارت د بنســټ ایښـــودونکو غړو په منځ کې یو زیرک، مؤثراو غالب شخصـــــــــــیت گڼل کېده. شهید ملا اختر محمد منصـــــور (رحمه الله) د رهبرۍ ځانگړنې یې په یوه باصلاحیته بڼه درلودې. تقوا، اخلاص، جهادي بصیرت، سیاسي تدبیر او په اداري نظم کـــــــې مهارت د ده له مهمو ځانگــــــــــړنوڅخه وو.
شهید ملا اختر محمد منصــور (رحمه الله) د اسلامي امارت د جهادي چارو پرمخ بېولو او تطبیق کې د خپل جهادي مشــــــر مرحوم امیــر المؤمنین ملا محمد عمــر مجاهد (رحمه الله) د نقش قدم پیـــروي کوله. له بهرني اشـــــغال څخه د هیواد خپلواکي او په هیواد کې د شرعي نظام حاکمیت د ده د جهاد او مبارزې اصلي موخه وه. هغه د خپلو ملگرو سالمې مشـــــورې د «و امرهم شوری بینهم» په اساس په دقت سره اورېدلې، اهل کارو ته یې مســـــؤلیتونه سپارل، په خپلو مسؤلینو باندې یې پوره باور درلود او مسؤلینو ته یې د مهربانۍ او له خلکوسره د ښه چلند نصـــــیحت کاوه. نوموړي دې ټکي ته ډېره توجه کوله چې: "اســلامي امارت د ټولو افغانانو گډ کور دی، نو هر څوک باید په امارت کــې د ځان لپاره ځای ووینــي. د هغه وقار او

زعیم شهید امارت اسلامی ملا اختر محمد منصـور (رحمه الله) نیز یکی از شخصیت های صاحب بصیرت و از شاگردان متین مدرسه عمری بود که امور قیادت امارت اســـــلامی را در حیات مرحوم عالیقدر امیر المؤمنین (رحمه الله) عملا به پیش می‌برد و پس از اعلان وفات او، از جانب اهل الحل و العقد امارت اسلامی (شخصیت های معتبر، علمای کرام و چهره‌های جهادی و ملی) به حیث زعیم جدید امارت اسلامی تعیین گردید و تا شـــهادت با کمال دیانت، متانت، تدبیر و دلاوری وظیفه رهبری این کاروان بزرگ را انجام داد.
زعیم دوم امارت اسلامی شهید ملا اختر محمد منصـــــور (رحمه الله) درمیان اعضـای بنیان گذار امارت اسلامی شخصـیت مدبر، مؤثر و مســلط پنداشته می شد. شهید ملا اختر محمد منصــور (رحمه الله) به گونهٔ موهوبی از مشخصات قیادت و رهبری برخوردار بود.
تقوی، اخلاص، بصـــیرت جهادی، درایت سیاسی و مهارت در نظم اداری از جمله مشخصات عمده او بود.
شهید ملا اختر محمد منصــــور (رحمه الله) در تعقیب و تنفیذ امور جهادی امارت اسلامی نقش قدم مقتدای جهادی خود، مرحوم امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه الله) را پیروی می نمود. استقلال کشــور از اشغال خارجی و حاکمیت نظام‌شرعی در کشــور، هدف اساسی جهاد و مبارزه او بود. مشــوره های سالم همراهان را به اساس «وأمرهم شورأ بینهم» به دقت می شنید؛ مســئولیت ها را به اهل کار می سپرد؛ بر مسئولین خود اعتماد کامل می داشت و مسئولین را به ترحم و برخورد مناسب با مردم توصیه می نمود. روی این نکته بسیار تمرکز داشت که امارت اسلامی خانه مشــترک همه افغان ها است، پس همه باید بــرای خود در امارت جا ببینند. وقار و متانت او در هنگام ملاقات به آسانی درک می‌شـد. ســادگی و بی تکلفی ویژگی زندگی او بود.
شهید ملا اختر محمد منصــور (رحمه الله) به حیث زعیم امارت اسلامی

هوښیارتیا د هغه‌سره د لیدو پر مهال په اسانی‌سره درک کېده، څرنگه چې سادگي او بې ساریتوب د هغه د ژوند ځانگړتیاوې وې.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) د اسلامي امارت درهبر په توگه تل له نورو مسائلوخبر او د هیواد له حالاتو به یې د ځان خبرولو لپاره مطبوعاتو ته مراجعه کوله. همدا راز یې یو مسؤل کس ته دنده وسپارله چې د بهرنیو هیوادونو د مختلفو ژبو مطبوعات تعقیب کړي او د افغانستان اړوند خبرونه او تحلیلونه ورسره شریک کړي. په دې دوره کې شهید ملا اختر محمدمنصور (رحمه‌الله) له مجاهدینوسره لیده کاته نه دي کړي، بلکې د خپلو خاصو استازو په وسیله یې احکام صادرول.

شهید امیرالمؤمنین ملا اختر محمدمنصور (رحمه‌الله) د خپل هیواد په خاوره او د مجاهدینو د واکمنۍ په ساحه کې ژوند کاوه او په دې لاره کې یې ټول خطرونه منلي و. شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) له شهادت څخه مخکې د هلمند او نیمروز ولایتونو ترمنځ په یوه کلیوالي سیمه کې له خپلو ځینو ځانگړو جهادي ملگرو سره اوسېده؛ دا د ژوند تر ټولو خوږه خاطره وه، چې د اسلامي امارت مشر د نورو مجاهدینو په څېر د خپل هیواد په غریبو کوټو کې یې ساده ژوند درلوده.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) هم د خپل شهادت نه مخکې د مرحوم امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه‌الله) په څېر په ویجاړو کورونو او د جهاد په سنگرنو کې ژوند غوره کړی و.

شهادت

بالاخره د حق د لارې دغه مخلص او متواضع مجاهد چې د اسلامي امارت د مشر په توگه له ټاکل کېدو یو کال هم نه و تېر شوی، د امریکایي ډرون الوتکې په برید کې د شهادت لوړ مقام ته ورسېد.

د شهید ملا اختر محمدمنصور (رحمه‌الله) د شهادت په مناسبت د اسلامي امارت د اعلامیې په یوه برخه کې راغلي: د افغانستان اسلامي امارت د تسلیت په روحیه او په الهي فرمان باندې د قوي ایمان په درلودلو سره اعلان وکړ چې د افغانستان د اسلامي امارت

هماره به سائر قضایا توجه داشت و مطبوعات را تعقیب می نمود، تا خود را از واقعات کشور آگاه سازد. همچنان به یک رفیق خود وظیفه سپرده بود که مطبوعات کشورهای خارجی را تعقیب نموده، فشرده اخبار و تحلیل هایی را که ربطی به افغانستان داشته باشد، با او شریک بسازد. درآن مرحله، شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه الله) احتیاطاً با مجاهدین دید و بازدید نمی نمود، بلکه توسط نمایندگان خاص خود احکام صادر می نمود.

شهید امیرالمؤمنین ملا اختر محمدمنصور (رحمه‌الله) در خاک کشور خود و در ساحه حاکمیت مجاهدین زندگی می نمود و درین راستا تمام خطرات را متقبل شده بود.

شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) پیش از شهادت با چند تن رفقای خاص جهادی خود در یک منطقه روستایی در بین ولایت های هلمند و نیمروز زندگی می‌کرد. این شیرین ترین خاطره زندگی بود، زیرا زعیم امارت اسلامی در کلبه های فقیرانه کشور خود مانند سائر مجاهدین زندگی ساده داشت.

شهید منصور صاحب پیش از شهادت خود، همانند مرحوم امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد (رحمه‌الله) زندگی را در خانه های ویران و سنگرهای جهاد اختیار نموده بود.

شهادت

بالاخره این مجاهد مخلص و فداکار راه حق که هنوز یکسال هم از انتخاب او به حیث زعیم امارت اسلامی نگذشته بود، در حمله طیاره بی پیلوت آمریکا به مقام عالی شهادت نائل گردید.

در بخشی از اعلامیه امارت اسلامی به مناسبت شهادت شهید ملا اختر محمد منصور (رحمه‌الله) آمده است: امارت اسلامی افغانستان با روحیه رضایت و ایمان محکم بر قضای الهی اعلام می دارد که زعیم امارت اسلامی افغانستان امیر المؤمنین ملا اختر محمد منصور (تقبله الله) به روز شنبه ۱۴ شعبان المعظم سال ۱۴۳۷ هجری قمری مصادف با

اسلامي امارت مشر امیرالمؤمنین ملا اختر محمد "منصور" (تقبله الله) د شنبې په ورځ د شعبان المعظم ۱۴ د ۱۴۳۷هجري قمري کال چې د ۱۳۹۵ هجري لمریز کال د جوزا د میاشتې له لومړۍ نیټې سره سمون خوري د ریگستان (کندهار) او نوشکي (بلوچستان) ترمنځ په سرحدي سیمه کې د طاغوتي امریکا د بې پیلوټه الوتکې په بریدشهادت لوړ مقام ته ورسېد.

د ملي دفاع وزارت مشرتابه او اړوندان د شهید امیر المؤمنین ملا اختر محمدمنصور (رحمه الله) د شهادت د اتمې کلیزې په مناسبت د خپلې خوا خوګی او تسلیت مراتب ټول افغان ولس ته او په ځانګړې توګه د دفاعي ځواکونو ته په وړاندې کولو سره د لوی څښتن تعالی له دربار څخه شهید امیر المؤمنین (رحمه الله) ته د جنت الفردوس غوښتونکي دي.

د ملي اسلامي اردو او منسوبین د ستر نستوه شهید د ارمانونو د تحقق په خاطر له هیڅ ډول هلو ځلو څخه به دریغ ونکړي.

اول جوزای سال ۱۳۹۵ خورشیدی در منطقه مرزی بین ریگستان (قندهار) و نوشکی (بلوچستان) به اثر حمله طیاره بی پیلوت طاغوت آمریکایی به مقام عالی شهادت نائل گردید.

رهبری و منسوبین وزارت دفاع ملی با ابراز مراتب تسلیت و همدردی به مناسبت هشتمین سالگشت شهادت امیر المومنین شهید ملا اختر محمدمنصور (رحمه الله) به کافه ملت مسلمان مجاهد افغانستان و بطور أخص به تمام مجاهدین و منسوبین نیروهای دفاعی کشور، از بارگاه ایزد منان برای شهید امیر المومنین (رحمه الله) بهشت برین استدعا می‌داریم.

مجاهدین و منسوبین اردوی اسلامی ملی جهت تحقق آرمان های والای این شهید نستوه از هیچ گونه سعی و تلاش دریغ نخواهند ورزید.

إِنَّا لِلَّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

منبع:

- د فرهنګي کمیسیون د تاریخ څانګه.
- افغانستان په تېرې پېړۍ کې.
- د ثالث عمر د کتاب له پاڼو څخه.
- د ستراتیژیکو اړیکو او عامه چارو ریاست مشورتي او تحقیقاتي پلاوی.

له دين سره د مرستې په لارکې د انصاروکارنامې

مفتي محمد بشار

د مسلمانانو له لومړنيو مسؤليتونو څخه يو هم دا دی چې د الله ﷻ د دين ملاتړ، ساتنه او مرسته به کوي، الله ﷻ د مسلمانانو مرسته د دين په مرستې پورې تړلې ده، که مسلمانان د الله د دين مرسته او ساتنه وکړي نو الله ﷻ به د مسلمانانو مرسته کوي، فرمايي: يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ [.محمد: اية ٧].

ژباړه: اې مؤمنانو! که تاسې د الله (د دين) مرسته (په جهاد) وکړئ نو الله به ستاسې مرسته وکړي او پښې به مو ټينګې کړي.

د دين مرسته د مسلمانانو ستر مسؤليت دی ځکه بايد تر نورو موخو لومړيتوب ورکړي، دا چې څه ډول مرسته يې وشي نو په دې اړه د اصحابو ژوند يوه ايماني بېلګه ده چې په هره برخه کې يې پيروي د بريا او پرمختګ رمز دی، هغوی د دين په مرسته کې داسې هلې ځلې کړې دي چې نن يې څوک مثال نه شي وړاندې کولی، البته که تر يوه بريده پورې يې موږ هم پيروي وکړی شو او له الله ﷻ څخه يې د ښې پيروي توفيق وغواړو نو دا به مو د پرمختګ، د دنيا او آخرت د نېکمرغۍ او بريا ضامن وي.

دلته تاسې ته د اصحابو د ژوندانه څو بېلګې وړاندې کوم چې څه ډول يې په کومو برخو کې د دين مرسته او ملاتړ کړی دی:

پيغمبرﷺ ته هر کلی:

رسول الله ﷺ په مکه مکرمه کې د حج پر مهال د ډېرو قبائلو له عربو څخه د دين ملاتړ او مرستې غوښتنه وکړه، ځينو په شرائطو منله او ځينو تري انکار کاوه، د مدينې منورې اصحابو يې له شرائطو پرته هرکلی وکړ او په ډېره ښه توګه يې د دين، د رسول الله ﷺ او اصحابو هرکلی وکړ.

حضرت عائشه (رضي الله عنها) وايي: پيغمبرﷺ به په مکه کې هر کال حج ته له راغليو خلکو څخه د دين د مرستې غوښتنه کوله؛ خو چا يې هرکلی نه کاوه، بيا هغه وخت راغی چې خدای پاک دانصارو په مټ د دين د مرستې اراده وکړه پيغمبرﷺ خپله غوښتنه ورته وړاندې کړه هغوی په ډېره مينه لبيک ورته ووايه او د هغوی وطن خدای پاک د پيغمبرﷺ د هجرت کور وټاکه.

حضرت عمر (رضي الله عنه) وايي: په مکه کې به پيغمبرﷺ هر کال د حج په شپو کې له راغليو خلکو څخه مرسته غوښته؛ خو هيچا يې مرسته نه کوله اخر خدای پاک د مدينې انصار راوستل اودا نېکمرغي يې د دوی په برخه کړه، دوی پيغمبرﷺ ته ځای ورکړ اوهر ډول مرسته يې وکړه (خدای پاک دې يې غوره بدلې ورکړي!)

جابر بن عبدالله (رضي الله عنه) وايي: پيغمبرﷺ به د حج په شپو کې مکې ته له راغليو خلکو څخه مرسته غوښته او ورته ويل به يې: څوک شته چې ما ځان سره خپلې سيمې ته بوځي چې زه د خدای پاک پيغام ترخلکو ورسوم؟ ځکه چې قريش مې نه پرېږدي چې دخپل رب پيغام ترخلکو ورسوم، يو ځل يې له يو راغلي مېلمه نه پوښتنه وکړه چې دکومې قبيلې يې؟ هغه ورته وويل: زه دهمدان قبيلې غړی يم، پيغمبرﷺ ورته وويل: ستا قوم به ما ونه ساتي؟ هغه ورته وويل: ولې نه! ژمنه يې وکړه؛ خو وېره ورسره وه چې شايي قوم يې داخبره ونه مني؛ نو پيغمبرﷺ ته يې وويل: زه به اوس ولاړ شم له خپل قوم سره به مشوره وکړم که هغوی راسره خوښه کړه راتلونکی کال به بيا راشم اوتا به بوځم، پيغمبرﷺ ورته وويل: سمه ده! خو بل کال (له حج نه وړاندې) په رجب کې د مدينې د خلکو استازي راغلل...

عروة (رضي الله عنها) وايي: د لوی اختر شپې چې رانږدې شوې له مدينې نه يوه ډله خلک، د بنومازن بن نجار معاذ بن عفراء او اسعد بن زراره ، د بنوزُريق رافع بن مالک اوذکوان بن عبدالقيس، د بنو عبدالاشهل ابوالهيثم بن تيهان اود بنوعمرو بن عوف

عویمر بن ساعده، د حج په موخه مکې ته روان شول، هلته له رسېدو سره سم پیغمبرﷺ راغی او ورته ویې ویل: زه د خدای پاک استازی یم دې ته یې رابېرلی یم چې د هغه پیغام ترخلکو ورسوم.... او د قرآنکریم څو ایاتونه یې ورته ولوستل، دې ډلې چې د پیغمبرﷺ خبرې واورېدې ټول چپ شول اوباور یې راغی چې د خدای پاک ریښتونی پیغمبر دی، دا ځکه چې دوی د مکې له اهل کتابو نه د اخرالزمان پیغمبرنبي نښانې اورېدلې وې؛ نو ټولو یې په یوه خوله ملاتړ وکړ او ایمان یې راوړ اوهمدا ډله خدای پاک دخیرخپرولو ذریعه جوړه کړه.

له څه ناستې وروسته هغوی وویل: یارسول الله! موږ ستا هر ډول مرستې ته تیار یو تاسو چې څه وایاست موږ یې په سر سترګو منو؛ خو ته به خبر یې چې زموږ په سیمه کې د دوه ډلو (اوس اوخزرج) ترمنځ له ډېره وخته د دښمنۍ او وژنو لړۍ روانه ده؛ نو ته لاهم همدلته اوسه موږ به سږ کال ولاړشو خپلو خلکو ته به ستاسو پیغام ورسوو اوهڅه به وکړو چې هغوی دخدای اورسول لارې ته را ولو اویو موټی یې کړو اوتر څو چې موږ یو موټی نه یو، شونې نه ده چې پر تا مو اتفاق راشي او نه به یو ټولی جوړ شي، موږ تاسره وعده کوو چې راتلونکی کال به بیا حج ته راځو، پیغمبرﷺ یې خبرې خوښې کړې او د بیا راتلو په تمه یې رخصت کړل، هغوی چې ولاړل پټ یې د اسلام بلنه پیل کړه

اوخلکو ته یې د پیغمبرﷺ خبرې اوقرانکریم ایاتونه واورول؛ نو په لنډ وخت کې خدای پاک د انصارو په هره کوڅه کې مسلمانان پیدا کړل.

یحیی بن سعید (رضي الله عنه) وایي: د انصارو یوې بوډۍ نه مې واورېدل چې ابن عباس(رضي الله عنه) به صرمه بن قیس(رضي الله عنه) ته د دې شعرونو د زده کړې له پاره بیا بیا ورتللو:

ثوی في قریش بضع عشرة حجة

قریشو کې یې څه باندې لس کاله تېر کړل

یذکر لو الفی صدیقا مواتیا

په دې هیله یې تبلیغ کاوه چې یو ملاتړی بیا مومي

ویعرض في اهل المواسم نفسه

حج ته له راتلونکیو به یې مرسته غوښته؛

فلم یرمن یؤوي ولم یر داعیا

خو نه به یې ځای ورکونکی لید، نه غوښتونکی

فلما اتانا واستقر به النوی

واصبح مسرورا بطیبة راضیا

خو چې موږ ته راغی بیا به په طیبه (مدینه) کې ډېر خوښ و.

بذلنا له الاموال من جل ما لنا

وانفسناعند الوغی والتاسیا

نوموږ د دوی په غم اوښادۍ کې د خپلو ځانو

او مالونو لویه برخه قربان کړه

نعاذ الذي عادی من الناس کلهم

بحق وان کان الحبیب المواتیا

دی چې چاسره دښمني کوي هغه زموږ هم دښمن دی اگر که خپل اوخوا خوږی مو هم وي.

ونعلم ان الله لاشیئ غیره

وان کتاب الله اصبح هادیا

اوموږ پوهیږو چې له الله نه پرته بل معبود نشته او د الله کتاب غوره لارښود دی.

د مهاجرو او انصارو وروولي

حضرت انس بن مالک (رضي الله عنه) وایي: عبدالرحمن بن عوف (رضي الله عنه) چې مدینې ته راغی پیغمبرﷺ هغه او سعد بن ربیع (رضي الله عنه)سره ورونه کړل سعد (رضي الله عنه) نوموړي ته وویل: وروره!زه په ټوله مدینه کې ترهرچا شتمن یم؛ نو وگوره زما په شتمنۍ کې چې دې څه خوښ وي نیمه برخه یې واخله اوزما دوه مېرمنې دي چې هره یوه ستا خوښه وي را په گوته یې کړه زه به طلاق ورکړم اوتا ته به یې نکاح کړم، عبدالرحمن (رضي الله عنه) ورته وویل: ستا په کوراوشتمني دې خدای پاک برکت کړي! ما ته د بازار لار راوښیه زه دسوداگرۍ له لارې خپل کور ودانوم، سعد (رضي الله عنه) ورته د بازار لار وښوده، نوموړي دپنیرو اوغوړیوسوداگري پیل کړه اوښه گټه یې ترلاسه کړه، یو ځل

نبوي جومات ته راغی په جامو يې زعفران لګېدلي وو؛ نو پيغمبر ﷺ پوښتنه ترې وکړه چې دا څه دي؟ ده ورته وويل: يارسول الله! واده مې کړی، پيغمبر ﷺ ورته وويل: مېرمنې ته دې څومره مهر ورکړی؟ ويل: د يوه هډوکي برابر سره زر، پيغمبر ﷺ ورته وويل: وليمه وکړه که يوه وزه هم وي! عبدالرحمن (رضي الله عنه) وايي: بيا خدای پاک زما په مال کې دومره برکت واچو چې کاڼي ته به مې لاس کړ هم به راته زر شول.

ابن عباس(رضي الله عنه) وايي: مهاجرين چې مدينې ته راغلل پيغمبر ﷺ يې له انصارو سره ورورولي جوړه کړه او بيا به د انصاري وارث مهاجر و او خپلوان به يې وارثان نه وو، بيا چې خدای پاک دا ايت نازل کړ: وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ [النساء۳۳]

(اوهر چا ته مو وارثان ټاکلي) نو د مهاجر وراثت منسوخ شو.

د تابعينو يوه ډله وايي: پيغمبر ﷺ چې مدينې ته راغی مهاجر يې يو تر بله او مهاجر او انصار يې سره ورونه کړل دا خلک نوي (۹۰)، يا سل تنه وو، د دوی غم اوښادي يوه وه او يو د بل وارثان وو؛ خو چې بيا خدای پاک دا ايت نازل کړ: وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ [الانفال ۷۵] او د الله کتاب کې د خپلوۍ څښتنان يو پر بل ډېر حق لرونکي دي؛ نو د دوی ترمنځ د وراثت لړۍ منسوخه شوه او بيا به د هر چا وارث د هغه خپلوان وو.

حافظ ابن حجر(رحمه الله) وايي: دا روايت په دې هکله ډېرد باور وړ دی چې په همدې ايت سره د ورورولۍ وراثت منسوخ شوی او دا هم کېدای شي چې د دې ميراث منسوخ کېدل دوه ځله شوي وي، په پيل کې د دې ډلې وارث يواځې د هغه مهاجر ورور و؛ خو د وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ. له نازلېدو سره خپلوان هم د هغوی وارثان شول او همدا مطلب د ابن عباس(رضي الله عنه) له روايت نه هم اخېستل کېدای شي.

معلومه شوه چې په وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ سره وراثت يواځې خپلوانو ته پاتې شو او د ورورولۍ ترمنځ يواځې مرسته اوهمکاري پاتې شوه، په همدې ډول هرحديث په خپل ځای صحيح دی.

مهاجروسره دانصارو مالي مرستې حضرت ابوهريره(رضي الله عنه) وايي: د مدينې انصارو پيغمبر ﷺ ته عرض وکړ ويل يا رسول الله! زموږ باغونه زموږ او مهاجرو ورونو ترمنځ ووېشه، پيغمبر ﷺ ورته وويل: نه! د باغونو کارونه تاسو کوئ موږ به يواځې په مېوه کې درسره شريک يو، هغوی وويل: په دواړو سترګو. عبدالرحمن بن زيدبن اسلم(رضي الله عنه) وايي: پيغمبر ﷺ انصارو ته وويل: ستاسو مهاجرو ورونو خپل کورونه اوشتمني پرېښي دي او تاسو ته راغلي دي، هغوی وويل: يا رسول الله! موږ خپل باغونه، ځمکې اوشتمنی له خپلو ورونو سره شريکوو، پيغمبر ﷺ ورته وويل: له دې پرته بله لارهم شته ، هغوی ويل کومه لاره يا رسول الله؟ پيغمبر ﷺ ورته وويل: مهاجر د کروندې په کار نه پوهيږي؛ نو کارونه تاسو کوئ هغوی به يواځې په مېوه کې درسره شريک وي ، انصارو وويل: سمه ده.

حضرت انس بن مالک (رضي الله عنه)وايي: مهاجرو عرض وکړ: يارسول الله! د دې انصاروغوندې ښه خلک موږ بېخي ليدلي نه دي هر يوه سره چې څومره شتمني وي ډېر په مينه پر موږ لګښت کوي، د کروندې ټول کارونه پخپله کوي اوپه مېوه کې زموږ پوره برخه کوي؛ نو موږ وېرېږو چې ټول ثوابونه به دوی وګټي، پيغمبر ﷺ ورته وويل: نه! تر کومه چې تاسو دهغوی ستاينه کوئ او دعا ورته کوئ (تاسوهم په ثواب کې ورسره شريک ياست) حضرت جابر(رضي الله عنه) وايي: د مدينې انصارو به چې له ونو نه کجورې راوشکولې؛ نو دوه ډېرۍ به يې کړې، يوه وړه بله غټه او بيا به يې په وړه ډېرۍ د کجورو ښاخونه واچول چې ډېره ښکاره شي، بيا به يې خپل مهاجر ورور راوغوښت او ورته وبه يې ويل: وګوره چې کومه ډېرۍ دې خوښه وه هغه د رواخله، مهاجر به هغې ډېرۍ ته ګوته ونيوله چې کمه به ښکارېده؛ خو هغه به په حقيقت کې ترهاېلې زياته وه، دا لړۍ روانه وه بيا چې کله خيبرفتح شو پيغمبر ﷺ انصارو ته وويل: تاسوزموږ پوره حق ادا کړ اوس مو که خوښه وي د خيبر باغونه به مهاجرو ته ور کړو او ستاسو د باغونو ټوله مېوه به يواځې ستاسو وي، انصارو ويل سمه ده؛ خو اوس موږ غواړو هغه څه ترلاسه کړو چې د دې په بدل کې يې ژمنه راسره شوې وه، پيغمبر ﷺ ورته وويل: د دې په بدل کې به هرو مرو تاسوته جنت درکول کيږي.

حضرت انس(رضي الله عنه) وايي: پيغمبر ﷺ غوښتل انصارو ته د بحرين ځمکه ورکړي؛ خوهغوی ورته وويل: يارسول الله! موږ هغه وخت دا ځمکه اخلو چې زموږ مهاجرو ورونو ته هم همدو مره برخه ورکړل شي، پيغمبر ﷺ ورته وويل: چې داسې ده بيا نو ترهغو صبر وکړئ څو چې ماسره (دقيامت په ورځ) مخ کيږئ ځکه چې له مانه وروسته به نورو خلکو ته پرتاسو لومړيتوب ورکول کيږي.

مأخذونه:

صحيح البخاري
المعجم الاوسط (الطبراني في الاوسط)
مسند الامام احمد
المستدرک على الصحيحين (للحاكم)
طبقات ابن سعد
الاصابة (حافظ ابن حجر)
البداية والنهاية (حافظ ابن كثير)

تاریخچۀ مختصر فلسطین

امین الله (باور)

سرزمین فلسطین که در قدیم کنعان نام داشت، دارای ۲۵۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت است و در ساحل شرقی دریای مدیترانه و در مجاورت کشورهای مصر، سوریه، اردن و لبنان قرار دارد. فلسطین سرزمینی حاصل خیز و دارای آب و هوای معتدل است. این منطقه محل ظهور پیامبران بزرگی چون عیسی(علیه السلام)، موسی(علیه السلام) و محل عبور و زندگانی حضرت ابراهیم(علیه السلام) بوده است و از نظر موقعیت ژئوپلتیک نیز بسیار حساس و استراتژیک است.

شهر اورشلیم یا بیت المقدس قدیم بر فراز تپه هایی بنا گردیده که با معبد یهوه بر بالای کوه موریا قرار دارند. بیت المقدس از مکان های مهم فلسطین است که کوه صهیون و کوه زیتون از شرق و غرب آن را احاطه کرده اند. تاریخ پر ماجرای فلسطین با نام و یاد انبیای سلف آغاز می‌شود. نام حضرت یعقوب، اسرائیل بود و بنی اسرائیل فرزندان یعقوب هستند که حدود سیزده قرن قبل از میلاد، مقتدر بوده اند و در هنگام حکومت فرعون بر مصر و پیش از ظهور موسی(علیه السلام)، اسرائیلی ها جمعیت انبوهی پیدا می‌کند. چهارصد و سی سال پس از ورود یعقوب به مصر، حضرت موسی(علیه السلام) قوم بنی اسرائیل را از سرزمین مصر برای بردن به ارض موعود، به حرکت درآورد که پیمودن این مسافت چهل سال به طول انجامید و حوادث جداگانۀ اتفاق افتاد؛ از جمله آنکه وقتی موسی(علیه السلام) چهل روز از قوم خویش غایب شد تا الواح دهگانه را برای هدایت مردم بیاورد، قوم وی دوباره به بت پرستی روی آوردند که به خاطر این نافرمانی بود که چهل سال در بیابان‌ها سرگردان شدند. موسی(علیه السلام) در این دوران طولانی از هدایت قوم فروگذار نکرد، اما بنی اسرائیل بارها دست به طغیان و تجاوز زدند. پس از موسی(علیه السلام)، یوشع جانشین وی برای عبوردادن بنی اسرائیل از اردن آماده شد و پس از آنکه این قوم به شهرهای جدید رسیدند، دست به غارت و کشتار اهالی زدند که پادشاه اورشلیم با شاهان پنج شهر دیگر متحد شده و با یوشع و بنی اسرائیل جنگیدند که همگی شکست خورده و توسط بنی اسرائیل به دار آویخته شدند. قوم فلسطین در مقابل آنان مقاومت کرد و سرانجام بنی اسرائیل را مغلوب ساخت. طی چند جنگ خونین قوم فلسطین همواره بر آنان پیروز می‌شد، اما پس از جنگ های فراوان، سرانجام بنی اسرائیل قدرت گرفته و بر شهرها مسلط شدند و در حدود هزار سال پیش از میلاد، حضرت داوود(علیه السلام) توانست اورشلیم را از دست فلسطینی ها خارج کند و بیت المقدس یا خانه خدا(ﷻ) را در آنجا بنا کند. این بنا توسط حضرت سلیمان تکمیل شد. بیت المقدس حدود ۱۱۰۰ سال پس از بنای کعبه در مکه به دست ابراهیم(علیه السلام) و ۹۷۰ سال پیش از میلاد مسیح ساخته شد. حضرت داوود(علیه السلام) با چهارده نسل شجره اش به حضرت ابراهیم(علیه السلام) بنیانگذار کعبه می رسد و به روایت انجیل متی، حضرت عیسی(علیه السلام) پس از ۲۸ نسل، شجره اش به داوود(علیه السلام) ختم میشود. بدین ترتیب، مکه (کعبه) حرم اول و مسجدالاقصی (قدس) حرم دوم موحدان گردید.

تابوت عهد: تابوت عهد که به روایت مسلمین همان جعبه ای است که مادر موسی(علیه السلام) وی را در آن نهاد و روانه آب رود نیل ساخت. و سپس موسی(علیه السلام) الواح و زره و نشانه های نبوت خویش را در آن قرار داد و کسی مجاز به دست زدن بدان نبود و این تابوت را در زمان حضرت داوود(علیه السلام) پوششی از طلا در داخل و خارج آن کشیدند و آن را به کوه صهیون آوردند و برای نگهداری آن قربانگاهی بنا نمودند. این تابوت مدتی به دست فلسطینی های فاتح افتاده بود که دوباره آن را به بنی اسرائیل بازگرداندند و تازمان حضرت سلیمان(علیه السلام)

در کوه صیهون نگهداری می شد. اما پس از تکمیل بنای بیت المقدس تابوت را به قدس انتقال دادند. حضرت سلیمان (علیه السلام)، چهل سال سلطنت کرد و آرامش را به قدس بازگردانید؛ اما پس از او دوباره ظلم و غارت بنی اسرائیل آغاز شد. حدود ۷۳۰ سال پیش از میلاد شلم نصر به اسرائیل تاخت و عده ای از آنان را اسیر کرد و به جای آنان بابلیان را در سرزمین اسرائیلی ها اسکان داد و دوباره کشور یهود در زمان بخت النصر در سال ۵۸۶ پیش از میلاد مورد حمله آشوریان قرار گرفت که منجر به انحطاط و اسارت بنی اسرائیل شد. پادشاهی یهود برانداخته شد و مردم اسرائیل پراکنده یا اسیر بابل گشتند و مهاجمین معبد سلیمان (علیه السلام) را ویران ساختند.

با ورود بنی اسرائیل و قوم یهود به فلسطین در ۴۸۰ سال پیش از بنای قدس (تقریبا ۱۳۰۰ سال قبل از میلاد مسیح) به رهبری یوشع بن نون این سرزمین روی خوشی ندیده و تا اکنون که ۳۳۰۰ سال می گذرد، هنوز فلسطین به آرامش نگراییده است. در چنان شرایطی برای یهودیان، ظهور مسیح امید و آرزوی مردمان آن دیار بود تا آنان را نجات بخشد. عیسی (علیه السلام) هنگامی که از ناصره واقع در استان جلیل (موطن اصلی خود و خانواده اش) همراه با شاگردانش (حواریون) به سوی اورشلیم به حرکت درآمد، کرامات فراوانی از وی ظاهر شد که که در کتب انجیل به تفصیل آمده است. حضرت عیسی (علیه السلام) به معبدرفت و همه روزه به تعلیم و تعلم می پرداخت؛ به همین دلیل، ملایان یهود به او حسادت ورزیده و می خواستند او را از میان بردارند. سرانجام به فتوای شورای یهود و جوسازی های شدید آنان، حضرت عیسی (علیه السلام) توسط حکمران رومی سرزمین یهودا (اتفاقا این حکمران به مسیح علاقه مند بود) محکوم به اعدام کردند. البته قرآن کریم، مصلوب شدن عیسی را نفی کرده و می‌فرماید: خداوند ﷻ او را به سوی خویش بالا برد، مسیح را نه کشتند و نه بر دار کشیدند، بلکه بر آنها اینگونه مشتبه شده است" سوره نساء، آیه ۱۵۷.

در سال هفتاد میلادی، تیتوس فرزند امپراتور روم با هشتاد هزار سرباز، اورشلیم را محاصره کرد و پس از چند ماه مقاومت یهودیان، سرانجام رومیان فاتح شدند و قوم یهود دوباره آواره شدند. حدود سیصد سال پس از ناپدید شدن مسیح که کنستانتین (قسطنطین کبیر ۳۰۶- ۳۳۷ م.) امپراتور روم، دین مسیح را پذیرفت و این مذهب را رسمی اعلام کرد.

بیت المقدس پس از اسلام

پس از بعثت حضرت محمد ﷺ، در سیزده سال اول بعثت که پیامبر ﷺ در مکه زندگی می کرد، مسجدالاقصی در بیت المقدس قبله اول مسلمین بود و پس از مهاجرت به مدینه در سال دوم در مسجد بنی سلمه در شهر مدینه، به فرمان خداوند ﷻ قبله مسلمین از مسجدالاقصی به مسجدالحرام (خانه کعبه در مکه) تغییر یافت که شاید خلع سلاح کردن یهود به خاطر اینکه مسلمانان را به دلیل نمازگزاردن به قبله آنان تحقیر می‌کردند، از مهمترین دلایل آن بوده است.

پس از رحلت پیامبر ﷺ، در زمان خلیفه اول، او سپاهی را روانه سوریه و فلسطین کرد که با درگذشت او، در زمان خلیفه دوم، سوریه و بیت المقدس به دست مسلمین افتاد و رومیان در آنجا شکست خوردند. اهالی شهر مقاومت زیادی کردند، اما طولانی شدن محاصره و مشکل غذا و شیوع بیماری و... آنان را مجبور به تسلیم شدن کرد. خلیفه دوم وارد شهر شد که تعجب اهالی را برانگیخت و قرارداد صلح منعقد شد. خلیفه نسبت به اهالی رفتار بسیار ملایمی داشت و از آن سال (یعنی ۱۵ هجری) فلسطین در دست مسلمانان بود. در معاهده صلح، مسیحیان در اعمال مذهبی خود آزاد بودند. ساکنان این شهر را عمدتاً مسلمانان عرب تشکیل می دادند و برای مسلمانان نیز قدس به خاطر اینکه قبله اول بود، بسیار معزز و مقدس شمرده می‌شد. از سال ۱۰۹۵ م. (۴۸۸ ه. ق.) با تهاجم اروپایان علیه مسلمانان جنگ های صلیبی آغاز شد که تا حدود نزدیک به دو قرن ادامه یافت. اگر چه این جنگ علت های گوناگونی داشت؛ مانند: انتقام جویی دنیای مسیحیت از پیشرفت های مسلمین در غرب و نیز طمع ثروت شرق از سوی

در غرب و نیز طمع ثروت شرق از سوی اروپایان و اعتقاد به رفتن به بهشت از طریق وصال تربت عیسی و... اما یکی از علت های جنگ های صلیبی را، مورخین، مسئله فلسطین و شهر بیت المقدس و خراج گزار بودن مسیحیان این شهر برای مسلمانان، میدانند. در قرون وسطی که از سال ۳۹۵ م، یعنی زمان تجزیه امپراتوری روم باستان به روم غربی و روم شرقی آغاز می شود و به سال ۱۴۵۳ م. با فتح قسطنطنیه به دست سلطان محمد فاتح خاتمه می یابد اروپا مرکز فرمانروایی مستبدانه کلیسا بود. صلاح الدین ایوبی صلیبیون را تار و مار کرد و بیت المقدس را باز پس گرفت و آنها را از سوریه و مصر و سایر بلاد اخراج کرد.

نیروهای کمکی همچون سیل از اروپا به صلیبیون می پیوستند و جنگ را ادامه میدادند تا اینکه جنگ سوم صلیبی آغاز شد (۱۲۱۷-۱۲۲۱ م. / ۶۱۳-۶۱۸ ه.ق.) پاپ که سقوط بیت المقدس را سبب تحقیر شدن مسیحیان میدانست فتوای جهاد صادر کرد. امپراتوران و پاپها به خاطر این شکست اختلافات خویش را کنار گذاشتند و پادشاهان فرانسه و انگلیس رأسا وارد جنگ شدند و فتوحاتی به دست آورده و قتل عام دیگری از مسلمانان به راه انداختند که شرح وحشیگری های آنان در تواریخ اروپاییان از جمله تاریخ آلبرماله و تاریخ گوستاولوبون و... آمده است.

بیت المقدس و فلسطین در قرن بیستم:

پس از انقلاب صنعتی، چهرهٔ اروپا روز به روز و به سرعت دگرگون می شد و اروپایان در رشته های مختلف علوم و فنون بر مسلمین پیشی گرفتند. در این زمان شرق به خواب طولانی فرورفته بود؛ ولی اروپا با پیدایش صنایع و تولید انبوه و اشباع بازار داخلی خود، نیاز به بازار خارجی برای صدور مازاد تولید و نیز تهیه مواد خام پیدا کرده بود و دوران استعماری و دست اندازی به سرزمین های دیگر را آغاز نموده بود.

مقدمات پیدایش دولت اسرائیل و واکنش های فلسطینی ها و اعراب:

اواخر قرن نوزدهم شورش هایی در فلسطین برپا شد و انگلستان که در این سالها مدافع عثمانی بود، ناگهان تغییر روش داد و در برابر عثمانی قرار گرفت و از شورشیان حمایت کرد؛ زیرا در این زمان هندوستان مهمترین مستعمره انگلیس و منبع قدرت و ثروت آن بود و لذا برای حفظ هندوستان ناگزیر از تسلط بر ممالک آسیا و جلوگیری از خطر تهاجم روسیه و فرانسه (دو رقیب مقتدر اروپایی) به هند بود و باید بر کانال سوئز که دست عثمانی بود مسلط می شد. دولت انگلیس اعراب را به شورش علیه ترک های عثمانی تحریک میکرد. از جمله (حسین، امیر مکه) را که نماینده عثمانی در حجاز و مردی جاه طلب بود تحریک کرد که با حمایت انگلیس از دولت عثمانی جدا شود. در 1916 (۱۳۳۴ ه.ق.) قرارداد "سایکس- پیکو" و "سازونوف" میان روسیه، فرانسه و بریتانیا، سه قدرت اصلی اروپا به امضا رسید که سرزمین های تجزیه شده از عثمانی را میان خویش تقسیم کنند. اما انگلستان که چندی بعد آن پیمان را مغایر با سلطه خود بر کانال سوئز دید در ۱۰۱۷ (۱۳۳۴ ه.ق.) با استفاده از ضعف روسیه و انقلابی که در آن کشور به وقوع پیوست، از پیمان سرباز زد و فلسطین را تحت قیمومت خویش درآورد.

اسرائیل؛ یک پایگاه نظامی در منطقه:

یکی از مؤسسان دولت جعلی اسرائیل به نام بن گوریون در مقدمه تقویم رسمی سال ۱۹۵۰-۱۹۵۱ دولت اسرائیل نوشته است: "ما در راه رسیدن به مقاصد و اهداف خود، خواهی نخواهی کُشتی سختی با عرب در پیش داریم، قبل از هر چیز لازم است که روحیه عرب را بدانیم. بالاخره عرب هم مثل سایر افراد بشر حس انتقام و دفاع دارند و این معقول نیست که ۴۰ میلیون نفر اجازه بدهند که به آسانی ۷۰۰ هزار نفر یهودی آنها را مغلوب و منکوب نمایند."

فرانس برنشتاین وزیر تجارت و صنایع اسرائیل در روزنامه ها آراتص هشتم اپریل ۱۹۵۰ نوشت: "این غلط است که ما از عرب انتظار داشته باشیم خودبه خود تسلیم ما شوند. قلوب و دل های آنها آکنده از کینه ما است، ضربتی که در مرحله اول جنگ از

طرف ما بر آنها وارد آمده، شعور و حس شرافت و عظمت آنان را که حساس ترین عواطف ملی آنها است، جریحه دار و تحریک شده نگاه داشته است."

بن گوریون در کنگره حزب الماپای در سپتامبر ۱۹۵۱ پس از صحبت از جنگ اول گفت: "حمله دوم که در پیش داریم به قدر همان حمله اول در چند ماه قبل از قیام دولت اسرائیل، واقعا خطرناک است. اگر ما برای فشرده کردن و تقویت صفوف خود با عجله یهود عالم را جمع نکنیم، برای دولت ما در مقابل امواج متراکم حمله های سخت عربی که در کمین ما است، ثبات و ادامه حیات مقدر نخواهد بود."

رئیس ارکان جنگ ارتش اسرائیل، هفدهم نوامبر ۱۹۵۱ در تلاویو گفت: "دولتی که دشمنان او از تمام جهات، خاک او را در محاصره گرفته اند، ناچار است ملتی جنگجو و سرباز تربیت نماید و هر کس را که قدرت حمل اسلحه دارد، خواه زن و خواه مرد، تا سن ۵۰ سالگی سرباز آماده جنگ بشناسد." یهودیان در اثر همین ایمان و اعتقاد به لزوم تحصیل قدرت، خدمت نظام را برای مردان از ۱۸ سالگی تا ۲۸ سالگی و برای دختران از ۱۸ سالگی تا ۲۶ سالگی به مقدار ۲ سال اجباری کرده اند. یک سال آن را برای کار در اراضی، همراه تعلیمات نظامی مصرف مینمایند و غیر از این ۲ سال، تمام محصلین اسرائیلی در سن ۱۵ سالگی یک دوره تعلیمات نظامی را در مدرسه بالاجبار باید بخوانند.

۵۱ درصد از بودجه اسرائیل برای نیروهای مسلح ارتشی تخصیص داده شده، با اینکه مبالغ هنگفتی هم از یهودیان جهان به عنوان مخارج اسرائیل دریافت می شود و در خفا همه آن مصرف تهیه اسلحه میگردد. این بودجه هنگفت توانسته است که اسرائیل را به صورت یک دژ محکم نظامی درآورد.

خطرات رژیم غاصب اسرائیل:

اسرائیل کانون جنایت، فساد و اختلاف میان امت اسلامی در منطقه است. در ادامه به برخی از خطرات وجود اسرائیل در منطقه اشاره می شود:

مانع ارتباط و اتحاد میان کشورهای اسلامی:

بر فرض محال اگر یهودیان به همین مقدار که غصب کرده اند قناعت نمایند و طمعی در بقیه فلسطین و ممالک عربی دیگر نداشته باشند، باز خطراتی که از ناحیه این دولت به وحدت و ملیت واحده عرب لطمه می خورد، سر جای خود باقی است. زیرا دولت اسرائیل در قلب ممالک عربی به وجود آمده و در آنجا به منزله اِسفین (چوبی که در شکاف در و غیره می گذارند تا به هم نرسد) است که پیکره منطقه عربی را همیشه از هم جدا نگه می دارد و مانع اتحاد و اتصال آنها است.

اسرائیل مانع اتصال بلاد عربی آسیایی و بلاد عربی آفریقایی شده است، راه اتصال جغرافیایی بلاد شام و عراق و جزیره العرب را از طرفی و مصر و بلاد مغرب را از طرف دیگر بریده است و کدام خطر شدیدتر از همین جلوگیری از اتصال و ارتباط و اتحاد که تنها وسیله ادامه حیات است، میباشد؟

خطر معنوی: ادامه حیات اسرائیل، علاوه بر خطرهای فوق، بزرگترین خطر معنوی را برای افکار عرب همراه دارد، زیرا رفته رفته فکر اینکه فتح و ظفر نهایی دشمن آنها حتمی است، بر آنها مسلط خواهد شد. وقتی که عرب ببیند با آن جمعیت زیاد، منابع فراوان ثروت و مکنت، موقعیت های عالی نظامی و حکومت های متعدد، از عهده یک جمعیت ناچیز یاغی سرکش برنیامده و نتوانسته است بقعه گران بها و مقدسی را که به غصب از او گرفته شده پس بگیرد، حتما در خویش احساس ضعف و ذلت می نماید.

خطرناکترین ضرب های که به ملت ها وارد میآید، همین از دست دادن روح اتکای به نفس و اطمینان به خود و یأس از اینکه حق مغصوب خویش را بتوانند بگیرند، می باشد.

علاوه، اگر اسرائیل در اینجا بماند، منشأ و منبع پخش افکار و اخلاقیات و اصولی بر ضد اخلاق و آداب ورسوم و اصول ملی عرب و روح تعلیمات عالی اسلامی خواهد بود و ممکن است این اصول را در افکار عرب متزلزل نماید.

خطر جاسوسی و خرابکاری: شاید یکی از روشنترین ادله خطرناک بودن اسرائیل در پیکر منطقه عربی، مطالبی است که توسط دولت عراق در سال ۱۹۵۰ کشف گردید. با تحقیقات دولت عراق به دست آمد که انبارهای بزرگی از اسلحه و مهمات و مواد منفجره در خانه ها و

معابد و اماکن عمومی یهودیان بغداد وجود دارد و روی همه آنها مارک اسرائیل خورده است.

اسناد بسیار مهمی به دست آمد که صهیونیست ها در عراق و سایر ممالک عربی، سازمان های فراوان مخفی برای ترور و جاسوسی و خرابکاری و ارعاب ایجاد کرده اند و خیلی نزدیک رسیده بود که موفق به ویران نمودن بغداد شوند.

خطر برای مقدسات مذهبی: شواهد و ادله فراوانی در دست است که یهودیان چشم به مقدسات مذهبی ما دوخته اند. آلفرد موند یکی از رهبران صهیونیسم و وزیر کار انگلستان در سال ۱۹۲۲ چنین گفته است: (روزی که هیکل سلیمان را تجدید بنا کنیم، خیلی نزدیک است و من در آینده، حیات خودرا وقف تجدید این بنا بر خرابه های مسجد اقصی میکنم.)

در گزارشات ۱۹۲۰ ژنرال بولز انگلیسی فرماندار نظامی فلسطین موجود است که ابراهیم اسحاق، خاخام بزرگ یهودی های فلسطین و شورای ربانیون یهود فلسطین و مستر اوسیشکن نایب رئیس جمعیت صهیونیسم، رسما از حکومت سرپرستی فلسطین تقاضا کردند که تمام مسجد اقصی را به آنان واگذار نماید.

خطرات فرهنگی و اخلاقی: اسرائیل عامل بسیاری از مفاسد اخلاقی و فرهنگی در منطقه خاورمیانه و بلکه در جهان می باشد، به نحوی که بسیاری از فیلم ها و برنامه های فاسد اخلاقی و فکری در اسرائیل ساخته و در شبکه های مجازی منتشر می شود ←

فهرست منابع:

۱:- جابر، فؤاد، و ویلیام کوانت و آن موزلی لش؛ تاریخ انقلاب فلسطین؛ ترجمه حمید احمدی؛ تهران: الهام، تابستان ۱۳۶۱

۲:- حمیدی، جعفر؛ تاریخ اورشلیم (بیت المقدس)؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳٦٤

۳:- تقویم سیاسی خاورمیانه؛ ترجمه محمود کتابی؛ تهران: بهار ۱۳٦٦

٤:- سعیدی، زامل و لواءرودباری؛ اعمال المؤتمر الاسلامی الاول، حول فلسطین؛ معهدالدراسات السیاسهٔ و الدولیه، التابع الوزارهٔ الشؤون الخارجیه.

بقیه (محیط زیست)

یخهای قطبی در اثر گرم شدن تدریجی کره زمین، پایین رفتن سالانه سطح آبهای زیرزمینی و ده ها معظل زیست محیطی دیگر، براساس سبک زندگی انسان امروزی است که همه روزه کره‌زمین را دچار فرسایش و تخریب می کند.

دلایل متعددی برای این ظلم انسان قرن بیست و یکم به طبیعت وجود دارد که سود جویی و طمع ورزی و دست اندازی سیری ناپذیر به منابع طبیعی، شهرنشینی، زندگی ماشینی و آپارتمانی، راحت طلبی، استفاده مکرر از سوخت های فسیلی، مصرف گرایی و تجملگرایی، نظامی گری و جنگ.

شکار بی رویه گونه های حیات وحش، سبک کشاورزی غیر اقتصادی و تضعیف خاک های حاصل خیز، استفاده بی رویه از کودهای شیمیایی، آفت کش ها و سموم دفع آفات نباتی و غیره از مهم ترین دلایل تخریب محیط زیست است.

به اساس آموزه های اسلامی و قوانین نافذه، حفاظت از محیط زیست یک وظیفه عمومی تلقی می گردد و همه اقشار جامعه از کوچک و بزرگ در مقابل حفاظت از محیط زیست وظیفه دارند.

اطلاع رسانی و آموزش مبانی محیط زیست به گروههای هدف و فرهنگ سازی حفاظت از محیط زیست برای اقشار مختلف جامعه و حساس نمودن افکار عمومی در مقابل این ظلم انسان به طبیعت یکی از مفید ترین روشها برای پیشگیری می باشد.

تغییر نگرش و سبک زندگی ما با محیط زیست نیز می تواند از روند تخریب روز افزون محیط زیست بکاهد. اما آموزش و تغییر رفتار در کودکان و نوجوانان و نهادینه کردن فرهنگ حفاظت از محیط زیست در سنین کودکی بسیار آسان تر و موثرتر می باشد.

ما که ساکنین کره‌زمین هستیم، لازم است که اقدامات فوری برای کاهش تمام احتمالات از دست رفتن این خانه زیبا و چیزهایی که در آن قرار دارد‌را انجام دهیم.

اگر همه دست به دست هم بدهیم میتوانیم تغییرات اساسی ایجاد کنیم و شاید ظرف چند سال آینده ببینیم میزان ویرانی محیط زیست کاهش یافته است.

منابع:

- طبیعت هدیهٔ الهی است (محمد امیر روغ).

- شاروالی کابل (هفته حفاظت از محیط زیست.

- سایت انترنتی راه فردا.

کشورهای رو به رشد جهان اسلام

گرد آورنده: دوهم بریدمن عبدالصادق

اوضاع کنونی جهان فرصتی را برای شرق (کشورهای عربی و اسلامی و آسیایی) فراهم کرده است که با همکاری کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین، نقش مهمی در صحنه بین المللی و منطقه‌ای ایفا کنند. تحولات آینده به توانایی عرب‌ها و مسلمانان برای برعهده گرفتن نقشی جدید در جهان با همکاری قدرت‌های نو ظهور منطقه‌ای و بین المللی بستگی دارد. کشورهایی مانند عربستان سعودی، امارات متحده عربی، قطر و کویت از جمله بزرگترین کشورهای تولید کننده نفت در جهان هستند، در شرایطی که شهروندان آنان از بالاترین کیفیت زندگی برخوردار هستند.

بسیاری از کشورهای نفت خیز از قدرت اقتصادی خود نیز برای تقویت نظامی‌شان استفاده می کنند. عربستان سعودی که بزرگترین تولیدکنندهٔ نفت در خاورمیانه است، در سال ۲۰۲۲ با ۷۵ میلیارد دالر هزینه نظامی، پنجمین کشوری بود که بیشترین هزینه را برای دفاع در جهان داشت.

در حال حاضر ۵۵ کشور دارای اکثریت مسلمان در جهان هستند که بخشی از سازمان همکاری اسلامی به شمار می آیند.

اسلام به عنوان دومین دین بزرگ در جهان، در حال حاضر تقریباً ۱.۹ میلیارد پیروان در جهان دارد و انتظار می رود این رقم به طور مداوم و پیوسته افزایش یابد؛ زیرا نرخ رشد جمعیت بالایی در بسیاری از کشورهای دارای اکثریت مسلمان وجود دارد؛ در حالی که حتی در کشورهایی که مسلمانان در آن اقلیت هستند، نیز اسلام سریعترین رشد را در میان تعداد پیروان دارد، برای مثال: در بریتانیا، مسلمانان حدود ۶.۵ درصد از کل جمعیت این کشور را تشکیل می دهند که رشد قابل توجهی از عدد ۴.۹ درصد در سال های گذشته داشته است. با این حال، تقریباً ۴۰ درصد از مسلمانان در مناطق فقیرنشین این کشور زندگی می کنند که بسیاری را به این باور رسانده است که مسلمانان در این کشور در چرخه ای از فقر گرفتار شده‌اند.

گزارش شده که اگرچه کشورهای مسلمان بخش قابل توجهی از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند، اما اقتصاد آنان چندان خوب نیست. از یک طرف، کشورهای کوچکتری در خاورمیانه مانند عمان، امارات متحده عربی، کویت و قطر است که دارای ذخایر عظیم نفتی هستند و به همین دلیل جزو ثروتمندترین کشورهای جهان از نظر تولید ناخالص ملی هستند، اما به دلیل جمعیت کوچک شان، این ثروت تأثیر زیادی در وضعیت کلی شهروندان در کلیت کشورهای مسلمان ندارد.

از سوی دیگر، تعدادی از پرجمعیت ترین کشورهای جهان از جمله اندونزیا است که بیشترین تعداد مسلمان را در جهان دارد و پس از آن پاکستان قرار دارد؛ در حالی که اقتصاد اندونزی هنوز باثبات است و همچنان به رشد خود ادامه می دهد، اقتصاد

پاکستان به دلایل مختلفی که بعداً به آنها خواهیم پرداخت، آسیب قابل توجهی دیده است.

اکثر کشورهای مسلمان در آفریقا یا آسیا واقع شده اند و در حالی که پتانسیل زیادی برای توسعه دارند، در سال‌های اخیر شاهد رکود اقتصادی خود بوده اند. به همین دلیل است که مجموع تولید ناخالص داخلی این ۵۵ کشور مسلمان کمتر از ۸ تریلیون دلار است، یعنی کسری از تولید ناخالص داخلی ایالات متحده، بزرگترین اقتصاد جهان.

از سوی دیگر، علیرغم آسیب پذیری و عدم اطمینان اقتصادی، قدرتمندترین کشورهای اسلامی در جهان به ارتش های قوی خود می بالند. بر خلاف غرب، بسیاری از این کشورها در آشفتگی و بی ثباتی دائمی هستند و روابط تیره ای با همسایگان خود یا سایر کشورها دارند، به همین دلیل، به جای ارتقای سطح زندگی یا توسعه اقتصادی بلندمدت، این هزینه های نظامی است که اولویت دارد.

در واقع، بسیاری از کشورهای خاورمیانه معاملات تسلیحاتی گسترده‌ای با ایالات متحده دارند تا بتوانند قدرت دفاعی خود را تقویت کنند. هرچند اغلب، فقط بخش تهاجمی آنها تقویت می شود. حتی در نیمه دوم سال ۲۰۲۲، دو قرارداد تسلیحاتی بزرگ به ارزش بیش از ۵ میلیارد دلار توسط آمریکا با آنها تأیید شد. خاورمیانه خانهٔ برخی از کشورهای مسلمان بسیار ثروتمند است و به همین دلیل آنها منابع مالی لازم برای خرید تسلیحات را دارند. تهدیدهای کشورهای اطراف و درگیری با شبه نظامیان باعث شده است که این دو کشور بارها با حملات راکتی مواجه شوند.

در همین حال، عربستان سعودی، یکی دیگر از کشورهای نفت خیز منطقه خاورمیانه، شریک تسلیحاتی اصلی ایالات متحده است و در سال ۲۰۱۷، ایالات متحده و عربستان سعودی یک تعداد پیمان های تعهد برای خرید تسلیحات به ارزش ۱۱۰ میلیارد دلار غیر از خریدهای قبلی و طی ۵ سال و همچنین ۳۵۰ میلیارد دلار طی یک دهه آینده را امضا کردند.

برخی از بزرگترین پیمانکاران دفاعی در جهان از جمله شرکت لاکهید مارتین، شرکت فناوری های ریتون وشرکت نور ثروپ گرومن همگی در خاورمیانه فعال هستند.

از سوی دیگر، برخی کشورها علی رغم نداشتن ثروت کافی، سرمایه گذاری زیادی در ارتش خود انجام داده‌اند، از جمله پاکستان که به دلیل تهدیدات تروریسم از داخل و خارج، مجبور به صرف هزینه های نظامی هنگفتی شده است، بدون توجه به افزایش تنش با هند در دهه گذشته که تقریباً در سال ۲۰۱۹ پس از حمله یک جت جنگنده هندی به حریم هوایی پاکستان و سرنگون شدن بی درنگ آن، به تنشی شدید ختم شد.

در همین حال، درگیری ها در آفریقا، اعم از داخلی و خارجی، منجر به این شده است که کشورهای این قاره نیز هزینه های سنگینی را برای تقویت ارتش های خود خرج کنند، اگرچه کشورهای آفریقایی حضور پر رنگی در فهرست فقیرترین کشورهای جهان دارند.

علیرغم مشکلاتی که برخی از قدرتمندترین کشورهای اسلامی جهان با آن مواجه هستند، نمی توان در این شک کرد که آنان هم بخشی جدایی ناپذیر از اقتصاد جهانی هستند. اگرچه برخی از کشورها مانند یمن، سوریه و ایران به دلایل مختلف تحت تحریم های شدید کشورهای غربی قرار دارند، اما این بدان معنا نیست که اقتصاد آنان به بن بست رسیده است. در واقع، چین یک شریک تجاری عمده برای اکثر کشورهای مسلمان است و در واقع بیش از ۱۵ درصد از کل صادرات به خاورمیانه و شمال آفریقا را بر اساس گزارش بانک جهانی به خود اختصاص داده است و پس از آن، ایالات متحده با ۸.۲ درصد قرار دارد.

قبل از اینکه قدرت نظامی آنها را بر اساس رتبه بندی جهانی توسط گلوبال فایر پاور مشخص کنیم، ۶۰ درصد وزن را به تولید ناخالص داخلی و ۴۰ درصد را به قدرت نظامی باید اختصاص داد.

به هر حال، اگر کشـــــوری دارای قدرت نظامی اما اقتصاد بسیار ضعیفی داشته باشد، قدرت و نفوذ آن چندان قابل توجه نیست. سپس میانگین امتیاز را باید از ۱۰۰ کسـر کرد که این مورد به تحقیق بیشتر نیاز دارد؛ اما هستند کشورهای مسلمانی که به دنبال تبدیل شدن به نیرویی اثرگذار در سیاست جهانی هستند.

۱۵. قطر به دلیل ذخایر عظیم نفتی‌اش یکی از ثروتمندترین کشـــورهای جهان از نظر تولید ناخالص داخلی است. در سال ۲۰۱۷، عربســتان سعودی، بحرین، امارات متحده عربی و مصـر همگی به روابط دیپلماتیک خود با قطر پایان دادند که منجر به محاصره اقتصــادی این کشــور شد که تا اوایل سال ۲۰۲۱ ادامه یافت.

۱۴. اقتصـاد مراکش پس از خصـوصی‌سازی بســیاری ازشرکت ها در دهه ۱۹۹۰، یک اقتصاد نسبتاً لیبرال است. این کشور یکی از گران ترین کشورهای آفریقایی است که در شاخص کیفیت زندگی توسط اکونومیست نیز رتبه اول را به خود اختصاص داده است.

۱۳. قزاقســتان بزرگترین اقتصــاد آسیای مرکزی اســت، در حالی که این جمهوری شوروی سابق به رشد تولید ناخالص داخلی خود ادامه می دهد. علاوه بر کسب درآمد از بخش‌های تولید و خدمات، این کشـــور دارای ذخایر نفت، مواد معدنی و فلزات نیز می‌باشد.

۱۲. امارات متحده عـربــی یکــی از پــر بازدیدترین کشـــورهای جهان است؛ زیرا همچنان به تلاش برای تنوع بخشـــیدن به اقتصــاد خود و دور کردنش از اقتصــادصرفاً مبتنی بر نفت که اساس ثروت این کشـــور است، ادامه می دهد. اخیراً پس از برقراری روابط با اسرائیل پس از دهه ها دشـــمنی، امارات متحده عربی اخیراً در یک پروژه دریایی مشـــــترک با اسرائیل همراه شد و روابط نظامی بین دو طرف افزایش یافت.

۱۱. مالزی عموماً در سه دهه گذشته از ثبات کامل برخوردار بوده است، اما اخیراً با قرار گرفتن تحولات سیاسی در کانون توجه، این کشــور از این ثبات دوری شده است. با این وجود، مالزی هنوز هم هشـــتمین اقتصــاد بزرگ در جهان اسلام است

۱۰.زمانی که آمریکا در ســال ۲۰۰۳ به بهانهٔ جستجوی سلاح های کشتار جمعی که هرگز پیدا نشد، به این کشور حمله کرد، اقتصــاد عراق از بین رفت. با این حال، عـراق هنوز در زمره قدرتمندترین کشـورهای مســلمان جهان قرار دارد.

۹. بنگلادش در ســال ۱۹۷۱، کمی بیش از ۵۰ سال پیش، استقلال خود را از پاکســتان به دســـت آورد، اما از آن زمان به طور قابل توجهی و به شکل پیوسته رشد کرده است. این کشــور که به عنوان یکی از سریع ترین اقتصــادهای در حال رشد در جهان شناخته می شود، گام های بلندی در توسعه برداشته است و برنامه دارد تا سال ۲۰۳۱ به کشوری با درآمد متوســـط بالا تبدیل شـــود. از زمان استقلال خود، این کشـور بیش از ۳۵ میلیارد دلار از بانک جهانــی کمک مالــی دریافت کرده است.

۸. انتظار می‌رود که اقتصـاد الجزایر پس از یک دوره رکود در ســال ۲۰۲۲،رشــد ۳.۷ درصدی داشته باشد، در حالی که اقتصـــاد این کشور به نفت وابسته است. در حالی که قیمت نفت با شــیوع همه گیری کووید-۱۹ در سال ۲۰۲۰ به شدت کاهش یافت، قیمت نفت از آن‌زمان بالارفته و اقتصـــاد الجزایر نیز بر این اساس بهبود یافته است.

۷. انتظار می‌رود نیجریه در چند دهه آینده به پرجمعیت ترین کشـــور مســـلمان جهان تبدیل شــود ورشــد بالای جمعیت آن برای رشد اقتصــادی اش مضـــر است. منازعات داخلی نیز باری مضــاعف بر منابع موجود در کشور بوده است.

۶. ایران یک معما اســـت. علی رغم تحریم های گستردهٔ غرب بر سر فعالیت های هسته ای و روابط تیره و تار این کشـور با اسرائیل، ایران همچنان یک کشور مسلمان تأثیرگذار در منطقه و جهان باقی مانده است.

ایــران در مواجهه تهدیدهایــی که عمدتاً از سوی اسرائیل و عربستان سعودی احساس مــی کند،سرمایه گذاری قابل توجهــی در حوزه دفاعــی و تهاجمی نظامی خود کرده است و بنابراین کشـــوری قدرتمند در میان

کشورهای مسلمان است که دشمنانش برای مقابله با وی کار سختی خواهند داشت.

۵. عربستان سعودی تا زمان کشف ذخایر عظیم نفت یک بیابان بود، اما ذخایر عظیم نفتی منجر به تبدیل شدن این کشور به یک کشور مدرن شد. این کشور بالاترین رشد تولید ناخالص داخلی را در سال ۲۰۲۲ در میان تمام کشورهای گروه ۲۰ با ۸.۷ درصد داشته که باعث می‌شود عربستان جایگاه خودرا در بین قدرتمندترین کشورهای مسلمان جهان تثبیت کند.

مشارکت عربستان در جنگ های نیابتی منجر به تسریع هزینه های دفاعی عربستان سعودی شده است؛ در حالی که تقریبا ۸۰ درصد از خریدهای تسلیحاتی این کشور از ایالات متحده انجام می شود.

۴. از مارس ۲۰۲۲، پوند مصر نزدیک به ۵۰ درصد از ارزش خودرا در برابر دلار از دست داده است؛ حتی اگر رشد اقتصادی با رشد قابل توجه جمعیت خنثی شده است. به همین دلیل است که علی رغم رشد اقتصادی، بسیاری از مصری ها معتقدند استاندارد زندگی آنها طی سال ها کاهش یافته است.

در همین حال، ارتش این کشور کنترل بی‌سابقه‌ای بر اکثر جنبه‌های حکمرانی دارد و به همین دلیل است که قدرت نظامی مصر بسیار قابل توجه، با وجود این نقطه ضعف‌ها، مصر به راحتی در میان ثروتمندترین کشور های آفریقا قرار می گیرد.

۳. پاکستان یکی از قویترین کشورها و شاید قوی ترین ارتش جهان اسلام را دارد به لطف دارا بودن سلاح‌های هسته ای، که با توجه به تهدیدی که از سوی هند با آن مواجه است و این واقعیت که این کشور تنها قدرت هسته ای رسمی مسلمان در جهان است، جای تعجب ندارد.

با این حال، ارتش این کشور به شدت قوی است، اقتصاد آن شرایط کاملاً متفاوتی دارد و از لحاظ رفاه شهروندان و قدرت اقتصادی، یک کشور ضعیف و نسبتاً فقیر به شمار می‌آید.

۲. ترکیه سومین اقتصاد بزرگ جهان اسلام است که در دهه گذشته دچار بحران اقتصادی شده است؛ بحرانی که خود تورم شدیدرا در پی داشته است. مشکلات این کشور با زلزله اخیر در منطقه و سوریه تشدید شده است، زلزله ای که منجر به کشته شدن بیش از ۵۰،۰۰۰ نفر شد و اثرات اقتصادی بلند مدتی بر جای گذاشت. این مشکلات ممکن است باعث شود که ترکیه مجبور شود با وجود بحران اقتصادی در کشور، بودجه نظامی رو به افزایش خودرا قربانی کند.

۱. در صدر فهرست ۱۵ کشور قدرتمند مسلمان جهان، اندونزی پرجمعیت ترین کشور اسلامی و تنها کشوری است که تولید ناخالص داخلی آن بیش از ۱ تریلیون دالر است؛ کشوری که تولید ناخالص داخلی آن در سال ۲۰۲۱ به ۱.۲ تریلیون دالر رسید، به عنوان یکی از بزرگترین اقتصادها در زمینه بازارهای نوظهور، ستون فقرات اقتصاد اندونزی طبقه متوسط قوی آن است.

اما تهدید تورم همواره اندونزی را نگران کرده است، به همین دلیل این کشور اکنون به دنبال مصرف داخلی بالاتر برای رشد در سال ۲۰۲۴ است. اگرچه این کشور دارای ارتش قدرتمندی است، اما همچنان در صدد تبدیل شدن به یک قدرت دریایی غالب است. بزرگترین تهدیدات برای این کشور ناشی از نفوذ چین و توافقات در مورد معامله زیردریایی هسته ای توسط استرالیا، بریتانیا و ایالات متحده است.

جهان کنونی در حال تجربه تحول مهمی در صحنهٔ بین المللی است که در آن نقش آمریکا رو به افول است و جهان به سمت نظام چند قطبی پیش می‌رود. اکنون قدرت های بین المللی و منطقه ای جدیدی سر برآورده اند که می‌خواهند در جهان نقش آفرین باشند.

ادامه دارد...

جهانی شدن و ابعاد آن در روابط بین الملل

پوهنیار ماستر صلاح الدین قریشی

چنانچه که می‌دانیم رشد و توسعه فناوری، ارتباطات، جهان امروز را کوچک و کوچک تر کرده است. پارهٔ از اندیشمندان علوم اجتماعی تحولات جدید را به جهانی شدن تعبیر کرده‌اند. پس پرسش در مورد چیستی جهان شدن ابعاد مختلف دارد که می‌توان پرسش‌های ذیل را ارائه نمود: جهانی شدن به چه معنا است؟ چه عناصری را شامل می‌شود؟ زمینه ها و پیامد های آن کدام اند؟ ابعاد مختلف جهانی شدن چیست؟ مطالعات در عرصه روابط بین الملل نشان می دهد که نظریه‌های روابط بین الملل به این موضوع حساس بوده و هر یک رویکرد خاص خود را دارد. چنانکه در تلقی رئالیست ها جهانی شدن منجر به افزایش بیش از پیش فرصت دولت‌های ملی و به ویژه قدرت‌های بزرگ برای افزایش، حفظ، نمایش و اعمال قدرت خویش می‌گردد، در نگرش لیبرالیستی جهانی شدن به مفهوم جهانی شدن لیبرالیسم است. در واقع امروز شاهد گسترش جهانی سرمایه داری، تجارت آزاد و تکثر فرهنگی هستیم و همین طور در نگرش مارکسیستی، به بحث جهانی شدن از یک زاویه اقتصادی نگریسته می شود و آنان محتوای جهانی شدن را گسترش جهانی سیستم اقتصادی سرمایه داری معرفی می کنند.

واژه گان کلیدی: جهانی شدن، جهانی سازی، روابط بین الملل، تفاسیر جهانی شدن

مقدمه

از به کار گیری واژه جهانی شدن در محافل علمی زمان زیادی نمی گذرد. اما ریشه های آن به سالهای دور باز می گردد، حتی آغاز فرایند جهانی شدن را می توان به زمانی نسبت داد که اولین داد و ستد در بین اقوام بوجود آمده. تجارت عامل مهمی در شناساندن اقوام مختلف به یکدیگر است. وقتی محصولی در جایی تولید می شود و به نقطه دیگری فرستاده می شود این فقط کالا نیست که به دست مصرف کننده می رسد، بلکه پیامی نیز به خود به همراه دارد و آن این است که در گوشه ای از این جهان فردی با آداب ورسوم متفاوت این کالا را تولید کرده است. عامل دیگری که به جهانی شدن مرتبط است فرهنگ است. جهانی شدن با خود ارتباط اقوام و گروهها را به همراه دارد. به اعتقاد گروهی از جامعه شناسان گاهی این ارتباط یک سویه است یعنی آنقدر فرهنگ یک قوم برای قوم دیگر جذاب است که انتقال فرهنگ یک سویه می نماید اما در پاسخ نیز می توان گفت: اگر فرهنگی از حمایت محکمی برخوردار باشد هرگز دچار اضمحلال فرهنگی نخواهد شد بلکه بر عکس موجب تغییر فرهنگ

مفهوم جهانی شدن

ما هر روز با واژه جهانی شدن (globalization)از طریق اخبار، خواندن روزنامه بطور اتفاقی مواجه می شویم که به نظر می رسد در هر مورد از معنای متفاوتی برخوردار است. خبرنگاران، نخستین افرادی بودند که به این مفهوم پرداختند و ادبیات اولیه آن را به وجود آوردند.

با اولین امپراتوری هاییکه به وجود آمدند، بحث جهان گرایی نیز مطرح شد. در امپراتوری روم، چین، ایران و مصر جهانی شدن مطرح بود که البته وجه غالب آن سیاسی و فتح سرزمین بود.

جهانی شدن معادل واژه انگلیسی (Globalization)است. مالکوم واترز از متفکران و صاحب نظران جهانی شدن معتقد است واژه هایی چون globalizing, Globalize, Globalizationاز دهه ۱۹۶۰ رواج یافته است.

(Globalism) و (Globalization) اولین بار در سال ۱۹۶۱ وارد فرهنگ و بستر شد و بار اول در مقاله ای با موضوع جهانی شدن به سال ۱۹۶۲ به نگارش در آمد.

واترز (Waters) جهانی شدن را چنین تعریف می کند: « جهانی شدن فرآیندی اجتماعی است که در آن قید و بند های جغرافیایی که بر روابط اجتماعی و فرهنگی

سـایه افگنده، از بین می رود و مردم به طور فزاینده از کاهش این قید و بندها آگاه مـی شوند.

ریشه و مبنای کلمه جهانی شدن به جهان که ترجمه لغت (Globe) اســت بر می گردد. باید دقت کرد که جهان در عبارت جهانـی شدن؛ ترجمه World یا Universe نیست، بلکه بر گرفته از (Globe) اســـت. این اصطلاح در اصـل به معنی «کره» یا سـطح فراگیری یک جسم کروی است. در اصطلاح رایج انگلیســـی و حتی پزشکی به «کره چشـم»، (Globe of eye) گفته می شود که منظور کل کره چشـــم یا سطح بیرونی آن است. بر این اسـاس معنای لغوی (Globe) فرا گـرفتن یا تأثیر گذاردن بـر کل دنیا و سراسر جهان است.

در یونان باستان (Globe) را اندیشـمندانی به کار بـــردند که سر تا سر جهان را به هم پیوسته می دانســـتند و برخی از یونانیان باسـتان آن را به معنای سـطح کُل جهان می دانستند.

اما آن چیزی که هم در معنای باســتان و هم در ریشـه لغوی (Globe) مشترک است، این است که این اصطلاح برای کلیت فراگیر و به هم پیوسته جهان بشـری به کار می رود؛ زمانیکه تمامـــی جهان به عنوان پدیده ای یگانه شـناخته می شـود و می توان آن را به مثابه یک کل یا یک موجود به هم پیوسـته دید. به همـین دلـیل (Globalization) به جهانی شدن ترجمه می شود.

آن گونه که مارتین آلبرو نیز توضیح می دهد، پســوند (Ization) زمانی به کار می رود که یک فرایند و دگرگونی اســـاســـی در حال انجام اســـت. مثل (Urbanization) که به معنای فرایند شهری شدن است و به روندی اطلاق می شود که طی آن جوامع روستایی به تدریج به جوامع شهری تبدیل می شوند یا عبارت.

(Modernization) که به معـــنای مدرن شـــدن اســـت، یعنی فرایندی که در آن به تدریج جوامع سنتی از پوستهٔ سنت خارج شده و مدرن می شوند. شـاید به همین دلیل ترجمه این اصـــطلاح به «نوســـازی» ایراد داشته باشد، زیرا پســـوند(Ization) لزوماً مفهوم فاعلیت بر اساس طرح و برنامه خاصی را در خود ندارد. بر این اساس بســـیاری از مترجمان تلفظ فرانســـه – فارسی آن یعنی مدرنیزاسیون را به کار میبرند.

به هر حال ترجمه صـــــــــحیح تر (Globalization) همان جهانی شدن است. ترجمه این اصطلاح به کلماتی مثل «جهانی ســازی» کاملاً خلط مبحث اســـت. زیرا کســانی که معتقدند شکل گیری امر جهانی توطئه قدرت های سرمایه داری و گروه سود جو و اســتثمار گرایی اســت که سرنخ طرح ها، بـــرنامه ها و روند های جهانـــی را در اختیار دارند، دیگر یا نباید از اصـــطلاح جهانی شـــدن اســـتفاده کنند و یا به اصـــطلاحات و مفاهیم دیگری نظیر جهان گرایی را برای بیان اندیشـــه خود و نقد جهانی شـــدن به کار برند. به عبارت دیگر ملاحظه لغوی و واژه گانی مانع آن نیست که اصولاً دو نوع نگاه و رهیافت متفاوت به این پدیده، به ویژه در کشور های جنوب، داشته باشـیم: رهیافت جهانی شـدن که فرایندی طبیعی است؛ رهیافت جهانی سازی حاصل دست کاری و موج سواری کشور های شمال است. بنابر این همان سان که جهانی شدن یک رهیافت است؛ جهانی سـازی نیز یک واقعیت مشهود است.

رونالدرابرستون جهانی شدن را «عام شدن خاص و خاص شـدن عام» می داند چرا که جنبه های کلان زندگی با وجه محلی یعنی جنبه های فرد بر خورد مـی کنند. در این تقابل، خود (هویت فردی) و جوامع ملی از یک سو با بشـــریت (به عنوان یک کل) و نظام جهانی جوامع از سـوی دیگر رو در رو قرار می گیرند.

مفهوم جهانی شدن محصـــــول رشد نظام سرمایه داری اســـــت که از قرن ۱۶ و ۱۷ میلادی تجلـــی پیدا مـــی کند. در این وضـــــعیت، علاوه بر فتح سرزمین، بعد اقتصــــادی نیز به آن افزوده شد؛ یعنی به دنبال تولید انبوه در نظام‌سرمایه داری، نیاز به بازار های فروش بوجود مـی آمد که آن هم نیازمند دولتی بود که به لحاظ اقتصادی این جهان گشایی را فراهم آورد.

در این مرحله علاوه بر وجه سـیاسـی، وجه اقتصــــادی هم به آن افزوده می شود. فتح سرزمینی مانند دوره قبل یک اصـــل نبود.

جهانی شدن در مفهوم پست مدرن آن، محصول یکی دو دهه اخیر است. این بار جهانی شدن وجوه مختلفی دارد و تا زوایای زندگی انسان ها هم رسوخ پیدا می کند و اقتصاد، سیاست، اجتماع، فرهنگ و حتی زندگی خصوصی افراد را نیز در بر دارد.

رولاند رابرتسون، در تعریف جهانی شدن و سیاره ای شدن جهان، آن را مفهومی می داند که به تراکم جهان، تشدید آگاهی در باره جهان به مثابه یک کل (یعنی مردم به این درک برسند که جهان را چنان مکانی واحد بدانند)، وابستگی متقابل در قلمرو جهانی و آگاهی از یکپارچهگی جهانی در قرن بیستم اشاره دارد؛که در چنین جامعهای برقراری ارتباط میان افرادی که به فاصله خیلی دور از همزندگی میکنند، به همان راحتی میان همسایه ها خواهد بود.

اما با در نظر داشت ویژهگی های جهانی شدن می توان تا حدودی مسئله تعریف جهانی شدن را رفع ساخت:

اولاً جهانی شدن شامل ایجاد و تکثیر شبکه های اجتماعی است؛ ویژگی دوم جهانی شدن توسعه و بسط روابط اجتماعی، فعالیت ها و وابستگی های متقابل است؛ ویژگی سوم را می توان در این دیدکه: جهانی شدن شامل تشدید و تسریع روابط اجتماعی است؛ ویژگی چهارم و مهم جهانی شدن این است که: ایجاد توسعه و تشدید روابط اجتماعی صرفاً در سطح مادی و عینی و بیرونی رُخ نمی دهد. بنابراین جهانی شدن هم چنین شامل سطح ذهنی آگاهانه بشری نیز می باشد. جهانی شدن به مجموعه چند وجهی از تغییرات اجتماعی اطلاق می شود که روابط اجتماعی در سطح جهانی را ایجاد کرده، بسط می دهد و تشدید می نماید و در عین حال باعث ایجاد یک آگاهی فزاینده میان مردم در زمینه تعمیق روابط محلی و فرا محلی و ملی می گردد.

مراحل جهانی شدن

رابرتسون در مدل جهانی شدن پنج مرحله را معرفی می کند:

۱ - نطفهای (قرون ۱۵ تا ۱۸)، در این دوره اجتماعات ملی رشد یافت، قرون وسطی اثرات خود را بر جای گذاشته است، نظریه خورشید محوری جهان، نظریه غالب است. پیدایش جغرافیای جدید و گسترش تقویم گریگوری از مشخصات این دوره است. جهانی شدن کاملاً حالت نطفه ای دارد. هیچ آثاری از جهانی شدن دیده نمیشود.

۲ - آغاز جهانی شدن (نیمه اول قرن ۱۸ تا ۱۸۷۰)، رویداد های مهم این دوره عبارتند از گرایش شدید به ایده واحد همگون، تبلور انگاره روابط رسمی و شهروندی، گسترش پیمان های بین المللی.

۳ - خیزش (۱۸۷۰-۱۹۲۰)، رویداد مهم این دوره عبارتند از ترازبندی اولیه موضوع تجرد، رسمیت مفهوم بشریت در سطح بین المللی، جهانی شدن محدودیت های مربوط به مهاجرت، رشد جنبش های وحدت جهانی و مسابقات جهانی مانند المپیک و جایزه هایی چون نوبل و جنگ جهانی اول.

۴ -مبارزه برای هژمونی (۱۹۲۰- ۱۹۶۰)، رویداد های مهم این دوره عبارتند از مبارزه و جنگ برای تسلط جهانی، تأسیس جامعه ملل و سازمان ملل، تثبیت استقلال ملی و جنگ‌سرد.

۵- لاتکلیفی (دهه ٦٠ به بعد)، رویداد های مهم این دوره عبارتند از بالا گرفتن آگاهی نسبت به جهان‌سرد، افزایش نهضت های جهانی، پیچیده تر شدن مفهوم فرد به واسطه مسائل جنسی، قومی و نژادی، حقوق مدنی و جهانی، می توان اشاره کرد.

آثار و پیامد های جهانی شدن

از پدیدار شدن واژه جهانی سازی بیش از دو دهه می گذرد. جهانی شدن به تعاریف گوناگونی دارد هر یک از صاحبنظران از وجهی بدان پرداخته اند: یکی از ویژگی های اصلی جهانی شدن ارتباطات متقابل است، اما بر خلاف وابستگی متقابل که بر دو جانبه بودن تأکید دارد، جهانی شدن امکان وابسته شدن را نیز در نظر می آورد. باید گفت که در اغلب بررسی های نظری، آراء جهانی شدن در سه عرصه زندگی اجتماعی مهم و اساسی تلقی شده اند.

۱- عرصه اقتصادی که شامل نظام های اجتماعی خاص تولید، مبادله، توزیع و مصرف کالا و خدمات ملموس مادی.

۲- عرصه سیاست و حکومت است که نظام های اجتماعی مخصوص تمرکز و اعمال قدرت بویژه در مبادله سازمان یافته در قالب اقتدار سیاسی و دیپلوماسی که به تثبیت کنترل بر جمعیت و سرزمین منجر شود را در بر می گیرد.

۳- عرصه فرهنگ است که شامل نظام های اجتماعی خاص تولید، مبادله و نماد هایی که گویای واقعیت ها، احساسات، مفاهیم، اعتقادات، اولویت ها، ذوق و سلیقه و ارزش ها است.

دگرگونی جهانی و جهانی شدن در حوزه سیاست

شاخص سازی و بررسی کمّی و عینی پدیده های سیاسی در عرصه جهان بسیار دشوار است. از این رو هر چند سخن از رشد فرآیند های جهانی در حوزه سیاست می رود، اما به مانند اقتصاد و ارتباطات نمی توان آمار و اطلاعات مشخصی درباره آنها ارائه کرد. در میان نظریه پردازان سیاسی بعضی گسترش جهانی الگوی دولت – ملت و تقویت آن را شاخص و نشانه جهانی شدن می دانند و بعضی افول و از میان رفتن آنرا. بعضی از نظریه پردازان، جهان شمولی قدرت کشور های بزرگ را نماد جهانی شدن سیاست و امنیت می‌داند و برخی آن را نشان دهندهٔ بازگشت جهان به عصر- امپراتوری‌ها و پایان انگاره جهانی شدن می‌پندارد.

البته در حوزه سیاست نیز واقعیت‌های وجود دارد که انکار ناپذیر است. به برخی از این امور مورد نظر و استفاده نظریه پردازان جهانی شدن قرار گرفته است فهرست وار اشاره می‌کنیم:

- گسترش الگوی حکومتی در بیش از دو سوم کشورهای جهان؛
- افزایش نقش سازمان‌ملل و شورای امنیت در حل و فصل مسائل جهانی (مثل مدل‌های افغانستان، سومالی، و یوگسلاویای سابق)؛
- تبدیل سازمان‌های مانند ناتو به یک سازمان سیاسی- امنیتی جهانی و گسترش حیطه عمل‌آن در آسیای میانه و خاور میانه و پیوستن بیش از ۲۰ کشور جدید و استراتژیک در این سازمان؛
- شکل گیری رژیم‌های جهانی کنترل تسلیحات مانند کنترل انرژی هسته ای به وسیله (IAEA) و گسترش جهانی پیمان هان منع تکثیر سلاح‌های کیمیایی؛
- شکل گیری شبکه جهانی و به هم پیوسته تولید و توزیع سلاح‌های استراتژیک؛
- گسترش روز افزون تعداد سازمان‌های بین‌الملل غیر دولتی؛
- به هم پیوستگی امنیت بازیگران جهانی و اقدامات مشترک جهانی برای کنترل و مقابله با عوامل ناامنی جهانی؛

این‌ها و موارد ذیل دیگر واقعیت‌های هستند که هر چند نقد و بررسی شده اند، ولی اصل وجود آنان در عرصه جهانی انکار ناپذیر است. البته بعضی از نظریه پردازان آنان را نشانه‌های جهانی شدن سیاست نمی‌دانند، اما در وجود این پدیده‌ها نمی توان تردیدی کرد.

برجسته ترین نمود سیاسی "جهانی شدن" سقوط نظام‌های تمامیت خواه و اقتدار گرا، گرایش به تکثر سیاسی و احترام به حقوق بشر است. در اینجا این پرسش مطرح می شود که آیا "جهانی شدن" سیاسی همان جهانی شدن دموکراسی غربی است یا آن که هر کشوری ویژگی‌های فرهنگی و سیاسی خود را خواهد داشت؟ در زمینه حقوق بشر هم پرسش‌هایی درباره معیارهای دوگانه حقوق بشر نسبت به کشورهای مختلف مطرح است.

امروزه کمتر مقوله‌ای وجود دارد که به گونه ای با مقوله جهانی شدن ارتباط نداشته باشد. با همه این مسائل خیلی‌ها بر این باور است که جهانی شدن تاثیرات گسترده‌ای در نظام بین‌الملل داشته است. قبل از جهانی شدن نظام بین‌الملل ساختارهای چون موازنه قوا، نظام دو قطبی (متصلب و منعطف)، سلسله مراتبی و تک قطبی را تجربه کرده است. اما خیلی‌ها بر این باور است که امروزه دیگر ساختار مشخص در عرصه روابط بین‌الملل وجود ندارد. اگر ساختار نظام بین‌الملل مشخص نباشد بنابر این ماهیت، شکل و قواعدرفتاری حاکم بر آن نیز مشخص نخواهد بود. این مسئله برای سیاستمداران در عرصه سیاست خارجی کشورها از اهمیت اساسی برخوردار است زیرا نبود ماهیت، شکل و قواعدرفتاری در عرصه بین‌الملل باعث میشود که سیاستمداران در رفتارها و اقدامات خود تیز بینی بیش‌تر به خرج داده و سیاست‌های همگرایانه ای اتخاذ نماید. تردیدی نیست که نظام بین‌الملل هنوز به صورت سلسله مراتبی سازماندهی و اداره می‌شود. اما ظهور کشورهای صادر کننده نفت و صنعتی شدن روز افزون در کشورهای آسیایی حاشیه دریای آرام نشان می‌دهد که تمایز بین شمال و جنوب، اگر چه هنوز هم مهم است لیکن آن قدرها که تصور می‌رود شدید نیست.

ادامه دار...

بانګونه ... په کې صورت نیسي د خلکو شخه سپما شوې پیسې د امانت په ډول اخلي او دغه پیسې بیا اړتیا لرونکو خلکو ته د تولیدي اوغیرې تولیدي کارونو لپاره په پور ورکوي چې په کم او زیات نرخ سود ورکوي او خپله ګټه ترلاسه کوي.

د مرکزي بانک تعریف (definition of central bank):

مرکزي بانک عبارت له هغه شخه دی چې د ملک اقتصادي او مالي استخدام په غاړه لري هغه بانک د نورو بانکونو رهبر او لارښود دی مرکزي بانک د هیواد تر ټولو مهمه اداره بلل کیږي کومه چې د ټولو تجارتي بانکونو یا (commercial) څارنه کوي او د هیواد د مالي نظام په شه والي کې لوی لاس لري دغې اداري ته مرکزي بانک او په عربي ژبه کې ورته (البنک الرئیس) یا (د المصرف الرئیسي) او په انګریزي کې ورته (central bank) وایي دغه اداره په ډېرو هیوادونو کې په ډېرو نومونو یادیږي.

مرکزي بانک جوړول:

مرکزي بانک د پالیسي طرحه کولو یوه مرجع ده چې د ملک لپاره مالي پالیسي جوړوي ملک د اقتصادي پرمختګ لپاره چې د دې اصلي مقصد د یو هیواد د پرمختګ لپاره کار کول دي او د هیواد اقتصاد ته وده ورکول دي.

مرکزي بانک جوړول د تجارتي بانکونو سره توپیر لري د مختلفو ملکونو مرکزي بانک روزمره چارې په مختلفو طریقو سره رواني وي او د هغو کنترول کوي.

د مرکزي بانکونو پراختیا او جوړول له دوو لارو صورت مونډلی شي:

لومړی: تجارتي بانکونو د یو تکاملي جریان له مخې پراختیا مونډلې ده چې مثال یې د انګلستان بانکونه دي. په کال ۱۶۹۴ کې جوړ شوی د نړۍ دویم لرغونی بانک دی او د پیسو د سیاستونو په برخه کې یې خپلواک عمل کړی.

دویم: د لومړۍ طریقې پر خلاف لومړی دغه بانکونه د مرکزي بانک په حیث د حکومت له خوا رامنځته کیږي او تشکیلات ورته برابروي لکه د افغانستان مرکزي بانک چې په کال ۱۳۱۸ هـ ش د حمل په ۲۵ د افغانستان بانک (۱۲۱) میلونو افغانیو په‌سرمایه جوړ او د مرکزي بانک وظیفې یې په غاړه واخیستې او د مرکزي بانک په حیث یې ټولې داخلي او خارجي چارې سر ته رسولې دي.

د مرکزي بانک دندې:

۱- د بانک نوټونو چاپ: د مرکزي بانک لومړۍ دنده او مسؤلیت د بانک نوټونو او بانکي سیکو چاپ او خپرول دي. مرکزي بانک باید یوازې د پیسو پر چاپ اکتفا و نه کړي بلکې پر دغه پیسو د وګړو باور او اعتماد هم یقیني کړي او د جعلي بانکنوټونو د خپراوي مخه هم ونیسي مرکزي بانک یوازینۍ مرجع ده چې د پیسو د چاپ انحصار لري او د هر هیواد په مرکزي بانک کې د پیسو د چاپ ځانګړې څانګه شتون ولري چې چاپ پیسې او په سوداګریزو بانکونو یې وویشي.

۲- د پیسو د بازار نظارت او کنټرولونکی:

د بهرنیو اسعارو په وړاندې د کورنۍ کرنسۍ د تبادلې د نرخ کنټرول هم د مرکزي بانک دنده او مسؤلیت دی. مرکزي بانک په همدې موخه د بېلابېلو هیوادونو کرنسي او یا هم سره زر د زېرمې په توګه ساتي تر څو ترې د تبادلې د نرخ د کنټرول او ثبات لپاره د اړتیا پر مهال ګټه واخلي، کله چې د کورنۍ کرنسۍ په وړاندې د بهرنۍ کرنسۍ په نړیوالو او داخلي بازارونو کې عرضه کوي تر څو د کورنۍ کرنسۍ د تبادلې نرخ بېرته مطلوب حالت ته راوګرځي.

۳- د تبادلې د نرخ کنټرولونکی دی.

۴- د اقتصادي اجراأتو لپاره شرائط برابرول.

۵- سوداګریزو بانکونو ته پیسې او پورونه ورکول او د هغوی د شخړو حل: کله چې د یو هیواد سوداګریز خصوصي بانکونه د نقدي له کمښت سره مخامخ کیږي نو وګړي ترې خپلې پانګې په چټکۍ سره وباسي او دا کار د بانک د ناکامۍ او بندښت سبب کیږي خو کله چې مرکزي بانک د سوداګریزو بانکونو ملاتړ وي نو وګړي د خپلو امانتونو د ضایع کېدلو وېره نه لري او د یو هیواد بانکي سیستم په اغېزمن ډول فعالیت کوي، نوله مرکزي بانک څخه پیسې ترلاسه کوي تر څو د افلاس او دیوالیه کېدو مخه یې ونیول شي، د مرکزي بانک نومونړې

نومړي مرسته له دې امله مهمه ګڼل کېږي

۶- د اقتصادي پالیسي جوړول.

۷- زراعت او صنعت ته پراختیا ورکول.

۸- د قیمتي فلزاتو حفاظت کوونکی دی.

۹- د تجارت لپاره اسناتیاوې برابرول.

۱۰- اقتصادي پرمختګ او بې روزګاري: د انفلاسیون د کچې د کم ساتلو تر څنګ مرکزي بانک دا دنده هم لري چې د ملي اقتصاد د نورو برخو لکه اقتصادي پر مختګ او بې روزګاري د کچې په کمښت کې خپل رول ولوبوي. ځینې وختونه د مرکزي بانک د اهدافو تر منځ تکرار رامنځته کېږي، د بېلګې په ډول انفلاسیون او بې روزګاري چې د لنډ مهاله انفلاسیون پر مهال مرکزي بانک له دې امله د انفلاسیون د کچې د کمښت لپاره ګام نه اخلي؛ تر څو د بې روزګارۍ کچه زیاته نه شي او داسې نور...

بانکونه د هیوادونو په اقتصادي پر مختګ کې ډېر مهم رول لري که بانکونو وجود نه درلودی نو اقتصادي کړنې به د ډېرو ستونزو سره مخامخ او پرمختګ کې به ډېر سست وای.

په پرمختللو هیوادونو کې، مرکزي بانک په خپلواکه توګه عمل کوي او د پولي پالیسیو بشپړ واک لري. په لنډه توګه، دا پولي سیاستونه په اوږد مهال کې د ملي اسعارو ارزښت، د انفلاسیون او کارموندنې کچه، او په پای کې د اقتصادي ودې کچه ټاکي.

پولي سیاستونه په عمومي ډول په پراخوالي او انقباض وېشل شوي دي. د اقتصادي رکود او د بېکارۍ د کچې د زیاتوالي په صورت کې، مرکزي بانک کولی شي پراختیایي پالیسي-غوره کړي، چې کولی شي شرکتونو ته د پورونو زیاتوالی، حکومت او تولیدي واحدونه او تر ټولو مهم د بانک د سود نرخ کمول او مرکزي بانک د ډېر انفلاسیون د خپرېدو مخه نیسي.

اقتصادي پرمختګ (Growth)

اقتصادي پرمختګ هغه وخت ممکن دی چې د نوي ټکنالوژۍ، پرمختللي بشري قوي او یا د کومې بلې وجې په اثر د یوه ممکلکت وسائل په ښه توګه استعمال شي او تولید زیات شي او په دې کارسره د خلکو د ژوند سطحه لوړېږي.

د نوي او پر مختللي ټکنالوژۍ او د تولید نویو لارو پیدا کول ډېرو تجربو او زیات لګښت ته اړتیا لري، ورسره د تاوان احتمال هم په کې زیات وي ځکه ځینې وخت نوي ایجاد شوي ټکنالوژۍ او یا تجارتي توکي بازار نلري او یا ښه کار نه کوي نو د دغه پورته ذکر شوو دلائلو په وجه صنعت کار دېته زړه نه ښه کوي چې په دې ډول پروژو باندې پانګه ولګوي ځکه که تاوان هم وشي دی به هرو مرو سود او اصل پیسې بانک ته واپس ورکوي.

په اقتصادي پرمختګ کې بانکونه څه رول لري؟

د هیوادونو یو له بنسټیزو موخو څخه د اقتصادي پرمختګ لاسته راوړل دي.

دې موخو ته د رسېدو لپاره اړینه ده چې هغه لاملونه وپېژندل شي چې پر اقتصادي پراختیا اغېزه لري. د اقتصادي فعالیتونو د ودې لپاره موړ پانګه اچونې ته اړتیا لرو او ملي عاید هغه وخت لوړېږي کله چې په اقتصاد کې کافي پانګونه وي، د پانګونې زیاتوالي لپاره ډېرو مالي سرچینو ته اړتیا پیدا کیږي نو ویلی شو چې د مالي سرچینو سمبالول او تخصیص د بانکونو دنده ده نو په هره ټولنه کې د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ او ودې لپاره د بانکونو رول یو له مهمو شرطونو څخه دی او بانکونه د خپلو پورونو او مالي پالیسیو په مرسته کولی شي اقتصادي پرمختګ او ټولنیزي هوساینې ته ورسیږي.

بانکونه د یو هیواد په اقتصادي پر مختګ کې په لاندې ډول برخه اخلي:

لومړی: د یوه هیواد د وروسته پاتې والي عمده لامل د شتمني (سرمایه) کمښت دی، بانکونو د شتمنې د کمښت لپاره اړینه ده چې تدبیر ولري او له هغه څخه یو دا دی چې د خلکو امانتونه ځان سره ساتي او کله چې پیسې جمع کړي نو بیایې نورو خلکو ته په قرض ورکوي او پاتې په داسې کارونو کې په کار اچوي چې د اقتصادي پرمختګ د ښه والي سبب وګرځي.

دویم: یو هېواد د نورو هېوادونو سره سوداګرۍ ته اړ دی او د اقتصادي ودې او پر مختګ لپاره باید د بانکونو څخه ګټه واخلي، نړیواله سوداګري هغه وخت رامنځته کېږي چې یو هېواد د ځانګړو توکو یا خدماتو په تولید کې د نورو هېوادونو په پرتله ورتیا ولري. نو بانکونه د نړیوال تجارت لپاره قرضونه برابروي.

درېیم: د بانکونو یو مهم رول دا دی چې کرنیز اقتصاد ته وده ورکوي او د ملي تولیداتو او زراعتي محصولاتو حمایه او انکشاف کوي، کرنیز اقتصاد په نننۍ نړۍ کې یوه مهمه مسئله ده ځکه د انسانانو یو له بنسټیزو ستونزو څخه د خوراکي اړتیاوو پوره کول دي، له همدې امله د خوړو خوندیتوب د حکومتونو د پروګرامونو یو له مهمو موخو څخه بلل کېږي. بې له شکه د خوراکي مصونیت دلاسته راوړو لپاره مناسبو پالیسیو ته اړتیا ده چې د دولت له خوا یې تاکل اړین بلل کېږي.

کرنیز تولید په دوه عواملو پورې اړه لري؛ لومړی برخه د تولید فزیکي عوامل دي او دویمه برخه یې د تولید غیر فزیکي عوامل دي. په دې ډول بانکونه بزګرانو ته قرضې برابروي تر څو کرنیز تولید ته پاملرنه وشي او بزګر د خپلې اړتیا وړ توکي د کرنې لپاره وراندې واخلي تر څو کرونده په ښه ډول تر سره کړي او زیات حاصلات ترلاسه کړي.

څلورم: د پیسو بهترین استعمال: سوداګریز بانکونه، چې خپلو مشتریانو ته کوم سهولتونه وړاندې کوي په هغې کې یو هم د کریډېټ کارت جاري کول دي، د کریډېټ کارت د موجودیت په صورت کې کارت لرونکی د مختلفو شیانو د پېرلو لپاره مستقیماً پیسې نه ورکوي بلکې کله چې کارت لرونکی خریداري کوي نو د بل پیسې د یو خاص ماشین په واسطه ثبت کیږي او وروسته بیا دغه پیسې خرخوونکي اداري ته د بانک په واسطه ادا کیږي. بانکونه د زیاتو خلکو اضافي پیسې د ځانسره ساتي او یا یې د هېواد په اقتصادي پر مختګ کې استعمالوي او خلکو ته یې ورکوي.

پنځم: د پیسو انتقال کې اسانتیاوې: بانک پیسې د یو ځای نه بل ځای ته په لیږدولو کې اسانتیاوې برابروي چې په دې ډول سره تجارت او صنعتي کاروبار کې پراختیا رامنځته کیږي او د هېواد اقتصادي پرمختګ ورسره چټکتیا مومي. سرمایه چې په تجارت کې بنیادي رول لوبوي د دې څخه بعېر څوک نشي کولای چې توکي واخلي او خرڅ یې کړي د نن سبا نوي عصر کې تجارت ډېره پراختیا کړې ده نو د کارخانې مالک او سوداګر نشي کولای چې په زیاته اندازه پیسې لاسته راوړي نو دوی کولای شي چې د بانکي اداري څخه پیسې لاسته راوړي او بانک یوازې دا نه چې دوی ته پیسې ورکوي بلکې نورو هېوادونو ته د دوی پیسې په اسانۍ سره استوي.

پایله: بانکونه باید په هر اړخیزه توګه حمایت او تقویه شي دا ځکه چې د هېوادونو په اقتصادي پرمختګ کې ډېر مهم رول لوبوي. مخ پر ودې هېوادونه باید د پرمختللي هېوادونو چې یو وخت د دوی په څېر وروسته پاتې وو اقتصادي سیاستونه مطالعه او د خپل پرمختګ په لار کې ترې ګټه پورته کړي. د دې لپاره چې مخ پر ودې هېوادونه د پر مختللو هېوادونو په کتار کې داخل شي باید د اقتصادي پرمختګ فرصتونه په ښه او دغه فرصتونو څخه د ګټه اخیستنې لپاره اړین ګامونه واخلي، د اقتصادي او ټولنیز پرمختګ او ودې لپاره د بانکونو رول په هره ټولنه کې که هغه مخ پر ودې هېواد وي یا هم پرمختللی هېواد یو له مهمو شرطونو څخه بلل کیږي، او بانکونه د خپلو پورونو او مالي پالیسیو په مرسته کولی شي اقتصادي پرمختګ او ټولنیزې هوساینې ته ورسیږي.

ماخذونه:

۱- منګل، رحمت الله، د پیسو اقتصاد، شیخ زاید پوهنتون

۲- کوتوال، نصیر، اقتصادي درسونه، اکسوس کتابپلورنځی، چاپ (۱۳۹۶).

۳- ویکیپیدیا انترنیتي پانه.

په وینډوز کې د فایلونو د ساتلو څرنګوالی

پوهیالی تورن زبیراحمد (عصمت)

د حســـــــاسو معلوماتو لرونکو فایلونو لپاره دا غوره ده چې د پټ نوم په مرسته یې خوندي کړئ که څه هم وینډوز د متن او عکس فایلونو د خوندي ساتلو لپاره جوړه شوې وسیله نه لري خو تاسو کولی شی د۷zips په نوم د وړیا او پرانیستي سرچینې وسیله وکاروئ. اوس د ۷zip وسیلې سره په وینډوز کې د فایلونو د ساتلو څرنګوالی څیړو، د ۷Zip وسیلې سره تاسو د ZIP آرشیف رامینځته کولی اومتني فایلونه لکه DOCX ، RTF LOG ، TXT یا انځوریز فایل لکه MP٤ ، JPG ، PNG ، MOV یا کوم بل ډول فایل ورته اضافه کولی شی. بیا به تاسو د دې فایل پټ نوم وساتئ ZIP د کوم چې تاسو د متن او عکس فایلونه بند کړي وروسته تاسو د فایلونو د لیدلو او همدارنګه د فایل څخه د پټ نوم د لرې کولو لپاره د ۷zip په شمول وین ار ونزپ یا هر ارشیف اوپنر کارولی شئ.

د متن او انځوریز فایل لپاره پټ نوم (پاسورډ) تنظیم کړئ

Link	Type	Windows	Size
Download	.exe	64-bit x64	1.5 MB
Download	.exe	32-bit x86	1.2 MB
Download	.exe	64-bit ARM64	1.5 MB

د خپلو فایلونو د خوندي کولو لپاره لومړی zip ۷ ډاونلوډ او بیا نصب کړئ.

اوس خپل فایل اکســـپلورر پرانیزئ او د بیلګې په توګه د متن فایل وموئ چې تاسو یې لاک کول غواړی.

د (-۱انځور)په څېر په فایل ښی کلیک وکړئ او په پرانیستي مینو کې ۷ Zip> Add to Archive وټاکئ.

بیا به تاسو ته د (-۲انځور) پاڼه پرانستل شي د پټ نوم په برخه کې به تاسو د خپل فایل د خوندي کولو لپاره پټ نوم ولیکئ، بیا به د Reenter په برخه کې بیا خلې خپل پټ نوم ولیکئ. او په پای کې د پاڼې په لاندې برخه کې د OK تنۍ کیکاږئ.

(۱- انځور)

7ZIP به په ورته فولډر کې ستاسو لپاره د (۳- انځور) په څېر د پټ نوم خوندي زپ فایل را منځته کړئ. ستاسو د متن فایل اوس په دې آرشیف کې ترل شوی او یوازې هغه وخت به پرانستل شي کله چې تاسو سم پټ نوم دننه کړئ.

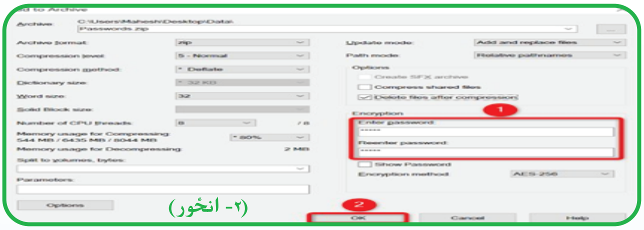
(۲- انځور)

(۳- انځور)

(۳- انځور) ته په کتو په یادولرئ چې ستاسو اصلي متن یا د عکس فایل لاهم په ورته فولډر کې شته دی، نو ځکه غوره دی چې له منځه یې یوسئ ترڅو نور کاروونکي ورته لاس رسی ونلري. په دې‌سره به ستاسو ساده متني فایل د تل لپاره له کمپیوټر څخه لرې شي.

څرنګه خوندي شوي فایلونه وګورئ

کله چې تاسو غواړئ خپل ترل شوي فایل ته لاس رسی ومومئ، یوازې یو کار چې تاسو یې باید ترسره کړئ دا دی چې د پټ نوم په مرسته خوندي زپ فایل د هر آرشیف پرانستونکي وسیلې په مرسته پرانیزئ، ستاسو څخه د فایل پټ نوم غواړي او هغه دننه کړئ.

د ۷Zip په مرسته د زپ فایل پرانستو لپاره خپل آرشیف فایل په فایل اکسپلورر کې ومومئ. د (۴- انځور) په څېر په ارشیف فایل ښی کلیک وکړئ او ۷Zip> Open Archive وټاکئ.

که ۷Zip د ډیفالټ آرشیف اوپنر په توګه تنظیم شوی وي، تاسو کولی شی د هغې د پرانستو لپاره په فایل دوه ځله کلیک وکړئ.

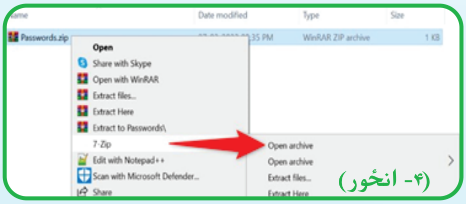
(۴- انځور)

د ۷ Zip بله پاڼه به ستاسو د متن یا عکس فایل (د ۵- انځور) په څېر ښکاره کړي د پرانستو لپاره په فایل باندې دوه ځله کلیک وکړئ.

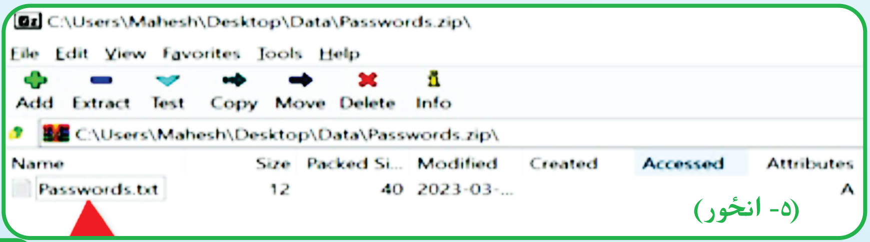

(۵- انځور)

آپلیکیشن به ستاسو څخه د (٦- انځور) په څېر وغواړي چې خپل پټ نوم دننه کړئ. د پټ نوم لیکلو ځای کیکاږئ، خپل پټ نوم ولیکئ

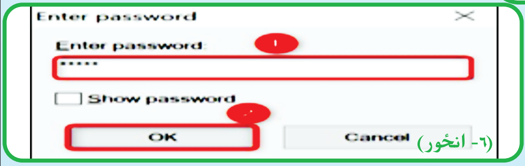

(٦- انځور)

او Enter ته فشار ورکړئ یا OK کیکاږئ. که ستاسو پټ نوم سم وي، ۷ Zip به ستاسو فایل پرانیزي.

سرچینې

Savonen, H. (۲۰۱٦). Implementing security controls in existing system.

Siang, T. Y., Naseri, M. V., & Yusof, Y. B. (۲۰۲۰). WIN-TRI IMAGER. PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology, ۱۷(۷), ۸٦۲۱-۸٦۲۹.

Musa, K. Evaluating Encryption Algorithm Method Based on Software Encryption Tools for Information Security.

د ملي دفاع وزارت درهبري ليدنې

د ماليزيا هيواد ځانګړي استازي او د بهرنيو چارو، کورنيو چارو او دفاع وزارتونو استازي د يو سفر په ترڅ کې د ملي دفاع له سرپرست وزير مولوي محمد يعقوب "مجاهد"سره پخپل کاري دفتر کې وکتل او خبرې يې وکړې.

په دې کتنه کې د ملي دفاع وزارت سرپرست راغلي پلاوي ته ښه راغلاست ووايه او په ماليزيا هيواد کې له افغان مهاجرينوسره د ماليزيايي خلکو او دولت د ښه چلند او له افغانستان سره د دغه هيواد د اوږد مهاله اړيکو يادونه وکړه او ويې ويل: ماليزيا يو پياوړی او لوی اسلامي هيواد دی، هيله مند يم چې دغه تګ اوراتګ لا پياوړی شي.

په دې جريان کې د ملي دفاع سرپرست وزير مولوي محمد يعقوب "مجاهد" مېلمنو ته د اشغالګرو پر وړاندې د افغانانو دسرښندنو، قربانيو او د دغه هيواد د اوسني وضعيت په اړه معلومات ورکړل او زياته يې کړه: چې له نېکه مرغه د اسلامي امارت په راتګ سره په هيواد کې اشغال له منځه تللی او جګړه په بشپړه توګه پای ته رسېدلې ده او په ټول هيواد کې سرتاسري امنيت رامنځ ته شوی دی.

د ملي دفاع سرپرست وزير دغه پلاوي ته پخپلو خبرو کې وويل: چې په افغانستان کې د داعش په شمول هيڅ يوه ډله په فزيکي ډول وجود نه لري او اسلامي امارت به هېچا ته اجازه ورنه کړي، چې د افغانستان له خاورې څخه ګاونډيو او سيمې هيوادونو ته ګواښ او تهديد رامنځ ته کړي. په پای کې دغه پلاوي افغانستان او ماليزيا دوه دوست هيوادونه وبلل او پر هر اړخيزو همکاريو يې ټينګار وکړ او ډاډ يې ورکړ، چې په افغانستان کې يې څه ليدلي د خپل هيواد لوړ پوړيو مسؤلينو ته به يې ورسوي.

شماری از هموطنان افغان مقيم اروپا و بعضی ممالک ديگر که پس از روی کار آمدن امارت اسلامی برای نخستين بار به کشور برگشته بودند، با مولوی محمد يعقوب "مجاهد" سرپرست وزارت دفاع ملی در دفتر کاری اش ديدار و ملاقات نمودند.

اين هموطنان در ديدار با سرپرست وزارت دفاع ملی با ارائهٔ پيشنهادات شان برای يک کشور آباد و مترقی در خصوص حکومتداری خوب و نيز آنچه را که طی اين سفر به کشور از نزديک مشاهده نمودند، بر خلاف تبليغات غربی ها از برقراری تامين امنيت سرتاسری، جريان پروژه های زيربنايی، تحکيم ثبات و ساير موضوعات ابراز اميدواری نمودند.

در اين ديدار سرپرست وزارت دفاع ملی پس از شنيدن سخنان، ابراز احساسات و پيشنهادات اين هموطنان، افغانستان را خانه مشترک همه افغان ها دانسته افزودند: مشکلاتی که در برخی مسايل وجود دارد، به زودی حل خواهد شد، اما هيچ چيز فراتر از امنيت نيست که امروز به نصرت الهی و با فداکاری های مردم در اين سرزمين فراهم شده است و بايد شکرانه آن را بجا آوريم و با استفاده از اين فرصت برای رفاه و پيشرفت وطن خويش

د ملي دفاع وزارت سرپرست وزير مولوي محمد يعقوب "مجاهد" د چين له سفير جاوشينګ سره په خپل کاري دفتر کې وکتل.
د ملي دفاع وزارت سرپرست د دواړو هيوادونو ترمنځ ډيپلوماتيکې، تجارتي او اقتصـــادي همکارۍ يو مثبت ګام ياد کړ او زياته يې کړه: افغانستان او چين د دواړو ګاونډيو هيوادونو ترمنځ د اړيکو ټينګښت په برخه کې خرګند مشترکات لري، د چين لخوا په افغانستان کې سرمايه ګذارۍ او اقتصادي پروژو ملاتړ کوم او د امنيت د ټينګښت په برخه يې يو ځل بيا ډاډ ورکړ.
دغه راز د چين سفير په افغانستان کې سرتاسري امنيت د اقتصادي او سوداګريزو پروژو لپاره يو مهم فرصت ياد کړ او زياته يې کړه: چين له سياستونو سره د نه مداخلې، خپلو تاريخي همکاريو ته دوام ورکوي او په تجارتي، اقتصادي مسائلو او نورو ورته برخو کې همکاري کوي.

مولوی محمد یعقوب "مجاهد" سرپرست وزارت دفاع ملی با آقای الهام "محمدوف" سفیر جمهوری اسلامی کشـــور آذربایجان در کابل در دفتر کاری اش دیدار و ملاقات نمود.
در این دیدار سرپرست وزارت دفاع ملی گفت: دوستی و مشترکات مردم دو کشـور دوست مسلمان پر افتخار است، بازگشـایی سفارت آذربایجان در کابل یک اقدام مثبت بود و ما برای تحکیم این روابط دیرینه خواهان آغاز هر چه زودتر همکاری های اقتصادی، تجارتی، و سایر بخش ها هستیم.
سفیر آذربایجان از اعتماد و همکاری های امارت اسلامی در خصوص بازگشایی سفارت این کشور در کابل سپاسگزاری نموده گفت: ما ضمن تقویت روابط، آماده گسترش همکاری ها با امارت اسلامی و مردم این کشور هستیم.

د ملي دفاع وزارت سرپرست مولوي محمد يعقوب "مجاهد" د قطر د بهرنيو چارو وزارت له مرستيال ښاغلي محمد بن عبدالعزيز "الخليفي" او ورسره مل پلاوي سره پخپل کاري دفتر کې وکتل.
په دې کتنه کې د ملي دفاع وزارت سرپرست په هيواد کې د وروستيو زلزلو او سيلاب ځپلو سره د قطر هيواد له لوري د بشـــري مرستو څخه مننه وکړه او له دغه هيواد سره يې د اړيکو پر پياوړتيا او د همکاريو پر دوام ټينګار وکړ.
دغه راز د قطر د بهرنيو چارو وزارت مرستيال د افغانســتان له خلکو سره په بېلابېلو برخو کې د دوستانه اړيکو د ټينګښـــت او لا زياتو همکاريو د دوام ډاډ ورکړ.

الحاج ملا محمد فاضل "مظلوم" معاون اول وزارت دفاع ملی همراه با شماری از مســئولان به منظور ارزیابی وضعیت امنیتی عازم ولایت کنر گردید و از لوای دوم عبدالله بن عباس "رض" قول اردوی ۲۰۱ خالد بن ولید "رض" مستقر در آن ولایت دیدار به عمل آوردند.
معاون اول وزارت دفاع ملی ضمن ارزیابی بهتر فعالیت های آنان توصیه های لازم را به مســـئولان ارائه نموده و تاکید داشت که با اطاعت از اوامر بزرگان، متوجه مسئولیت های شان باشند.
در عین حال، مســئولان لوای متذکره با ابراز پیام خوش آمدید گویی، به هیئت اطمینان دادند که هرگز به دشمنان داخلی و خارجی اجازه نخواهند داد که در ولسوالی ها و مناطق دور دست این ولایت به اهداف شوم شان برسند وزندگی آرام مردم شریف مان را نا آرام بسازند.

د ملي دفاع وزارت لومړي مرستیال الحاج ملا محمد فاضل "مظلوم" او د هیواد د وسلوال پوځ لوی درستیز الحاج قاري محمد فصــــــیح الدین "فطرت" د سیمیزو قول اردوګانو، قطعاتو او جزوتامونو له مسؤلینو او قوماندانانوسره په (ویډیو کنفرانس) کې ګډون وکړ.
دغه ویډیو کنفرانس چې د ملي دفاع وزارت په مقر کې ترسره شو د سمیزو قول اردو ګانو او قطعاتو مسؤلینو او قوماندانانو پخپل نوبت سره په هره برخه کې خپلې ستونزې او مشکلات او همدا راز د ګرمۍ او سړې اعاشې او بدل اعاشې په اړه نظرونه له مسؤلینوسره شریک کړل.
په ورته مهال د هیواد د وسلوال پوځ لوی درستیز الحاج قاري محمد فصیح الدین "فطرت" قوماندانانو او مسؤلینو ته ډاډ ورکړ چې د دوی هر ډول ستونزې به حلوي او زیاته یې کړه: هڅه وکړئ خپل ټول توان د افغان ملت د هوساینې لپاره وکاروئ، او د دوی هر ډول خدمت ته لبیک ووایئ.

الحاج حافظ محمد فصیح الدین"فطرت" لوی درستیز قوای مسلح کشور در حالیکه مسئولین و داکتران قوماندانیت صحیه ستردرستیز ایشان را نیز همراهی می‌نمودند از مجروحین حادثه اخیر ولایت قندهار و سایر مریضـان داخل بســتر در شفاخانه شهیدسردار محمد داود خان عیادت بعمل آوردند.
لوی درستیز قوای مسلح، ضمن دعا و آرزوی شفای عاجل به مجروحین، از مسـئولین و داکتران قوماندانیت صحیه خواست تا در قسمت رسیدگی به مشکلات صحی آنان از هیچ گونه سعی و تلاش دریغ نورزند.
همچنان ملا حیات الله "آخند" مشـــهور به حاجی ماما معین معاونیت استخبارات وزارت دفاع ملی از مجروحین این رویداد نیز عیادت نموده و در اخیر مجروحین توسط مسئولان مساعدت نقدی دریافت نمودند.

د وسلوال پوځ لوی درستیز الحاج قاري محمد فصـیح الدین "فطرت" د ملي دفاع وزارت اړوند معینتو، ریاستو، سیمیزو قول اردوګانو، لواګانو اونورو جزوتامو د پېژند ۲۴۰ تنه مدیرانو او آمرینو ته د ظرفیت لوړولو لپاره د پېژندتون ریاست له لوري په جوړ شوي درې ورځني سیمینار اختتامیه مراسمو کې ګډون وکړ.
د وسلوال پوځ لوی درستیز الحاج قاري محمد فصــیح الدین "فطرت" پخپلو خبرو کې وویل: اسلامي نظام یوې منظمې او مســلکي اردو ته ضرورت لري،زموږ مســؤلیت دادی؛ چې داسې یوه نظامي او مســلکي اردو وروزو چې له عقیدوي او نظامي اړخه برابره وي او د دې اردو د جوړولو لپاره پېژنتون ریاست د ملا د تیر حیثیت لري.
همدا راز د یاد ریاست رئیس مولوي محمدرحیم د سیمینار ټولو ګډون والو ته د لازمو توصیو او د دوی د کارونو د ستایلو ترڅنګ زیاته کړه: چې نیتونه مو خاص د الله جل جلاله رضاء وګرځوئ، خپل کارونه په اصولي توګه مخ ته یوسـئ په کارونو کې ځنډ مه کوئ خپل کارونه په خپل وخت ترسره کړئ، کوشش وکړئ چې خپل کشران مجاهدین درڅخه خفه نشي.
غونډه د مســــؤلینو له لوري څو تنو د پېژند اړوند مدیرانو او آمرینو ته د دوی ښه خدمت او په کارونو کې اولویت ته په کتو د تقدیرنامو او نغدي جایزو په ورکولوسره پای ته ورسېده.

فراغتونه

د ملي دفاع وزارت دبیلابیلو قطعاتو او سیمه ایزو او مرکزي قول اردوگانو شخه ۲۹۸۰ تنه منســـوبین دجگړه ایزو گډو زده کړو قوماندانی دجگړه ایز ملاتړ او جگړه ایزو تامیناتو ښوونځیو او له مسلکي کورسونو څخه د یو لړ مراسمو په ترڅ کې فارغ شول.
په یادو مراسمو کې د اسلامي امارت د کابینې غړو، د ملي دفاع وزارت سرپرست، لوی درستیز، د اسلامي ملي اردو د قطعاتو او جزتامونو قوماندانان، د تحصیلي او تعلیمي مؤسسو او مراکزو مسؤلین، استاذان او د یادو ارگانونو یو شمېر مسؤلینو او فارغانو گډون درلود.
مسؤلینو له نویو فارغانو څخه وغوښتل چې په ترلاسه کړیو زده کړو بسنه ونکړي او همداسې په خپلو قطعاتو او جزوتامونو کې نور منسوبین به هم تشویق کړي چې مسلکي زده کړې ترلاسه کړي. ورته مهال فارغانو مسلکي زده کړې د اسلامي نظام د پیاوړتیا په موخه اړینې وبللې او مســـــؤلینو ته یې ډاډ ورکړ چې د سر او مال په بدل کې به له اسلامي نظام څخه دفاع او ساتنه کوي . په یادو مراسمو کې فارغانو ته د مسؤلینو له لورې د برې لیکونو په ورکولو سره پای ته ورسېدل.

اخذ امتحان کانکور از ۶۰۰ تن داوطلب به پوهنتون هوایی و مدافعه هوایی

دور اول امتحان ۶۰۰ تن داوطلبان واجد شرایط به پوهنتون هوایی و مدافعه هوایی قوماندانی قوای هوایی نیروهای دفاعی کشـــور از سوی اداره ملی امتحانات کانکور اخذ گردید . این امتحان در فضای کاملا شفاف برگزار گردید که بعد از اعلان نتایج، در مرحله نخست ۳۰۰ تن و در مرحله دوم به تعداد ۱۲۰ تن در این پوهنتون جذب می گردند.
شیخ عبدالباقی "حقانی" رئیس اداره ملی امتحانات، از عدم دسترسی و دخالت افراد و از شفافیت این امتحان به داوطلبان اطمینان داده افزود: با استفاده از این فرصت خوب زمینه خدمت گزاری به جوانان در صفوف نیروهای دفاعی کشور مساعد خواهند شد.

کمک و نجات

منسوبین قول اردوی ۲۱۷ عمری در تپه جرخشک بغلان مرکزی، جان تعدادی از هموطنان ما به شمول زنان و کودکان را که در سیلاب های اخیر گیر مانده بودند، نجات دادند.
همچنین قول اردوی ۲۱۷ عمری به تمام قطعات و جزوتام های مربوطه وظیفه سپرده است تا با استفاده از امکانات موجود هموطنان گیر افتاده در سیلاب ها را نجات دهند. از سوی هم پرسنل انجنیری کندک حمایوی آماده ارائهٔ خدمات به متضررین این رویداد می باشند.
علاوتاً با سرازیر شدن سیلاب های بی پیشنه در بخش های ولسوالی های دندغوری، شهرنو، تاله و برفک، نهرین و بُرکه ولایت بغلان که منجر به وارد شدن خسارات هنگفت مالی و جانی به باشندگان محل گردیده است، نیرو های دفاعی کشور در اسرع وقت به محل رویداد رسیده و در این زمینه از هیچ نوع کمک رسانی دریغ نورزیدند.
در همین حال، منسوبین لوای زید بن حارثه "رض" در هماهنگی با سایر قطعات و جزوتام های قول اردوی ۲۱۷ عمری از زمان وقوع حادثه با تمام امکانات و قوت در تلاش نجات هموطنان گیر مانده در سیلاب ها بوده و سعی می ورزند با ارائهٔ خدمات از تلفات و خسارات بیشتر این حادثه جلوگیری نمایند.
منسوبین اردوی اسلامی ملی دوشا دوش هموطنان بغلانی شان قرار دارند.

د کندهار، هرات د لویې لارې په اوږدو کې د فراه ولایت بګواه ولسوالۍ کې یو مسافر وړونکی او بل بار وړونکی ټېلر ډول موټر چې د سېلابونو په اوبو کې بند پاتې وو د خالد بن ولید څلورمې پلې لواء مجاهدینو له لوري د اوبو څخه وژغورل.
همدارنګه د هلمند ولایت په ګرشک ولسوالۍ کې د زیاتو اورښتونو له امله په اوبو کې یو شمېر بند هېوادوال د دریمې پلې عمري لواء د منسوبینو لخوا وژغورل شول.
د یادونې وړ ده چې د ملي دفاع وزارت مسؤلینو او منسوبینو هر وخت په بېړنیو حالاتو کې د خپلو هېوادوالو ترڅنګ، په خدمت کې دي او پر وخت یې جدي اقدامات ترسره کړې

د کابل او بامیان عمومي لاره چې د زیاتو سېلابونو له امله د پروان ولایت شینوارو ولسوالۍ د غوربند درې په بېلابېلو ساحو کې هر ډول نقلیه وسائطو پرمخ بنده وه؛
د ۲۲۱ شهید آفتاب (رح) فرقې اړوند د پروان ولایت دویمې پلې لواء انجینرۍ آمریت په هلو ځلو سره د ترافیکو پرمخ خلاصه شوه.

مسیر عمومی کابل و زون شمالشرق که در اثر بارندگی شدید و جاری شدن سیلاب ها در ساحه مرکز ولسوالی علی آباد ولایت کندز بسته شده بود، به اثر سعی و تلاش مدیریت انجینری قول اردوی ۲۱۷ عمری و کمیته حالات اضطراری به روی ترافیک باز شد.

د ننګرهار ولایت خوګیانو ولسوالۍ د وزیرو تنګي عمومي لاره چې د وروستیو زیاتو اورښتونو او سېلابونو له امله د هر ډول تګ راتګ پرمخ بنده شوې وه؛ د ۲۰۱ خالد بن ولید (رض) قول اردو، عبدالله بن زبیر (رض) لومړۍ سرحدي لواء د اتم سرحدي کنډک منسوبینو له لوري د پوځي شته وسائطو په مټ د ترافیکو پرمخ خلاصه شوه.
همداراز د یاد ولایت مهمندرې ولسوالۍ اړوند یو شمېر هېوادوال چې د وروستیو سیلابونو په پایله کې زیانمن او بند پاتې وو د یادې قول اردو اړوند د عبدالله بن زبیر (رض) لومړۍ سرحدي لواء شپږم سرحدي کنډک منسوبینو په پوځي وسائطو کې خوندي سیمو ته انتقال کړل.

منسوبین کندک چهارم لوای دوم منصوری قول اردوی ۲۱۵ العزم به تعداد ۲۰ تن هموطنان از جمله زنان و کودکان را که در منطقه ریگی ولسوالی موسی قلعه ولایت هلمند در سیلاب گیرمانده بودند، نجات دادند.
همچنین منسوبین لوای چهارم این قول اردو به اسرع وقت به کمک وسایط گیر مانده در سیلاب های اخیر در مربوطات ولسوالی دلارام ولایت نیمروز شتافتند.

کشف وضبط سلاح و مهمات

د ۲۰۳ منصوري قول اردو اړوند نهمې سرحدي لواء منسوبینو له لوري د پکتیکا ولایت په برمل ولسوالۍ کې د وسلو او مهماتو یو ډیپو کشف او ترلاسه شوه په دغو وسلو کې ۲۱ میله کلاشینکوف، یو میل M4، درې میله روسي پیکا، ۹ قبضه راکټ، ۱ پایه زیکویک، ۱میل هاوان، ۱میل هشاد دو، ۳۴ فیره د راکټ مرمۍ، ۸ فیره د هاوان مرمۍ، ۸ صندوق د زیکویک مرمۍ، ۹ قبضه لاسي بمونه، ۵ پایه مخابرې، ۲ قابه دروبین او ۲۴عدده چانتې شاملې وې.

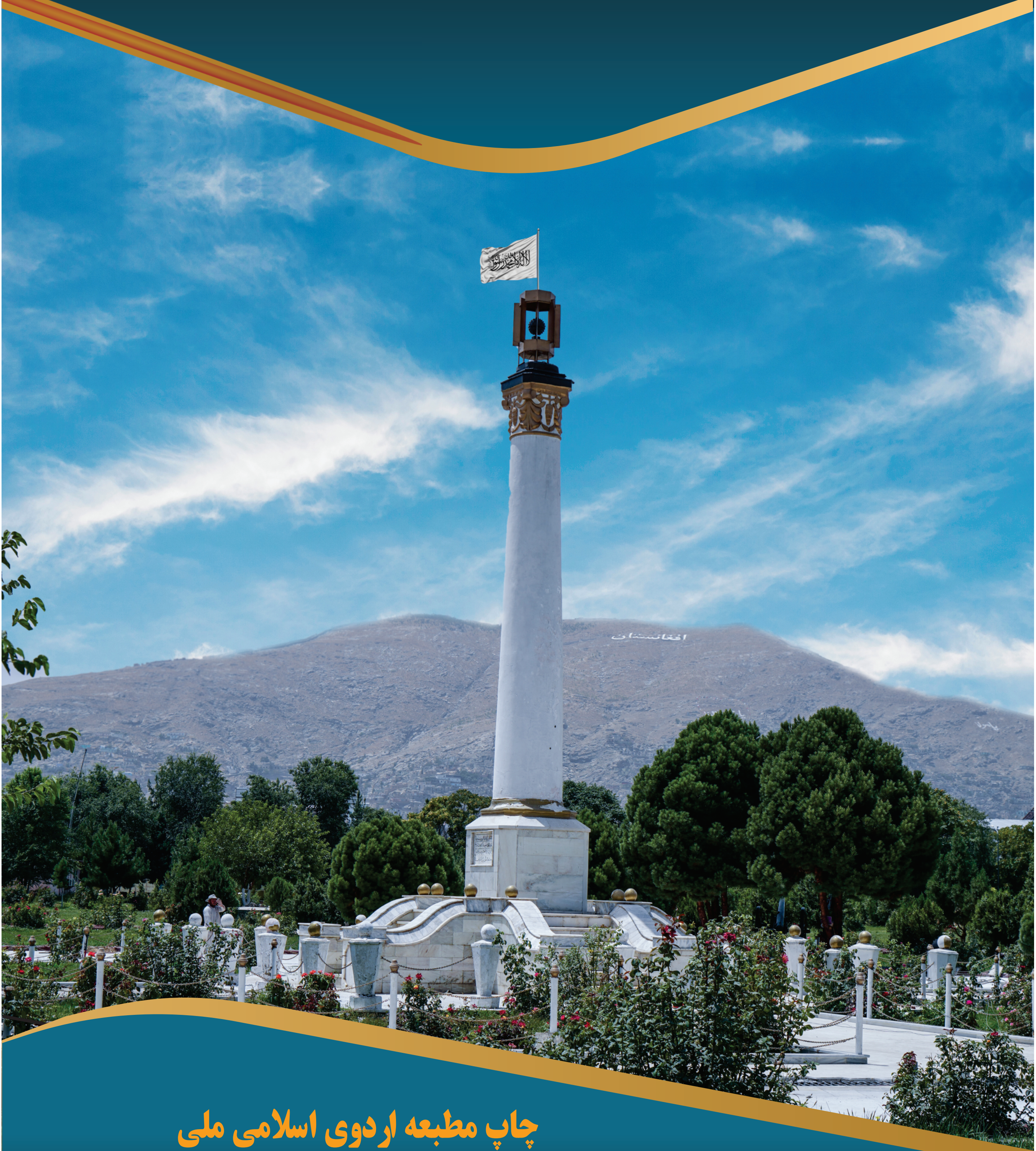

چاپ مطبعه اردوی اسلامی ملی

MoDAfghanistan2

YouTube MoDAfghanistan1

MoDAfghanistan2